

DICKENS, CHARLES

Den besatte och spökhandeln : en fantasi för jultiden : af Carl Dickens

1849

EOD - Miljoner böcker bara en knapptryckning bort. I mer än 12 europeiska länder!

Tack för att du väljer EOD!

Europeiska bibliotek har miljontals böcker från 1400- till 1900-talet i sina samlingar. Alla dessa böcker går nu att få som e-böcker – de är bara ett musklick bort. Sök i katalogen från något av biblioteken i eBooks on Demand- nätverket (EOD) och beställ boken som e-bok – tillgängligt från hela världen, 24 timmar per dag och 7 dagar i veckan. Boken digitaliseras och blir tillgänglig för dig som e-bok.

EOD bokens fördelar!

- Få samma utseende och känsla som med originalet!
 - Använd ditt standardprogram för att läsa boken på skärmen, zooma och navigera genom boken.
 - *Sök*:* Använd fulltextsökning för enskilda fraser.
 - *Klipp & klistra*:* Kopiera bilder och delar av texten till andra applikationer (t.ex. ordbehandlingsprogram).
- *Ej tillgängligt i varje e-bok.

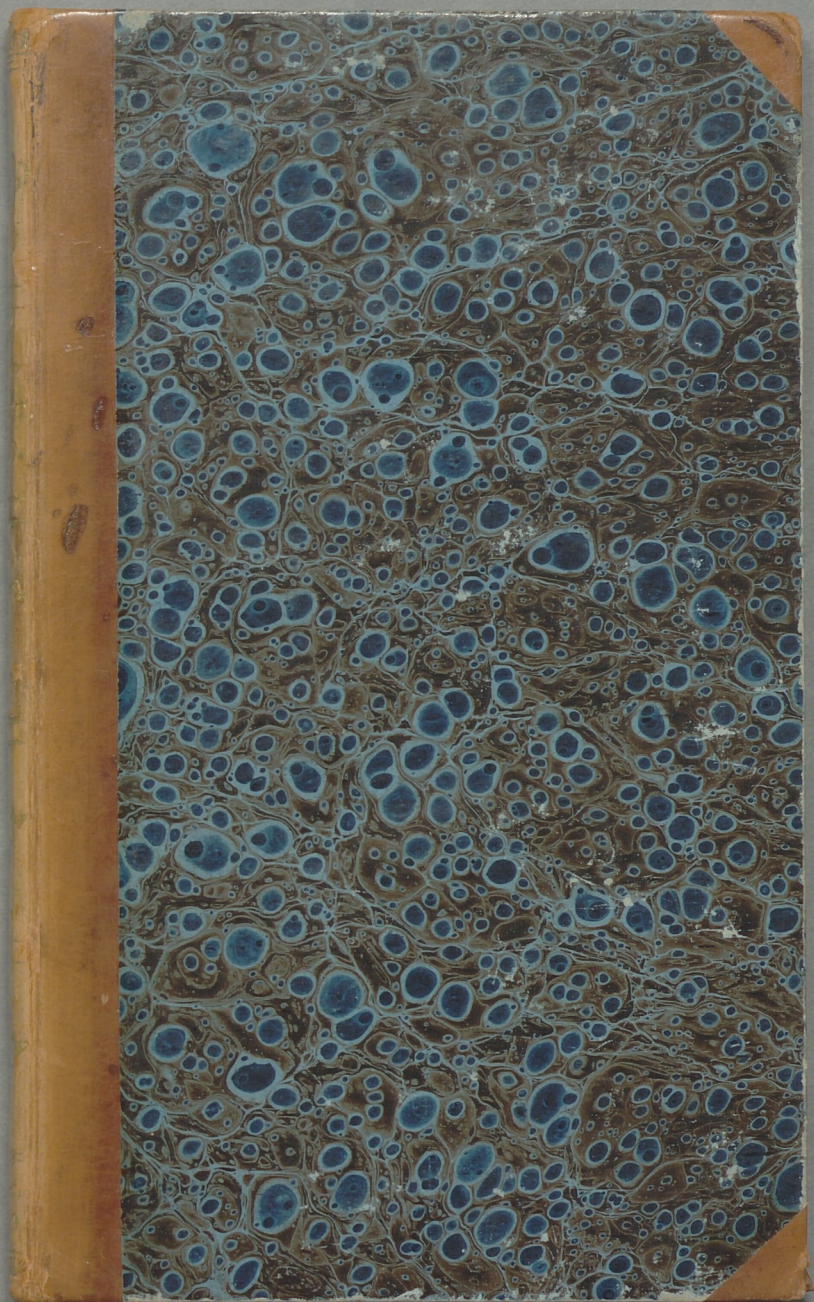
Villkor för användning

Genom att använda EOD-tjänsten accepterar du de villkor som ställs av biblioteket som äger den aktuella boken.

- Villkor för användning: <https://books2ebooks.eu/csp/sv/nls/sv/agb.html>

Fler e-böcker

Redan nu erbjuder 40 bibliotek från 12 europeiska länder denna service. Sök böcker tillgängliga för den här tjänsten: <https://search.books2ebooks.eu>
Mer information finns tillgängliga via <https://books2ebooks.eu> boken.

Kungl. Biblioteket
STOCKHOLM

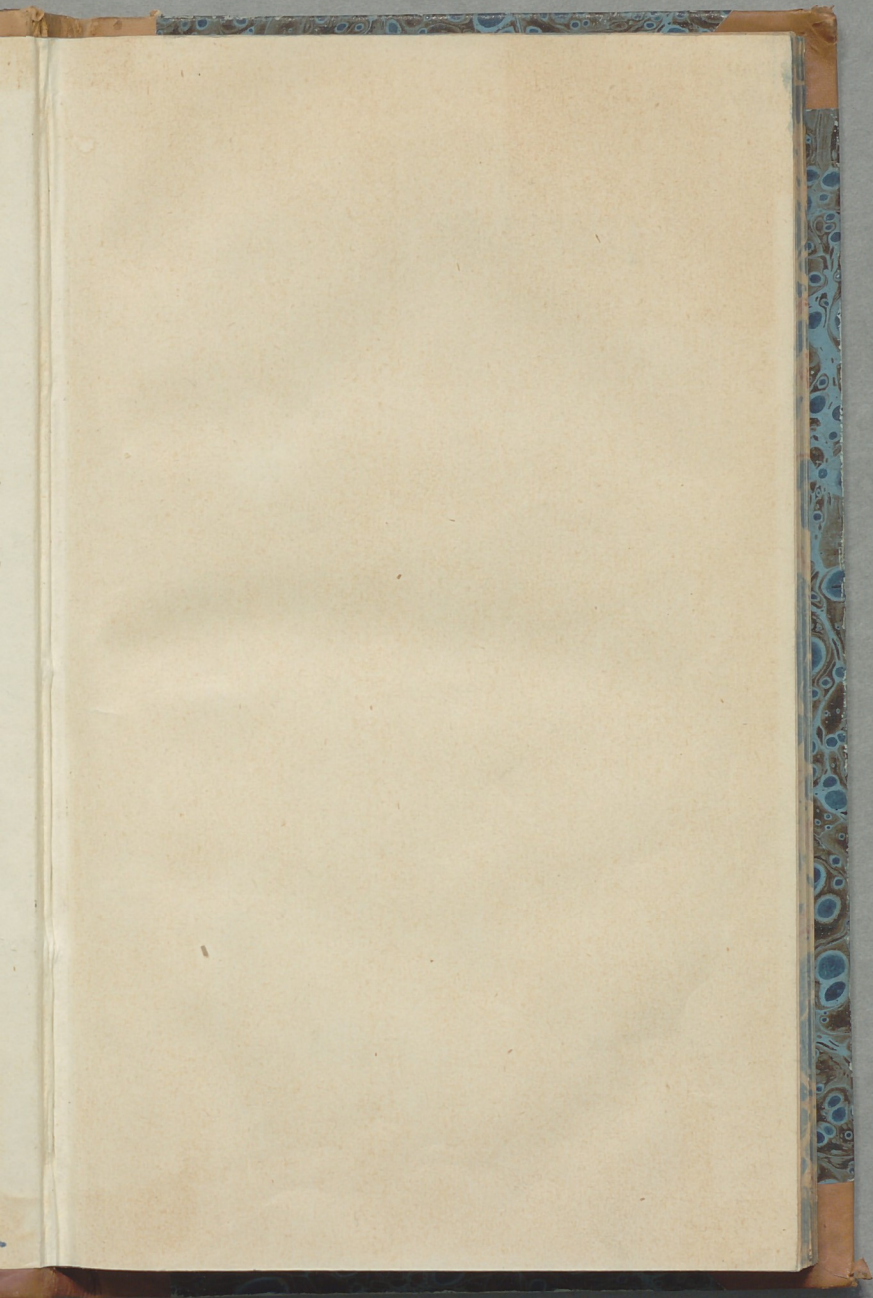
Roman
Saml.

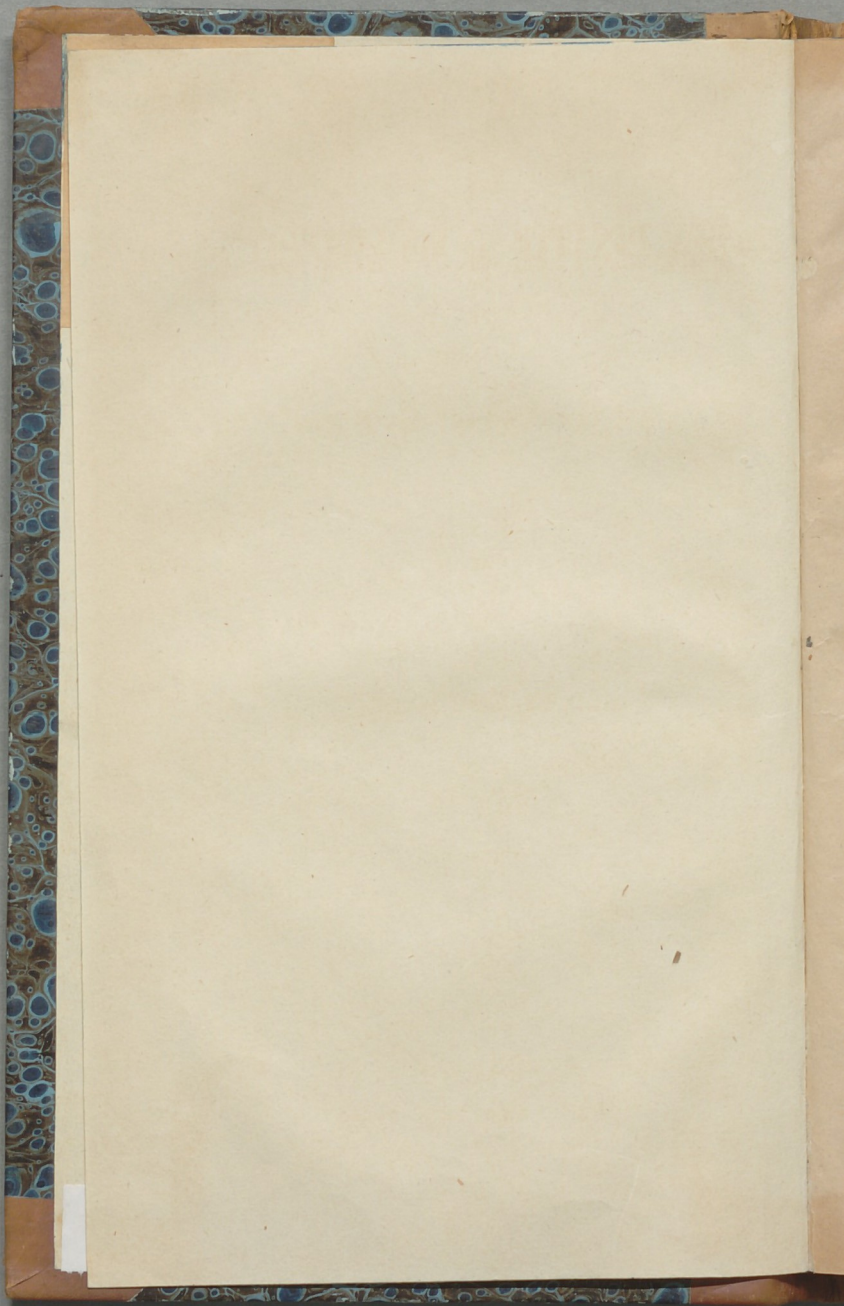
i: Följetongen, Europeiska.
1849: N: 19-20.

Kungl. biblioteket

0 0000 000059661

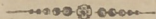
DEN BESATTE OCH SPÖKHANDELN.

En Fantasi för Jultiden,

AF

CARL DICKENS.

[Öfvers. af Nils Ignell.]

STOCKHOLM.

ALBERT BONNIERS FÖRLAG.

DEN BEZATTE och NÖRMANDE

Ensamling

Ensamling för Sällskapet

För att kunna utge denna årsbok, som utgör ett viktigt bidrag till vår nations historia, har författaren sökt ut en samling av de mest intressanta och värdefulla handlingarna från denna tid. Dessa handlingar äro utvalda ur de många som äro bevarade i de olika arkiverna i Sverige. De äro utvalda på grund af sin betydelse för vår nations historia och för vår kunskap om våra förfäders lif och lifsvillkor. De äro utvalda på grund af sin intressanta och värdefulla innehåll. De äro utvalda på grund af sin sällsynta och värdefulla innehåll. De äro utvalda på grund af sin sällsynta och värdefulla innehåll.

STOCKHOLM

Den följande årsboken, som utgör ett viktigt bidrag till vår nations historia, har författaren sökt ut en samling av de mest intressanta och värdefulla handlingarna från denna tid. Dessa handlingar äro utvalda ur de många som äro bevarade i de olika arkiverna i Sverige. De äro utvalda på grund af sin betydelse för vår nations historia och för vår kunskap om våra förfäders lif och lifsvillkor. De äro utvalda på grund af sin intressanta och värdefulla innehåll. De äro utvalda på grund af sin sällsynta och värdefulla innehåll. De äro utvalda på grund af sin sällsynta och värdefulla innehåll.

STOCKHOLM.

HÖRBERGSKA BOKTRYCKERIET,

1849.

Första Kapitlet.

Gäfvän förärad.

Hvar människa säger så.

Vare det långt ifrån mig att vilja påstå, att hvad hvar människa säger måste vara sannt. Hvar människa har ofta lika orätt som rätt. Allmänna erfarenheten intygar, att hvar människa så ofta har orätt, och det kostar i flesta fall så mycket besvär att utröna, i hvad mån hon har orätt, att det bevisat sig, att denna myndighet icke är att lita på. Hvar människa kan stundom ha rätt; "men *det* är ingen regel," såsom Giles Scroggins spöke säger i balladen.

Jag dröjer vid det förfärliga ordet *Spöke*.

Hvar människa sade, han såg ut som en besatt. Hvar människa hade så till vida rätt. Han såg så ut.

Hvem kunde hafva sett hans ihåliga kinder; hans insjunkna, glasartade ögon; hans mörka, hopkrumpna figur, hvilken var obeskrifligt ful, ehuru väl byggd och proportionerad; hans gråa hår, som hängde likt hoptofvadt sjögräs omkring hans ansigte, — som skulle han, hela sitt lif igenom, hafva varit ett öfvergifvet rof för det djupaste menckliga elände — och skulle hafva sagt, att han såg ut som en besatt?

Hvem kunde hafva gifvit akt på hans tysta, tankfulla, mörka, vanligen förbehållsamma, alltid tillbakadragande och aldrig muntra sätt, med ett förvirradt ansigtsuttryck, häntydande på en person, som uppehåller sig med sitt sinne på fjerran tid och ort eller lyssnade till några gamla genljud i sin själ — och skulle icke hafva sagt, att hans sätt förådade en besatt?

Hvem kunde hafva hört hans långsamma, djupa och allvarsamma röst, med en hämmad naturlig fyllighet och melodi — och skulle icke hafva sagt, att det var en besatt röst?

Hvem kunde hafva sett honom i hans inre rum, som var på en gång både bibliotek och laboratorium, — ty han var, som världen vet, en vidt beryktad lärd kemiker och lärare, hvars rön och ord en mängd dagligen följde med spänd uppmärksamhet, — hvem kunde hafva sett honom der, en vinternatt, ensam, omgifven af hans droger, instrumenter och böcker, orörlig bland en hop spöklika gestalter, som företedde sig vid eldens upplammande sken på de honom omgifvande föremålen, och bland hvilka somliga (t. ex. glaskärl med liqvida) darrade i hjertat, som hade de känt hans makt att upplösa dem och gifva elden och ångan tillbaka de dem tillhörande delar; sett skuggan af hans med kupa beskuggade lampa, lik en förfärlig skalbagge på väggen — hvem kunde hafva sett honom der vid sitt arbete, funderande i sin stol framför eldstaden och den röda lågan, rörande sin mun, som skulle han tala, ehuru han var tyst såsom döden, och skulle icke hafva sagt, att mannen syntes besatt, och äfvenså kammaren?

Hvem, med den minsta fläkt af fantasi, kunde icke hafva trott, att allt omkring honom antog en ton af besatthet, och han lefde på en besatt fläck?

Hans bostad var så öfvergifven och hvalflik, — en gammal, aflägsen del af en gammal donation för studerande, fordomdags en ståtlig byggnad, belägen på en öppen plats, men nu ett besynnerligt, urmodigt verk af förglömde mästare, svart af rök och af tidens åverkan, på alla sidor klämd af den öfverväxande stora staden och tillspärrad af sten och tegel, likt en gammal brunn; dess små hörn, nedsjunkna i de djup, som bildades af de gator och byggnader, som under tidens lopp hade höjt sig öfver dess tunga skorstenar; dess gamla träd, som tagit skada af röken i grannskapet, hvilken, vid en viss egen svag vind, värdigades sänka sig så lågt; dess gräsfläckar, som kämpade med den af honungsdagg betäckta jorden om dess fettma, för att undfå något ve-

dermåde af dess alstringsförmåga; dess tysta stenläggning, som vanligen icke beträddes af någon fot, och icke ens märktes af något öga, utom när från den öfra världen någon blick förirrade sig på densamma, undrande hvad för ett hål der var; dess solvisare i ett litet hörn, dit ingen solstråle hade trängt på hundra år, men der, till ersättning för solens försummelse, snön kunde qvarligga veckor, sedan den på andra ställen var försvunnen, och östanvinden kunde hvina, när det på alla andra ställen var tyst och stilla.

Hans bostad, med dess eldstad och innanrede, var så låg och gammal, så förfallen, och likväl så fast, med dess maskstungna trädiverke i taket och dess fasta golf, som sluttade ned från den stora ekbeklädda spisel; så trång och så tryckt af den omgifvande staden, men likväl så olik densamma till ålder och till hela sin konstruktion; så stilla, men likväl så skallande af genljud, när en röst på afstånd lät höra sig eller någon dörr slog igen, — genljud, som icke inskränkte sig till de många låga trapporna och tomma rummen, utan skallade och dånade, tills de dogo bort i de glömda kryptors tjocka luft, som bildades af de till hälften i jorden begrafna Norrmanska hvalfbågarna.

Man skulle hafva sett honom, i hans bostad, i skymningen, den döda vintertiden.

Vinden blåste, hvinande och skarp; den icke klara solen hade gått ned. Det var just så mörkt, att tingens former icke kunde tydligt urskiljas, men likväl icke helt och hållet förlorade sig. De som sutto vid eldbrasan begynte se vilda ansigten och figurer, berg och afgrunder, härar och försåtliga gömslor i kolen. Folket på gatorna böjde ned sina hufvuden och lupo brådskande för vinden. De, som voro nödsakade möta densamma, hämmades stundom vid gathörnen af snöflingorna, som slogo dem i ögonen, men som emellertid föllo för sparsamt och blåste för hastigt bort, för att lemna ett spår på den frusna marken. Ljusa gaslägor begynte sprida sitt sken öfver gatorna, medan det mörknade annorstädes. Spridda fotvandrare, som skredo fram öfver dem, blickade in mot de i köken glödande eldarne, och skärpte

sin, utomdess skarpa, matlust, genom inandningen af ångan af middagarne, som på en sträcka af hela mil höllo på att tillagas.

Resande till lands voro mycket frusna och kastade trötta blickar på de mörka landskaperna, som sågo kusliga ut i blåsten. Sjöfarande, som voro ute på isbelupna fjerdar, kastades på ett förfärligt sätt upp och ned på den sig häfvande oceanen. Fyrbåkar på klippor och uddar spridde ett enstaka sken; sjöfoglar, som öfverraskades af natten, flögo emot dem och föllo ned döda. Små läsare af historier vid eldbrasan darrade att tänka på den i stycken sönderslagna Cassim Baba, eller hade några små farhågor, att den lilla gamla raska gumman med kryckan, som plögade hålla till i handlanden Abudahs bod, kunde en af dessa nätter blifva funnen i traporna, under den långa, kalla, mörka vandringen hem till sitt.

På landtställen dog den sista skymten af dagsljuset bort från ändarne af avenyerna, och träden, hvilka böjdes i bågar, stodo mulna och mörka. I parker och skogar förlorade sig de höga våta ormbunkarne och torfmossarne, bäddar af nedfallna löf och trädstammar i massor af en ogenomtränglig skugga. Dimmor uppstego från dammar, träsk och floder. Ljus i gamla gårdar och stugufönster voro en behaglig syn. Qvarnarne stannade, vagnmakarne och smederna stängde sina verkstäder, slagbommarne tillästes, plojen och harfven lemnades på fältet, arbetaren och hans ök gingo hem, kyrkklockans slag hade ett djupare ljud än vid middagstiden, och kyrkogårdsporten skulle icke mera svängas för den dagen.

Skymningen lössläppte öfverallt skuggorna, hvilka, sedan de hela dagen varit fånglade, nu församlade sig som en svärm af spöken. De stodo hopkrupna i vråarne af rummen och hotade från de halföppna dörrarne; de hade full besittning af rum, af hvilka ingen satt sig i ego; de dansade på golf och väggar och på taklisterna af bebodda rum, under det elden var låg, och flydde, såsom vattnet vid ebb, när han höjde sig till låga. De härmade fantastiskt skepnaderna af alla föremål i huset,

gjorde af amman en menniskoäterska, af barnets ridhäst ett vidunder, af det undrande, halft skrämnda och halft roade barnet en främling för det sjelft, — af sjelfva eldtängerna en skrefvande jette, som uppenbarligen luk-tade blod af Engelsmän och ville mala folks ben till bröd åt sig.

Hos äldre folk väckte dessa skuggor andra tankar och visade dem bilder af annan art. De stulo sig från sina gömställen i likhet af skepnader från det förflutna, från grafven, från den djupa, djupa underjorden, hvar-rest de ting, som varit och icke mer äro till, alltid hafva sitt tillhåll.

Vår man satt, såsom nämnt är, med ögonen häf-tade på elden. Allt efter eldens stigande och fallande, kommo och gingo skuggorna. Han varnade dem ej med sina kroppsliga ögon, utan lät dem komma eller gå, blickande fortfarande på elden. Man skulle hafva sett honom der.

De ljud, som hade uppstigit med skuggorna och kommo fram från sina gömvrår i skymningen, tycktes ännu mer tysta än allt annat omkring honom. Vinden dånade i skorstenen, och stundom hviskade, stundom tjöt i huset. De gamla träden på gården blefvo så piskade och skakade, att en knarrig gammal kråka, när hon icke kunde få sofva, då och då gaf sin protest tillkänna i ett svagt, sömnigt "kau!" Stund efter annan skakades fön-stret, den rostiga väderhanen på tornspetsen gaf upp ett klagoläte, klockan påminte, att en ny kvart var förflu-ten, och föll elden ihop med ett sprakande.

En knackning på dörren väckte honom, under det han satt så.

— Hvem är det? Kom in! — sade han.

Säkert hade ingen stödt sig mot ryggen af hans stol; intet ansigte betraktat honom. Säkert hade in-tet fotsteg rört golvet, när han flög och upplyfte sitt hufvud, talande dessa ord. Och uti rummet fanns in-gen spegel, på hvars yta hans egen gestalt kunde hafva kastat sin skugga för ett ögonblick; och något hade pas-serat i mörkret och gått!

— Jag ber ödmjukast om förlåtelse, sir, — sade

en man med en frisk färg, hållande dörren öppen med foten, på det hon skulle insläppa honom själf och en bricka af trä, som han hade med sig, och igenlåtande honom sakta och varsamt, när han och brickan kommit in, på det han icke skulle förorsaka buller, — en god stund af aftonen är förliden. Men fru William har så ofta blifvit betagen bruket af hennes ben...

— Genom blåsten? Uh! jag hör att det blåser.

— Genom blåsten, sir... Det är en gunst, om hon gått hem alls. Ja! genom blåsten, herr Redlaw. Genom blåsten.

Under tiden hade han satt ifrån sig brickan med middagsmåltiden, och sysselsatte sig med att tända lampan och lägga en duk på bordet. Från denna sysselsättning gick han i hast, för att röra om och lägga på elden, och återtog den sedan. Han hade tändt lampan, och lågan, som höjde sig under hans hand, förändrade så fort rummets utseende, att det såg ut, som hade den blotta ankomsten af hans rödblommiga ansigte och verk samma sätt gjort denna behagliga förändring.

— Fru William är i det hela stundom utsatt för att förlora jemvigten genom elementerna. Hon är icke öfver det, sir.

— Nej, — svarade herr Redlaw godmodigt, ehuru kort.

— Nej, sir. Fru William kan förlora jemvigten genom jorden; som t. ex. i söndags, en våt och smutsig dag, då hon gick att dricka thé hos sin yngsta svägerska, och, stolt öfver sig själf, menade hon skulleakta sig för hvarje fläck, ehuru till fots. Hon kan förlora sin jemvigt genom luften; såsom när hon en gång öfvertalades af en vän att försöka en sväng i Peckham Fair, hvilket i ögonblicket verkade på hennes konstitution likt en ångbåt. Hon kan förlora sin jemvigt genom elden; som vid ett falskt alarm af sprutorna hos hennes mor, när hon gick två mil i nattmössan. Hon kan förlora sin jemvigt genom vattnet; som på Batten-sjön, när hon roddes in i bröstdammen af hennes unge tolfårige systerson, Carl Swidger junior, som icke hade den ringaste idé om båtar. Men dessa äro elementer.

Fru William borde förskonas för elementerna, för hennes karakterstyrka skull att gifva sig i leken."

När han stadnade, för att afbida ett svar, blef svaret: "Ja", i samma ton som förut.

— Ja, Sir, ja! — sade Hr Swidger, ännu syselsatt med sina middagsanstalter och görande ett uppehåll, när han slutat dem. — Det är hvad jag alltid säger, Sir. En sådan mängd af oss Swidgrar... Peppar. Först och främst min far, Sir, öfverårig vaktmästare och ålderman för detta embete, 87 år gammal. Han är en Swidger!...

— Sannt, William, — var det tåligen och korta svaret, när han åter gjorde halt.

— Ja, Sir, — återtog Hr Swidger. — Det är hvad jag alltid säger, Sir. Honom kan man kalla stammen för trädet!... Bröd... Dernäst i ordningen hans efterträdare, jag ovärdige sjelf... Salt... och fru William, båda Swidgrar... Knif och gaffel... Dernäst alla mina bröder och deras familjer, Swidgrar, man och hustru, gosse och flicka. Kommer det an på syskonbarn, farbröder, fastrar och deras släktingar, i den och den graden, och Gud vet hvilken grad, och svågerskaper, så skulle Swidgrarne... Bägare... kunna taga hvarandra i hand och göra en ring rundt omkring England...

Då han af den tankfulle mannen, som han tilltalade, icke fick något svar på allt detta, kom Hr William honom närmare, och gjorde, liksom af våda, en knackning mot bordet med en flaska, för att väcka honom. Så fort han lyckades, fortsatte han, liksom vederqvickt af hvilan:

— Ja, Sir! Det är just hvad jag sjelf säger, Sir. Fru William och jag hafva ofta så sagt: Det är Swidgrar nog, säga vi, utan *våra* frivilliga bidrag... Smör. I sjelfva verket, Sir, är min fru sjelf en familj att hafva omsorg om; och det är allt bäst, att vi ej ha några egna barn, ehuru det visst skulle göra Fru William ett nöje. Fogeln och den stufvade potatisen alldeles färdiga, Sir. Fru William sade, hon skulle lägga upp inom tio minuter, när jag lemnade köket.

— Jag är fullkomligt färdig, — svarade den andre, vaknande liksom ur en dröm, och gående fram och tillbaka.

— Fru William är snart tillbaka, sir! — sade vaktmästaren, under det han stod och värmdde ett fat vid elden, och dermed beskuggade sitt ansigte. Hr Redlaw stannade i sin promenad, och ett uttryck af interesse visade sig hos honom.

— Det är hvad jag sjelf alltid säger, sir. Hon skall göra det. Det är en moderlig känsla i fru Williams bröst.

— Hvad har hon gjort?

— Jo, sir, icke nöjd med att vara ett slags mor för alla de unga herrar, som komma hit från olika håll, för att bevista edra föreläsningar i denna gamla anläggning... det är förvånande, hur stenväggarne sluka hettan i denna kalla väderlek. — Nu vände han fettet och svalkade sina fingrar.

— Nå? — sade herr Redlaw.

— Det är just hvad jag sjelf säger, sir, — återtog herr William i en lätt och förnöjd ton. — Just så är det, sir. Det är ingen enda bland de studerande, som icke synes så betrakta fru William. Hvar dag, under kursen, sticka de sina hufvuden in i hennes rum, den ene efter den andre, och hafva alla något att säga henne, eller något att fråga henne. Swidge är den benämning, hvarunder de tala om fru William i allmänhet. Ibland benämner man äfven mig så. Men det är hvad jag säger, sir. Bättre att benämnas med aldrig så stor afvikelse från namnet, om det sker af verklig tillgifvenhet, än att man gör den största affär af det samma och icke bryr sig om personen. Hvertill är ett namn? Att beteckna en person med. Om fru William betecknas med något bättre än hennes namn... jag alluderar på hennes egenskaper och lynne... må aldrig hennes namn vara nämndt, ehuru det med rätta är Swidger. Låt dem kalla henne Swidge, Widge, Bridge — Herre! London-Bridge, Blackfriars, Chelsea, Putney, Waterloo eller Hammersmith, — om de så vilja!

Vid slutet af detta triumferande tal, hade han hunnit med sitt fat till bordet, på hvilket han halfs satte det, halfs lät det falla, med en liflig känsla af harm i botten, då i detsamma föremålet för hans loford inträdde i rummet, bärande en annan bricka och en lanterna, samt följd af en vördnadsbjudande gammal man med långt grått hår.

Fru William var, såsom herr William, en enkel person med ett oskuldsfullt utseende, i hvars täcka kinder det glada röda i hennes mans tjänstevest på ett ganska intagande sätt upprepades. Men under det herr Williams ljusa hår stod i ända öfver hufvudet, och tycktes draga hans ögon upp med det, i en öfverdrift af bullrande ifver, när något inträffade, var fru Williams mörkbruna hår omsorgsfullt struket nedåt, och gömde sina vågor under en rätt snygg mössa, på det stillsammaste sätt i världen. Under det hr Williams underkläder stodo ut vid fotknölarne, som läge det i deras jerngrå natur att icke hvila, utan beröring med yttre föremål, sutto fru Williams småblommiga klädningar — röda och hvita som hennes vackra ansigte — så stilla och ordentligt, som skulle vinden, hvilken blåste så hårdt från dörrarne, icke ens kunna rubba deras veck. Under det hans rock hade något af flyga bort och ett visst östadigt utseende omkring halsen och bröstet, var hennes lilla lif så åtsittande och nätt, att hon deruti skulle hafva haft skydd, om hon behöft det, mot de aldraråaste. Hvem kunde hafva haft hjerta att qvälja med sorg, uppröra genom fruktan eller oro med en känsla af blygsel ett så lugnt bröst! Hos hvem skulle dess lugn och frid, likt barnets oskyldiga slummer, icke injugat farhåga att störa det?

— Punktlig såsom vanligt, Milly, — sade hennes man, tagande från henne brickan, — ni vore icke annars den ni är. Här är fru William, sir!... Han ser mer förvirrad ut, och spöklikare med, än någonsin mot natten, — hviskade han till sin hustru, under det han tog brickan.

Utan något tecken till brådska eller buller, eller till att vilja göra sig sjelf bemärkt, satte Milly stilla

och lugnt på bordet de fat, hon hade fört med sig, under det hr William, efter mycket slamrande och springande af och an, endast hade fått fatt i en tallrik buljong, som han stod färdig att servera.

— Hvad är det den gamle mannen har i armarne? — frågade herr Redlaw, under det han satte sig ned till sin ensamman måltid.

— Jernek, sir, — svarade Milly.

— Det är hvad jag sjelf alltid säger, — inföll herr William, räckande fram sin tallrik. — Bär komma väl till pass denna tid på året!... Brun buljong!

— Den ena julen kommer, ett annat är går! — mumlade chemisten med en mörk suck. — Ännu några figurer till den stora samling, som vi göra, och göra till vår plåga, tills döden blandar dem alla om hvarandra och utplånar dem. Så, Philip! — sade han, — afbrytande sig och vändande sig mot den gamle mannen, som stod på något afstånd med sin blänkande börda i sina armar, af hvilken den stilla fru William tog små qvistar, dem hon tyst putsade med sin sax och hvarmed hon prydde rummet, medan hennes gamle svärfader såg på, följande med mycket interesse hennes arbete.

— Er pligtskyldigste tjenare, sir, — genmälde den gamle mannen. — Skulle hafva talat förut, sir, men känner ert sätt, herr Redlaw — för stolt att först taga till ordet — och väntar, tills jag tilltalas! Glad jul, sir, och godt nytt år, och många dylika! Har upplevat ett vackert antal sjelf — ha, ha! — och tager mig den friheten att tillönska er lika många. Jag är åttatiosju!

— Har ni haft så många glada och lyckliga? — frågade den andre.

— Ja, sir, just så många, — svarade den andre.

— Har hans minne försvagats med åren? Man kan vänta det nu, — sade herr Redlaw, vändande sig till sonen och talande lägre.

— På intet vis, sir, — återtog herr William. — Det är just hvad jag sjelf säger, sir. Ingen har haft ett sådant minne som min far. Han är den underba-

raste man i världen. Han vet icke hvad glömma är. Det är, hvad jag alltid anmärker för fru William, sir, om ni vill tro mig!

Herr Swidger, i hans belevade begär att säga ja till allt, yttrade detta i akt och mening att ej den minsta motsägelse vore deruti, allt sades i egenskap af oinskränkt medgifvande.

Chemisten sköt sitt fat ifrån sig, och, stigande upp från bordet, gick han öfver rummet dit, der den gamle mannen stod, betraktande en liten qvist af jernek i hans hand.

— Det påminner om den tid, då många bland dessa år voro gamla och nya? — sade han, observerande honom uppmärksamt och läggande sin hand på hans skuldra. — Gör det icke det?

— O många, många! — sade Philip, halft vaknande ur sina drömmar. — Jag är nu åttatiosju!

— Glada och lyckliga, icke så? — frågade chemisten lågt. — Glada och lyckliga, gamle man?

— Så här hög, icke högre, var jag, — sade den gamle mannen, utsträckande sin hand något öfver knäet och seende vördnadsfullt på den frågande, — då jag först begynte minnas dem. Det var en kall solskensdag under en utvandring, då någon — det var min mor, så säkert som ni står der, ehuru jag icke vet hur hennes välsignade ansigte såg ut, ty hon sjuknade och dog den julen — sade mig, de tjenade foglarna till föda. Den vackra lilla junkern — jag, förstår ni — tänkte, att fogelägg kanhända voro så blanka, emedan de bär, hvaraf de lefde om vintern, voro så blanka. Jag kommer ihåg det. Och jag är nu åttatiosju!

— Glada och lyckliga! — mumlade den andre, fästade sina mörka ögon på den lutande figuren med ett medlidsamt småleende. — Glada och lyckliga... och kommer väl ihåg?

— Ja, ja! — återtog den gamle mannen, uppfångande de sista orden. — Jag kommer ihåg under min skoltid år efter år, och alla de lustiga upptåg som jag gjorde. Jag var en stark pojke på den tiden, herr Redlaw; och, om ni vill tro mig, hade jag icke på tio

mil min make i att slå trill. Hvar är min son William? Hade icke min make i att slå trill på tio mil, William!

— Det är hvad jag alltid säger, far! — svarade sonen skyndsamt och mycket vördnadsfullt. — Ni är en Swidger, om någon af den familjen!

— Ack! — sade den gamle mannen, skakande sitt hufvud, under det han åter såg på jerneken, — hans mor och jag — min son William är min yngste son — hafva suttit ibland dem alla, gossar och flickor, småtultingar och dibarn, månet år, när bären, lika dessa, icke ens hälften så vackra och klara, som deras vackra och klara ansigten. Många bland dem hafva gått bort; hon har gått bort; och min son Georg (vår äldste, som var hennes stolthet, mer än alla de andra!) har fallit mycket djupt; men när jag ser på den här, kan jag se dem lefvande och friska, såsom de vid den tiden voro; och jag kan se honom, Gud vare tack, i hans oskuld. Det är en välsignad sak för mig, vid åttatiosju år.

Den skarpa blicken, som varit fästad på honom med så mycket allvar, hade småningom sjunkit mot marken.

— Ehuru jag icke saknar något för ett anständigt lifsuppehälle, äro väl mina omständigheter ej så goda som förr, när jag först kom hit såsom vaktmästare, hvilket var för omkring femtio år sedan, — tillade han derpå. — Hvar är min son William? Mer än ett halft hundra år sedan, William!

— Det är hvad jag säger, far! — återtog sonen, lika skyndsamt och vördnadsfullt som förut, — just så är det. Två gånger något är ett något, och två gånger femtio är ett hundra.

— Det var, — sade den gamle mannen, med någon stolthet öfver sitt ämne och sin kännedom om det samma, — ett icke litet nöje att få veta, att en af våra grundläggare eller, rättare sagdt, en af de lärda herrar, som ytterligare donerade oss i Drottning Elisabeths tid, ty anstalten var redan förut upprättad, bland annat gjorde i sitt testamente ett anslag, för att köpa jern-

ek, till att dermed bekransa väggar och fönster om julen. Det var något godt och vänligt i det. Varande endast främlingar här vid vår ankomst hit jultiden, fattade vi ett tycke för hans porträtt, som hänger i det som förr brukades till vår stora matsal, innan våra tio stackars herrar, för ett årligt stipendium i penningar, hyrde ut det. En stilla man i ett spetsigt skägg, med en krage kring halsen, och en pergamentsremsa under honom i gamla Engelska bokstäfver: Herre! bevara mitt minne friskt! Ni känner allt om honom, herr Redlaw?

— Jag vet, porträttet hänger der, Philip.

— Ja, det är det andra till höger öfver panelnigen. Jag ville tillägga: han har hjälpt till att bevara *mitt* minne friskt, jag tackar honom; ty att ärligen göra min rund omkring byggnaden, såsom jag nu gör, och uppfriska de nakna rummen med dessa qvistar och bår, uppfriska min gamla hjerna. Det ena året påminner mig det andra, och detta åter ett annat. Till slut förekommer det mig, som skulle min herres födelsetid vara födelsetiden för alla, som jag haft kära, eller sörjt, eller fröjdat mig öfver, . . . och de äro ganska många, ty jag är åttatiosju år!

— Glada och lyckliga, — mumlade Redlaw för sig sjelf.

Rummet begynte mörkna starkt.

— Sälunda ser ni, sir, — fortfor gamle Philip, hvars friska åldriga kinder blifvit rödare, och hvars blå ögon lyste, medan han talade, — har jag full orsak att bevara denna årstid i mitt minne. Hvar är nu min stilla Pulla? Pratsamhet är min ålders synd, och vi hafva ännu halfva byggnaden att genomvandra, om kölden icke förstelnar oss, eller vinden blåser bort oss, eller mörkret uppslukar oss.

Den stilla Pullan hade närmat sig hans sida och tyst fattat hans arm, innan han slutade att tala.

— Kom, min dyra! — sade gubben. — Herr Redlaw vill annars icke sätta sig till sin middagsmåltid, förrän maten är lika kall som vintern. Jag hoppas ni för-

låter mitt slammer, sir, och jag önskar er god natt och, än en gång, en glad. . .

— Stadna! — sade herr Redlaw, återtagande sin plats vid bordet, mer, som det syntes af hans sätt, för att göra den gamle vaktmästaren ett nöje, än till följe af någon påminnelse af hans matlust. — Skänk mig ännu en stund, Philip. William, ni höll på att säga mig något till er förträffliga hustrus heder. Det lärer ej vara henne oangenämt att höra er berömma henne. Hvad var det?

— Hvad jag skulle säga? ni ser, sir, — svarade herr William Swidger, seende på sin hustru med märkbar förlägenhet, — fru William har sina ögon på mig.

— Men ni är ju icke rädd för fru Williams ögon?

— Nej, sir, — återtog herr Swidger, — det är hvad jag sjelf säger. Jag är ej skapad att vara rädd. Jag skulle icke hafva blifvit skapad så mild, om jag det vore. Men jag skulle dermed icke göra honom ett nöje, ni vet, Milly. Der nere i byggnaden.

Stående bakom bordet och trefvande förläget bland föremålen på detsamma, rigtade herr William intalande blickar på fru William, och hemliga vinkar af hufvud och hand på herr Redlaw, uppmuntrande den förra att taga ordet till honom.

— Honom, ni vet, mitt hjerta, — sade herr William. — Der nere i byggnaden. Tala, min engel. Ni är ett verk af Shakspeare i jemförelse med mig. Der nere i byggnaden, ni vet, mitt hjerta. . . Studenten.

— Studenten? — upprepade herr Redlaw, resande på hufvudet.

— Det är hvad jag säger, sir! — ropade herr William med det lifligaste uttryck af bejakande. — Om det icke var den stackars studenten der nere i byggnaden, så skulle ni icke behöfva be att få höra det af fru Williams läppar. Fru William, min engel. . . der nere.

— Jag visste icke, — sade Milly med en stilla uppriktighet, fri från all ifver eller bryderi, — att William hade sagt något derom. Det har jag icke bedt honom om. Det är en sjuk ung herre, sir. . . och ganska fattig, fruktar jag. . . som är för illamående, att gå hem

denna helgdagsafton, och lefver, okänd för en och hvar, i ett blott allt för simpelt rum för en herreman, der nere i Jerusalemsbyggnaden. Det är allt, sir.

— Hvarföre har jag aldrig fått höra af honom? — sade chemisten, resande sig skyndsamt. — Hvarföre har han icke låtit mig veta af sin belägenhet? Sjuk!... Gif mig min hatt och kappa. Fattig!... Hvilket hus?... hvilket nummer?

— Oh, ni får icke gå dit, sir, — sade Milly, lemnande sin svärfader och vändande sig emot honom med en stilla bedjande blick och sammanknäpta händer.

— Icke gå dit?,

— Nej, bästa herre! — sade Milly, skakande på hufvudet, såsom vore det den allra uppenbaraste och påtagligaste omöjlighet, — det får ni icke tänka på.

— Hvad menar ni? hvarföre icke?

— Ni ser, sir, — sade herr William Swidger, intalande och förtroligt, — det är hvad jag säger. Lita på det, den unge herrn skulle aldrig hafva låtit någon af sitt eget kön få veta sin belägenhet. Att fru William fått hans förtroende är en helt annan sak. Alla förtro sig till fru William, alla lita henne till. En man skulle icke hafva fått ett ord af honom, sir; men en qvinna, sir, och fru William dertill...!

— Det är förstånd och finhet i det ni säger, William, — återtog herr Redlaw, under det han såg på det lilla täcka och lugna ansigtet vid hans skuldra. Och läggande sitt finger på sin läpp, stack han i hemlighet en börs i hennes hand.

— Nej, sir! — ropade Milly, gifvande honom börsen tillbaka. — blir allt värre och värre. Det kunde jag icke hafva drömt om.

Och så litet lät hon sig störas af den ögonblickliga bestämdheten i detta afslag och så allvarligt uppmärksam på sina hushållsangelägenheter var hon, att hon i ögonblicket derpå raskt plockade upp några löf, som hade förirrat sig mellan hennes sax, när hon klipp-te jerneken.

Finnande, när hon reste sig upp från sin lutande ställning, att herr Redlaw ännu med tvekan och för-

våning såg på henne, återtog hon lugnt, seende sig under detsamma omkring, om möjligen ännu några fragmenter hade undgått hennes uppmärksamhet:

— Nej, sir! han sade, att han för allt i världen icke ville emottaga någon hjälp af er, eller att ni skulle få veta om det... ehuru han är en studerande i er klass. Jag har ej hållit något hemligt för er, men jag litat fullkomligt på er heder.

— Hvarföre det?

— Det kan jag i sanning icke säga, sir, — sade Milly, funderande något litet, — emedan jag helt och hållet saknar skicklighet, som ni vet. Men jag önskade vara honom nyttig, i det jag gjorde nätt och bekvämt omkring honom, och gjorde mitt bästa i sådant hänseende. Men jag vet han är fattig och ensam, och jag tror äfven försummad. Hu! hvad det är mörkt!

Rummet hade mörknat mer och mer. Ett ganska tjockt mörker och skugga hade samlat sig bakom chemistens stöl.

— Hvad mer om honom? — frågade denne.

— Han är förlofvad, — sade Milly, — och studerar, tror jag, för att sätta sig i stånd att förtjena sitt bröd. Jag har länge sett, att han studerat tråget och förnekat sig sjelf mycket... Det är förskräckligt mörkt!

— Kallare har det också blifvit, — sade den gamle mannen, gnuggande sina händer. — Rummet kännes kallt och obehagligt. Hvar är min son William? William, min gosse, skrufva upp lampan och rör om elden.

Milly återtog med en röst, lik en god, sakta musik:

— Han mumlade till mig under sin afbrutna sömn i går afton om någon död och någon stor oförrätt, som aldrig kunde glömmas; men antingen den hade blifvit föröfvad mot honom eller någon annan, vet jag icke. Men icke af honom, derom är jag öfvertygad.

— Korteligen, ni ser, herr Redlaw — sade herr William, kommande honom nära, — fru William har... hvilket hon icke skulle säga sjelf, om hon stadnade här tills nyåret efter det som ingår... sagt honom goda ord. Välsignade, j goda ord!... Allt hemma sig

likt... min far lika snygg och vårdad... icke det minsta fnask af oordning att finna i huset, om ni ville ge femtio pund reda penningar för det... fru William synbarligen aldrig ur vägen... ja, fru William fram och tillbaka, upp och ned, en mor för honom!

Rummet blef allt mörkare och kallare, och mörkret och skuggan, som lägrade sig bakom stolen, allt tyngre.

— Icke nog härmed, sir; fru William går och finner just i afton, när hon kom hem (ja, det är ännu icke öfver ett par timmar sedan), en varelse, mer liknande ett ungt vildt djur än ett ungt barn, skälfvande vid en dörrpost. Hvad gör fru William, om icke för honom hem, för att snygga upp honom, föda och vårda honom, tills vårt gamla förråd af föda och flanell på julaftonen är bortgifvet. Om det någonsin värmt sig vid någon brasa förr, så är det som om det aldrig hade gjort det; ty det sitter stirrande på vår, som skulle det aldrig kunnat mätta sina glupska ögon. Det sitter der åtminstone, om det ej är igenskjutet, — tillade han, rättande sig sjelf.

— Gud låte henne alltid förblifva lycklig! — sade chemisten högt, — och er, Philip, och er, William, äfven. Jag måste öfverlägga hvad som i detta fall är att göra. Jag vill se den der studenten, jag skall ej qvarhålla er längre nu. God natt!

— Haf tack, sir, haf tack! — sade gubben, — för min sonhustru, och för min son, och för mig sjelf. Hvar är min son William? William, tag lanternan och gå förut genom de långa, mörka gångarna, såsom ni gjorde i fjol och året förut. Ha, ha! Jag minns det... fastän jag är åttatiosju år! Herre, bevara mitt minne friskt! Det är en ganska god bön, herr Redlaw, den der af den lärde mannen i det spetsiga skägget med en krage kring halsen, som hänger den andra till höger ofvan panelen i det rum, som nyttjades till vår stora matsal, innan våra tio stackars herrar hyrde ut det. Herre, bevara mitt minne friskt! Det är en ganska god och from bön, sir. Amen! Amen!

Sedan de gått ut och tillslutit den tunga dörren,

hvilken, ehuru varsamt igenlåten, dock uppväckte ett länge skrällande echo, när han tillslöt sig, blef rummet ännu mörkare.

Medan han, ensam i sin stol, föll i sina funderingar, vissnade den friska jerneken på väggen, och föll ned i . . . döda qvistar.

Medan mörkret och skuggan tjocknade bakom honom, antog det på det ställe, der det hade samlat sig så tjockt, efter hand . . . eller nu detsamma kom, medelst en process, som af ingen menniska kan beskrivas . . . en hemsk bild af honom sjelf.

Blek och kall, färglös i ansigte och händer, men med hans drag, hans glasartade ögon, hans gråa hår, och klädd i den mörka skuggan af hans drägt, stod han i sin förfärliga skepnad, utan rörelse och utan ett ljud, framför honom. Medan han stödde sin arm mot karmen af sin stol, ruminerande framför elden, stödde skepnaden sig mot stolsryggen tätt öfver honom, seende med den bleka bilden af hans ansigte, dit han såg, och bärande samma ansigtsuttryck, som hans eget ansigte bar.

Detta var det något, som redan hade passerat och gått; detta var den besatte mannens fruktade följeslagare.

Den gaf för några ögonblick synbarligen icke mer akt på honom, än han på skepnaden. En julserenad spelades någonstädes på afstånd, och, så försänkt i sina tankar han än var, tycktes han dock lyssna till musiken. Skepnaden tycktes äfven lyssna.

Omsider talade han, utan att röra eller upplyfta sitt ansigte.

— Ingen här, — sade han.

— Ingen här, — svarade synbilden.

— Jag ser er i elden, hör er i musiken, i vinden, i nattens dödstystnad, — sade den besatte.

Synbilden rörde sitt hufvud, bejakade hans ord.

— Hvarför kommer ni att skrämma mig så här?

— Jag kommer, därför att jag är kallad, — svarade spöket.

— Nej, objuden, — utropade chemisten.

— Låt vara objuden, — sade spöket. — Nog, att jag är här.

Hitintills hade eldskenet lyst på de båda ansigtena... i fall de fruktade lineamenterna bakom stolen kunde kallas ett ansigte... medan båda vände sig mot elden och, såsom från början, ingendera såg på den andra. Men nu vände sig den besatte mannen om i hast och stirrade på spöket. Spöket, lika snabbt i sina rörelser, drog sig framför stolen och stirrade på honom.

Så sågo den lefvande mannen och den besjälade bilden af honom sjelf, såsom döda, på hvarandra. En hemsk syn, i en ensam och aflägsen del af ett gammalt tomt ruckel till byggnad, en vinternatt, medan den tjuvande vinden fortfarande gick sin hemlighetsfulla väg... hvarifrån eller hvart, vet ingen ifrån världens begynnelse... och stjernorna i oräkneliga millioner tindrade från den eviga rymd, i hvilken världens storlek är som ett sandkorn och dess högsta ålder är en barndom.

— Se på mig! — sade spöket. — Jag är en man, som, försummad i min ungdom och ohyggligt fattig, arbetade och led, och ännu arbetade och led, till dess jag hemtade någon kunskap från den grufva, hvarest den var begrafven, och gjorde några ojemna steg, sedan jag nu funnit ett fotfäste till att hvila och stödja min tröttade fot på.

— *Jag* är den mannen, — svarade chemisten.

— Ingen moders sjelfförsakande kärlek, ingen faders råd hjälpte mig, — fortsatte spöket. — En främling kom i min faders ställe, när jag var blott ett barn, och jag blef snart en främling för min moders hjerta. Mina föräldrar voro, då de som bäst bedömas, af det slaget, hvars bekymmer snart taga en ända och hvars pligt snart är gjord; som tidigt och sorglöst kasta sin afföda från sig, såsom foglar sin; som när de göra väl, beropa sig på förtjenst och, när de göra illa, på medlidande.

Det gjorde ett uppehåll, och tycktes pröfva och stinga honom, med sin blick, med sin ton och med sitt smålöje.

— Jag är densamme, — fortsatte spöket, — som i detta uppåtsträfvande fann en vän. Jag skapade mig honom, ... vann honom, ... band honom vid mig. Vi

arbetade tillsammans, sida vid sida. All kärlek och allt förtroende, som i min tidigare ungdom saknat föremål och uttryck, bestod jag honom.

— Icke allt, — sade Redlaw hest.

— Nej, icke allt, — återtog spöket. — Jag hade en syster.

— Jag hade! — syarade den besatte, med hufvudet hvilande i sina händer. Spöket drog med ett elakt leende sig närmare intill stolen, och stödjande sin haka mot sina sammanknäppta händer och sina sammanknäppta händer mot stolsryggen, och seende honom i ansigtet med forskande ögon, som tycktes brinna af eld, fortfor det:

— Från henne framstrålade de skönaste glimtar af ljus i hemmet, jag någonsin känt. Hur ung, hur vacker, hur älskvärd var hon icke! Jag tog henne under det första tak jag blef herre öfver, och hon gjorde min boning rik. Hon kom i mitt lifs mörker, och gjorde det ljust. Hon är före mig!

— Jag såg henne i elden tills nu. Jag hör henne i musiken, i vinden, i nattens dölstystnad, — återtog den besatte.

— Älskade han henne? — sade spöket, härmande hans djupa röst. — Jag tror han älskade henne en gång; jag är säker han gjorde det. Bättre hade varit om hon älskat honom mindre... mindre hemligt, mindre innerligt, af ett mer deladt hjertas mindre djup.

— Låt mig glömma det! — sade chemisten, med en vred rörelse af sin hand. — Låt mig utplåna det ur mitt minne.

Spöket fortsatte, med sina grymma ögon oafvänt fästade på hans ansigte:

— En dröm, lik hennes, stal sig på mitt eget lif.

— Det gjorde det, — sade Redlaw.

— Ep kärlek, så lik hennes, som min lägre natur kunde hysa, uppsteg i mitt eget hjerta, — fortsatte synbilden. — Jag var för fattig, för att genom något slags löfte eller aftal då binda mitt kärleks föremål vid mitt öde. Jag älskade henne allt för mycket, för att söka göra det. Men mer än jag någonsin i mitt lif ha-

de sträfvat, sträfvade jag nu att arbeta mig upp. En enda tum bragte mig ju alltid något närmare höjden. Jag arbetade mig verkligen upp! Under min mödas sena mellanstunder delade min syster den tiden (ljufva följeslagerska!) ännu med mig den slocknande eldbrasan och den svalnande härden. När lyckans dag rändades, hvilka målningar af framtiden såg jag!

— Jag såg den i elden, tills nu, — mumlade han. — De framställa sig för mig i musiken, i vinden, i nattens dödstystnad, i de hvälfvande åren.

— Målningar af mitt husliga lif med *henne*, som inspirerade mig i mina mödor; målningar af min syster i samma lefnadsställning såsom min dyre väns maka — ty han hade något arf, vi intet —; målningar af sin stadgade ålder och mognade lycka och af de gyldene länkar, som sträckte så långt tillbaka, hvilka skulle sammanknyta oss och våra barn i en strålände krans, — sade synbilden.

— Målningar, som voro illusioner, — sade den besatte. — Hvarföre är jag dömd att minnas dem så väl!

— Illusioner, — härmade synbilden med oförändrad drad ton och seende på honom med oförändrad blick. — Ty min vän, i hvars bröst mitt förtroende var nedlagdt som i mitt eget, gick emellan mig och föremålet för mina förhoppningar och strider, vann *henne* för sig och krossade min bräckliga värld. Min syster, dubbelt dyr, dubbelt hängifven, dubbelt glädlig i mitt hem, lefde för att se mig ryktbar, och min gamla ärelystnad bekrönad, när dess springfjeder var bruten, och derpå...

— Derpå dog hon, — inföll han. — Dog, intagande såsom alltid; lycklig; och med intet annat bekymmer än för sin bror. Frid öfver *henne*!

Spöket vaktade på honom tyst.

— Ihågkommen! — sade den besatte, efter en paus. — Ja. Så väl ihågkommen, att till och med nu, då år förflutit och ingenting är tommare eller mer visionärt för mig, än den så länge öfverlevande barnsliga kärleken, tänker jag derpå med en liflighet, som rörde det en yngre bror eller en son. Någon gång till och med undrar jag, när hennes hjerta först drogs till ho-

nom, och i hvad mån det hade varit fästadt vid mig. En gång icke litet, menar jag... Men det är ingenting. Min barndoms lidanden, ett sår från en hand, den jag älskade och hvarpå jag litade, och en förlust, som ingenting kan ersätta, öfverleva sådana fantasier.

— På dylikt sätt, — sade synbilden, — bär jag inom mig en sorg och en oförrätt; på dylikt sätt förtär jag mig sjelf; på dylikt sätt är minnet min förbannelse; och om jag kunde glömma min sorg och min oförrätt, ville jag...

— Bespottare! — sade chemisten, springande upp och hotande med en vredgad hand sitt andra jag, — hvi hör jag alltid det gäckeriet i mina öron?

— Gör slut på det! — utropade spöket hemskt, — Lägg hand på mig och dö!

Han stadnade tvärt, som hade dessa ord paralyserat honom, och stod med ögonen fästade på detsamma. Det hade halkat ifrån honom; det hade sin arm högt, hotande upplyftad; ett smålöje gick öfver dess hemska drag och med ett slags segerfröjd rörde det sin mörka skepnad.

— Om jag kunde glömma min sorg och min oförrätt, ville jag, — upprepade spöket. — Om jag kunde glömma min sorg och min oförrätt, ville jag!...

— Onde ande af mig sjelf! — återtog den besatte i en låg, darrande ton, — mitt lif förmörkas af denna oupphörliga hviskning.

— Det är ett echo, — sade synbilden.

— Om det är ett echo af mina tankar... och nu vet jag förvisso, att det är ingen sjelfvisk tanke. Jag lider detta, för att gå utom och öfver mig sjelf. Alla menniskor hafva sina sorger, ... de flesta sina oförrätter; otacksambhet, låg afund och egennyttia åtfölja alla lifvets vilkor. Hvem skulle icke glömma sina sorger och oförrätter?

— Hvem skulle icke, sannt, och bli lyckligare? — sade synbilden.

— Dessa välfningar af år, dem vi minnas, — fortfor Redlaw, — hvad återkalla de? Finnes någon själ, i hvilken de ej återväcka någon sorg eller oro?

Hvad är den gamle mannens minne, hvilken var här i afton? En väfnad af sorg och oro.

— Men vanliga naturer och oupplysta själar känna eller resonnera icke om dylika saker, som män med högre odling och djupare tankeförmåga, — sade synbilden, med sitt onda smålöje på sitt glasartade ansikte.

— Frestare, — svarade Redlaw, — hvars ihåliga blick och röst jag fruktar mer än ord kan uttrycka, och från hvilken en mörk aning om något ännu fruktansvärdare stjal sig öfver mig, under det jag talar, jag hör åter ett genljud af min egen själ.

Mottag det som ett bevis på min makt, — återtog spöket. — Hör hvad jag erbjuder! Glöm den sorg, oförrätt och oro ni har känt!

— Glömma dem! — upprepade han.

— Jag har makt att utplåna minnet af dem... att lemna blott svaga, orediga drag af dem, som snart skola dö ut, — återtog spöket. — Säg, har det skett?

— Håll! — ropade den besatte, fattande med en förfärlig åtbörd den upplystade handen. — Jag darrar af misstroende och tvifvel; och den mörka fruktan ni injagar hos mig, försätter mig i en namnlös förfaran, den jag knappt kan bära... Jag skulle icke vilja beröfva mig något slags reflektion, eller något deltagande, som kan lända mig eller andra till båtнад. Hvad skall jag förlora, om jag härtill samtycker? Hvad annat skall förloras ur mitt minne?

— Ingen kunskap; ingen frukt af studier; ingenting annat än den kedja af känslor och associationer, som, hvar och en i sin ordning, bero af och näras af de förjagade minnena. De följa med.

— Äro de så många? — sade den besatte, i orolig begrundning.

— De hafva plägat visa sig i elden, i musiken, i vinden, i nattens dödstynad, i de välfvande åren, — svarade synbilden föraktligt.

— I ingenting annat?

Spöket teg.

Men sedan det stått framför honom tyst en liten stund, närmade det sig elden; derpå stannade det.

— Bestäm! — sade det, — innan tillfället är förloradt.

— Ett ögonblick! Jag kallar himmelen till vittne, — sade den oroade mannen, — att jag aldrig varit en hatare af mitt slägte, . . . aldrig knarrig, likgiltig eller hård mot några omkring mig. Om, medan jag lefvat här ensam, jag har gjort för mycket af det som varit och kunde hafva varit, och för litet af det som är, så tror jag det onda har fallit på mig, och icke på andra. Men om det vore gift i min kropp, borde jag, då jag är i besittning af motgifter och kunskapen om deras bruk, icke bruka dem? Om det är gift i min själ, och jag genom denna förfärliga skugga kan blifva det qvitt, bör jag icke söka blifva det?

— Säg, så är det gjordt? — sade spöket.

— Ännu ett ögonblick! — svarade han skyndsamt. — *Jag ville glömma det, om jag kunde.* Har jag hyst dessa tankar ensam, eller hafva icke tusende efter tusende, generation efter generation, tänkt det samma? Allt menskligt minne är belastadt med sorg och oro. Mitt minne är såsom andra människors minne, men andra människor hafva icke detta val. Ja, jag går in på handeln. Ja! Jag vill glömma min sorg, oförrätt och oro!

— Säg, är det gjordt? — sade spöket.

— Det är det!

— Nå väl! tag då detta med er, man som jag här tager afsked af! Den gåfva, som jag gifvit, skall ni gifva igen, gå hvart ni vill. Utan att återvinna den makt, som ni har afstått, skall ni hädanefter tillintetgöra all dylik hos alla, som ni nalkas. Er vishet har upptäckt, att minnet af sorg, oförrätt och oro är alla människors lott, och att de derförutan skulle vara lyckligare i sina öfriga minnen. Gå! Var deras välgörare! Frigjord från sådana minnen, skall ni från denna stund ofrivilligt bära välsignelsen af en sådan frihet med er. Dess spridning är oskiljaktig från er och oförytterlig. Gå!

Var lycklig i det goda som ni förvärfvat, och i det goda som ni gör!

Spöket, som, likasom i en ohelig åkallan, eller uti ett slags förbannelse, hade hållit sin blodlösa hand öfver honom, under det det talade, och efter hand hade kommit med sina ögon så nära intill hans, att han kunde se, huru de icke deltego i det förfärliga löjet på dess ansigte, utan blott uttryckte en fast, oföränderlig fasa, smälte bort framför honom och var försvunnet.

Medan han, betagen af fruktan och förundran, och inbillande sig han hörde upprepas i melancholiska genljud, som allt mer dogo bort, de orden, — Tillintetgöra all dylik hos alla, som ni nalkas, — stod likasom fastväxt på fläcken, nådde ett gällt skrik hans öron. Det kom icke från gången utanför dörren, utan från en annan del af den gamla byggnaden, och ljöd likt ropet af en, som i mörkret förlorat vägen.

Han såg förvirrad på sina händer och lemmar, likasom för att försäkra sig om sin identitet, och afgaf derpå ett högt och vildt rop till svar, ty han var gripen af en sällsam förskräckelse, som om han äfven vore förlorad.

Sedan ropet blifvit besvaradt och den skrikande rösten kommit närmare, fattade han lampan och uppdrog ett tungt förhänge på väggen, hvarigenom han plägade gå in och ut till det rum, der han höll sina föreläsningar, hvilket stötte intill hans rum. I stället för att vara uppfyllt af ungdom och lif och en hög amfiteater af ansigten, som med intresse helsade hans ankomst, var detta rum nu ett spöklikt ställe, från hvilket allt lif var försvunnet, och förekom honom som en sinnebild af döden.

— Halloh! — ropade han; — halloh, hitåt, mot ljuset! — Då, medan han höll förhänget med ena handen och med den andra upplyfte lampan, för att i någon mån förskingra det mörker, som fyllde rummet, rusade någonting likt en vild katt förbi honom in i rummet och kröp ned i en vrå.

— Hvad är det? — ropade han snabbt.

Han skulle hafva frågat, — Hvad är det? — äfven om han hade sett det så väl, som han nu gjorde, när han stod seende på det, der det var hopkrupet i sin vrå.

Ett trasbylte, sammanhållet af en hand, som var till form och växt nästan som ett barns, men i anseende till dess glupska, förtvifladt små klor såg ut som en elak gubbes; ett ansigte, rundadt och jemnadt af ett par halfva dussin år, men med stämpel af lifvets erfarenheter; glänsande ögon, ehuru icke ungdomliga; nakna fötter, vackra i anseende till barnslig finhet... men fula i anseende till det blod och den smuts, som öfverhöljde dess sprickor; en liten vilde, ett ungt vidunder, ett barn som aldrig hade varit ett barn, en varelse, som kunde lefva för att antaga den yttre skepnaden af menniska, men som till sitt inre skulle lefva och dö som ett djur.

Van att handteras och jagas som ett djur, hade gossen krupit ned, då han fann sig observerad, och såg sig nu tillbaka igen, och hade satt sin arm till värn mot det väntade slaget.

— Jag biter, om ni slår mig, — sade han.

Den tid hade varit, och för icke många minuter sedan, då en sådan syn som denna skulle hafva beklämdt chemistens hjerta. Nu såg han på gossen kallt; men, med ett ansträngdt bemödande att ihågkomma någon ting... han visste icke hvad... frågade han gossen, hvad han gjorde der, och hvarifrån han kom.

— Hvar är kvinnan? — svarade han. — Jag önskar finna kvinnan.

— Hvilken?

— Kvinnan; henne som förde mig hit och satte mig vid den stora eldbrasan. Hon har varit så länge borta, att jag gick att söka henne och gick vilse. Jag söker icke er; jag söker kvinnan.

Han gjorde ett så snabbt språng, för att gå bort, att det matta ljudet af hans nakna fötter på golvet var nära förhänget, när Redlaw fattade honom i hans trasor.

— Ni låter mig gå! — muttlade gossen, sökande

slita sig lös och sammanbitande sina tänder. — Jag har ingenting gjort er. Låt mig gå, vill ni, till kvinnan!

— Detta är icke vägen. Der är en närmare, — sade Redlaw, kvarhållande honom, i samma bemödande att komma på någon tankeassociation, som kunde leda till detta vidunderliga föremål. — Hvad är ert' namn?

— Har icke fått något.

— Hvar bor ni?

— Bor! Hvad vill det säga?

Gossen strök håret ur ögonen, för att se på honom ett ögonblick, och sedan, slingrande sig kring hans ben och brottandes med honom, upprepade han åter: — Ni låter mig gå, vill ni? Jag söker kvinnan.

Chemisten ledde honom till dörren. — Den här vägen, — sade han, seende ännu med förvirring på honom, men med vedervilja, kommande från sin köld. — Jag vill föra er till henne.

De skarpa ögonen i barnets hufvud, som vandrade kring rummet, lyste på bordet, der kvarlevorna af middagen stodo.

— Gif mig något af detta! — sade han lystet.

— Har hon icke gifvit er mat?

— Jag får hungra igen i morgon, får jag icke det? Får jag icke hungra hvarje dag?

Finnande sig lös, sprang han lik ett litet rofdjur till bordet, och rafsande till sitt bröst bröd och mat, och sina egna trasor, sade han:

— Så! för mig nu till kvinnan!

Medan Chemisten, oaktadt sin nyss uppkomna ovilja att röra vid honom, allvarsamt tänkte följa honom och gick ut ur dörren, stånade han, plötsligt darrande.

— Den gåfva, som jag gifvit, skall ni gifva igen, gå hvart ni vill!

Dessa synbildens ord blåste i vinden, och vinden blåste dödande på honom.

— Jag vill icke gå dit i natt, — mumlade han sakta. — Jag vill icke gå någonstades i natt. Gosse! rakt ned utför denna bågformiga trappan, och genom den stora mörka dörren ut på gården, . . . så får ni se elden lysande i ett fönster der.

— Qvinnans eld? — frågade gossen.

Han nickade ett ja, och de nakna fötterna hade sprungit bort. Han kom tillbaka med sin lampa, tilläste hastigt sin dörr, och satte sig ned i sin stol, betäckande sitt ansigte, lik en som ryste för sig själf.

Ty nu var han verkligen ensam. Ensam! ensam!

Andra Kapitlet.

Gåfvan spridd.

En liten man satt i ett litet förmak, skiljdt från en liten bod af en liten skärm, öfverklitrad med små tidningslappar. I sällskap med den lille mannen var en summa barn, nästan så stor man behagar nämna . . . åtminstone såg det så ut. En sådan imponerande effekt, i anseende till antalet, gjorde de i denna ganska trångra rörelses sfer.

Af dessa små hade man, medelst något starkt machineri fått två till sängs i en vrå, der de kanhända varit försänkta djupt nog i oskuldens sömn, men hade nu gifvit vika för en i deras konstitution liggande benägenhet att hålla sig vakna och äfven att springa ur och i sängen. Den omedelbara anledningen för dessa härjande utfall i den vakna världen var byggandet af en man af ostronskal af ett par andra små bytingar; på hvilken fästning de båda i sängen gjorde oroande angrepp (i likhet med dessa fördömda Pikter och Skottar, som belägra de flesta unga Britters första historiska studier), och sedan skyndade tillbaka till sitt eget område.

Det stoj, som åtföljde dessa angrepp och de angripnas besvaranden af de samma, hvilka förföljde angriparne med hetta, och läto höra sina lungor öfver sängkläderna, under hvilka marodörerna togo sin tillflykt, gjorde en annan liten gosse i en annan liten säng sitt bästa till att öka, i det han kastade sina skor och

åtskilliga andra småsaker, oskadliga i sig sjelfva, ehuru af en hård materia såsom kastvapen betraktade, på dem som störde hans hvila, . . . hvilka icke voro sena att besvara dessa artigheter,

Utom dessa vankade en annan liten gosse . . . den störste ibland dem, ehuru detta oaktadt ganska liten . . . fram och tillbaka, lutad mot ena sidan och betydlig svigtande i sna knän genom tyngden af en stor barnunge, som han . . . en inbillning den man stundom gör sig i sangviniska familjer, . . . troddes hyssja till sömn. Men ack! öfver gossens medvetlösa skuldra voro outömliga ämnen att betrakta och hålla honom vaken, den barnungens ögon just då behagade observera!

Det var just en Moloch till unge, på hvars omätliga altare denne unge broders hela existens offrades till ett dagligt offer. Dess personlighet kan sägas hafva bestått i att aldrig i fem minuter vara stilla på ett ställe, och aldrig gå till hvila, när det fordrades. Tetterby's barnunge var lika väl känd i grannskapet, som postkarlen eller postiljonen. Han for från dörrpost till dörrpost i lille John Tetterbys namn, och skulle alltid vara med, ehuru han alltid kom i eftertruppen af den skara, som sprungo efter lindansare och markattor, och, ifrån måndagsmorgonen intill lördagsaftonen, alltid kom litet för sent, der något att se var å färde. Hvarhelst barnen församlade sig till lek, der var alltid lille Moloch med och gjorde John besvär och förtret. Hvarhelst John ville stadna, blef lille J. Moloch grälig, och ville icke vänta. När John ville gå ut, var Moloch sömnig och måste vaktas. När John ville stadna hemma, var Moloch vaken och måste föras ut. Icke destomindre var John verkligen öfvertygad, att det var en ovanlig unge, hvars make icke fanns i Englands rike, och var fullkomligt belåten att uppfånga någon svag skymt af hvad som skedde, och att löpa andruten omkring med det, såsom en liten bärare med en stor paket, som icke var adresserad till någon och heller icke kunde lemnas någonstädes.

Den lilla mannen, som satt i det lilla förmaket och gjorde fåfånga försök att i fred läsa sitt tidningsblad,

midt under allt detta stoj, var familjefadren och hufvudmannen för firmou, som omförmäldes i inskriptionen öfver ingången till den lilla boden, under namn och titel af: *A. Tetterby & Co, Tidningshandlare*. Egentligen sagdt, var han den ende, som motsvarade denna anvisning, alldenstund *Co*. icke var annat än en poetisk fiktion, ehuru oskyldig.

Tetterby's var hörnboden i Jerusalemsbyggnaden. I fönstret var en exposition af litteratur, förnämligast bestående af gamla tidningar med träsnitt och hvarjehanda röfvarerhistorier. Käppar och hållar hörde likaledes ibland handelsartiklarna. Handeln hade fordom äfven sträckt sig till simplare konfektyrer; men det såg ut, som hade dessa lyxartiklar ingen efterfrågan i Jerusalemsbyggnadens grannskap, ty ingenting, som stod i förbindelse med den handelsgrenen, fanns nu mera i fönstret, utom ett slags små glaslyktor med oxögon, som hade smält om sommaren och frusit ihop om vintern, tills allt hopp att få ut dem eller äta dem, utan att äfven äta lyktan, var för alltid förbi. Tetterby's hade försökt sin hand på åtskilliga saker. De hade en gång gjort ett litet svagt ingrepp i leksakershandeln; ty uti andra lyktor var en hop små vaxdockor, alla sittande tillhoppa upp och ned i den största förvirring, med fötterna på hvarandras hufvuden, och en fällning af afbrutna armar och ben på botten. De hade äfven försökt sig i modkrämareyrket, som några få fina möss-stommar af metalltråd, hvilka stodo quar i ett hörn af fönstret, intygade. De hade äfven föreställt sig, att en guldgrufva skulle ligga i tobakshandeln, och hade satt upp en skylt, representerande en landsman från hvardera af de tre integrerande delarna af det Brittiska väldet, som förbrukade den begärliga örten, med en vers derunder, som innehöll, att de, förenade i samma sak, sutto muntra och glammande, den ene tuggande tobak, den andre rökande, den tredje snusande; men intet tycktes han hafva dragit in — om icke flugor. En tid hade äfven varit, då de hade satt en fåfång lit på hvarjehanda annat småplock, ty i en glasruta var upphängdt ett kort med sigiller, för billigt pris, och ett annat med

blyertsskaft, och en mysteriös svart amulett, som ingen kunde förstå hvartill han var ämnad, uppskattad till nio pence. Men hitintills hade de icke blifvit af med någonting. Korteligen, Tetterby's hade gjort så många försök att på ett eller annat sätt få sitt uppehälle af Jerusalemsbyggnaden, och tycktes hafva gjort det med så liten framgång i allt, att *C:o* uppenbarligen stod sig bäst i firman, enär han, såsom en okroppslig varelse, icke besvärades af några kronoutsylder eller fattigtaxor, och icke hade en ung familj att sörja för.

Tetterby sjelf i sin lilla kammare, som, såsom redan nämnt är, erfor den unga familjens närvaro på ett sätt, som var för bullersamt att icke uppmärksammas eller tillåta honom en lugn läsning af en tidning, lade ifrån sig sitt tidningsblad, snurrade, i sin distraktion, omkring rummet några gånger, lik en odeciderad brefdufva, gjorde en ruskning utan verkan på en eller ett par små flygande figurer i nattdrägt, som skymtade förbi honom, och sedan, släende sig i hast ned på den enda obrottsliga medlemmen i familjen, gaf han lille Molochs vårdare ett par örfilar.

— Du stygga pojke! — sade han, — har du ingen känsla för din stackars far, efter en hård vinterdags mödor och bekymmer, från klockan fem på morgonen, utan skall med dina gemena upptåg störa hans ro och göra honom af med hans sista smula förstånd? Är det icke nog, munsjör, att din bror, Dolphus, arbetar och släpar i slask och köld, och du vältrar dig i öfvertlödets sköte med . . . med en barnunge, och allt hvad du kan önska dig, — fortfor han, hopande detta till en stor klimax af välsignelser, — utan du skall göra hemmet till en vilddjurshåla och dina föräldrar tokiga? Häh, John? — hotande vid hvarje fråga pånytt hans öron, ehuru han ansåg bäst att hålla sin hand.

— Far! — snyftade John, — när jag icke gör något, utan blott har värd om lilla Sara och lullar henne till sömn . . . Far!

— Jag önskar min lilla hustru måtte komma hem, — sade Hr Tetterby, saktande sig och ångrande sig.
— Jag önskar min lilla hustru måtte komma hem!

Jag kan icke hålla styr på dem. De göra mig yr i hufvudet. Ack, John! Är det icke nog att er dyra moder förskaffat er denna söta syster? — menande Moloch. — Är det icke nog, att ni förut voro sju gossar, utan någon tillstymmelse till flicka, och att hon skulle genomgå, det hon genomgått, på det ni alla måtte få en liten syster, utan ni skall uppföra er så, att ni kan göra mig hvimmelkantig.

Blifvande allt mildare till sinnes, i den mån som hans egna ömmare känslor och hans förorättade sons, verkade på honom, slöt Hr Tetterby med att omfamna honom. Derpå rusade han strax åstad att få fatt på en af de verkliga delinqventerna. Under en temligen stark häraf uppkommande rörelse, lyckades han, efter ett kort men lifligt springande och något hårdhänt famnande under och öfver sängställena, samt på och omkring stolarna, att få fatt på en unge, som han behörigen straffade och bar till sängs. Detta exempel hade en stark och, såsom det såg ut, magnetisk verkan på honom med skorna, hvilken i ögonblicket föll i en djup sömn, ehuru han blott ett ögonblick förut hade varit spritt vaken och i den högsta möjliga ifver. Ej heller var det förloradt på de två unga arkitekterna, som med tystnad och stor brådska retirerade till sängs i en angränsande vrå. Medan den ertappades kamrat äfven smög sig lika tyst till sitt näste, fann Hr Tetterby, när han drog andan, oväntadt alla i fred omkring sig.

— Min lilla hustru sjelf, — sade Hr Tetterby, torkande sitt flåsande ansigte, — kunde knappt hafva gjort det bättre. Jag önskar endast, min lilla hustru hade haft det att göra, som jag gör.

Han sökte derpå på sin skärm efter ett ställe, som kunde vara tjenligt att för tillfället inskräpa hos barnen, och läste följande:

— ”Det är en obetvillad sak, att alla märkvärdiga män haft märkvärdiga mödrar, och sedan under sin lefnad högaktadt dem som sina bästa vänner.” Tänken på eder egen märkvärdiga moder, mina gossar, och kännen hennes värde, medan hon ännu är ibland eder. — Tillade han derpå.

Han satte sig derpå åter i sin stol vid elden, och fördjupade sig, med benen i kors, i sin tidning.

— Låt någon, eho det vara må, gå upp ur sin säng igen, — yttrade Tetterby såsom en allmän proklamation, på ett ganska mildt sätt afkunnad, — och häpnad skall bli denna värda samtidas lott! — hvilket uttryck herr Tetterby hade hemtat från skärmen. — John, mitt barn, haf vård om din enda syster, lilla Sara; ty hon är den mest lysande ädelsten, som någonsin blänkte på din unga panna,

John satte sig ned på en liten stol och böjde sig sjelf ödmjukt under tyngden af Moloch.

— Ack, hvilken gåfva är den barnungen för dig, John, och så tacksam du bör vara! — sade hans fader. — Det är icke allmänt känt, John, — han förflyttade sig nu åter till skärmen, — men är ett genom noggranna beräkningar bestyrkt faktum, att följande oerhörda procent af barn aldrig uppnår två ålder, nämligen . . .

— Nej, läs intet mer, far! — ropade John. — Jag kan ej bära det, när jag tänker på lilla Sara.

Herr Tetterby upphörde, och John torkade, med en djup känsla af hans ords sanning, sina ögon och vyssjade sin syster.

— Din broder Dolphus är länge borta i aftun, John, — sade hans fader, — och lärer komma hem som en isklump. Och icke heller vet jag, hvem som har tagit vid din oskattbara mor.

— Här är mor och Dolphus med, tror jag, far! — utropade John.

— Du har rätt! — svarade hans fader, lyssnande. — Ja, det är min lilla hustrus steg.

Det sätt, hvarpå herr Tetterby hade kommit till den slutsatsen, att hans hustru var en liten qvinna, var en hemlighet för honom sjelf. Hon kunde ganska lätt hafva utgjort två upplagor af honom sjelf. Betraktad i och för sig, var hon snarare märklig såsom stor och stark; men betraktad i förhållande till hennes man, var hon en jette. Ej heller blefvo hennes proportioner mindre imposanta, när de skärskådades i förhål-

lande till hennes sju söners storlek, hvilka voro blotta diminutiver. Hvad lilla Sara beträffade, gällde emellertid detta minst, såsom fru Tetterby sjelf påstod; hvilket ingen kände bättre än den stackars Jon, som vägde och mätte den kommenderande, afguden hvar timme på dagen.

Fru Tetterby, som hade varit ute och handlat och bar en korg, kastade ifrån sig sin hufva och shawl, och, sättande sig ned uttröttad, befalldes John att genast bära till henne hans ljufva börda, på det hon måtte gifva henne en kyss. Då John hade fullgjort det, och hade gått tillbaka till sin stol och åter intagit sin förra ställning, begärde herr Adolphus Tetterby, som under tiden hade upprullat sin Torso ur en prismatisk konsolatör, som icke tycktes hafva någon ända, samma ynnest. När John hade fullgjort äfven denna begäran och i sin förra ställning åter hade intagit sin stol, gjorde herr Tetterby, gripen af en plötslig tanke, å sin faderliga sida äfven samma fordran. Tillfredsställandet af denna tredje begäran uttömde fullkomligt offret, som knappt hade styrka nog att komma tillbaka till sin stol.

— Hvad du gör, John, — sade fru Tetterby, skakande sitt hufvud, — så tag vara på henne, eller se aldrig din mor i ansigtet igen.

— Ej heller din brors, — sade Adolphus.

— Ej heller din fars, John, — tillade herr Tetterby.

John, mycket rörd af denna vilkorliga förskjutning, såg ned på Moloch för att se, att allt var i behörigt lag, satte henne sedan skickligt i sitt knä, och vaggade henne med foten.

— Är du våt, Dolphus, min gosse? — sade hans fader. — Kom och tag min stol, och torka dig.

— Nej, tack, far! — sade Adolphus, strykande sig med sina händer. — Jag är icke just våt, tror jag. Skiner mitt ansigte mycket, far?

— Det skiner som vax, min gosse, — svarade herr Tetterby.

— Det är vädret, far! — sade Adolphus, gnidande sina kinder med den nötta ärmen af sin jacka. —

Af regn, och slask, och blåst, och snö, och töcken, blossar mitt ansigte upp ibland. Och skiner, gör det icke det?

Herr Adolphus var just i den för detta yrke vanliga åldern, då han användes af en driftigare firma än hans far och Co. för att sälja tidningar till en järnvägsstation, hvarest hans knubbiga, lilla person, lik en illa utklädd Cupido, och hans gälla späda röst (han var icke mycket öfver tio år gammal) voro lika väl kända som de dofva slagen af locomotiverna, som lupo fram och tillbaka. Hans ungdom kunde hafva varit till någon mehn vid denna tidiga användning för handel, men lyckligtvis hade han påfunnit wedel att underhålla sig och dela den långa dagen i vissa interessanta stadier, utan att försumma yrket. Detta sinnrika påfund, märkvärdigt, lik många stora uppfinningar, för dess enkelhet, bestod i en förändring af första vokalen i ordet *paper* (*newspaper*, tidning), i det han i dennes ställe, i grammatikalisk följd, satte alla de andra vokalerna, under särskilda perioder af dagen. På detta sätt gick han, innan det blef dager om vintern, fram och tillbaka, i sin lilla vaxduksmössa och sin kappkrage, med sin stora konsolatör, genomträngande den tunga luften med sitt rop *Mor - ning Pa - per* (Morgon-Tidning), hvilket omkring en timme före middagen förändrades till *Morn - ing Pep - per*, hvilket, omkring klockan 2, förändrades till *Morning - Pip - per*, hvilket, efter ett par timmar förändrades till *Mor - ning - Popper*, och derpå, vid dagens slut, förbyttes till *Eve - ning* (Afton) *Pup - per*, till stor lättnad och tröst för denne unge herre.

Fru Tetterby, hans fru moder, som, sedan hon, såsom förut omförmäldt är, kastat hufva och shawl ifrån sig, hade suttit en stund, vridande tankfull sin vigselring på sin finger, steg nu upp, och, afläggande alla ytterkläder, tog hon på sig sin drägt för tillagning af aftonmåltiden.

— Ack! min Gud! min Gud! — sade fru Tetterby. — Det är den väg, hvilken verlden går!

— Hvilken är den väg verlden går, min gumma? — frågade herr Tetterby, seende sig omkring.

— Åh, ingenting! — sade fru Tetterby.

Herr Tetterby upplyfte sina ögonbryn, vände blicket på sin tidning, och förde sina ögon upp och ned, och tversöfver densamma, men var tankspridd och läste icke.

Fru Tetterby hade väl påtagit hushållsdräkten, men det såg snarare ut, som skulle hon vilja tukta bordet än tillaga familjens aftonmåltid, belamrande det onödigt hårdt med knifvar och gafflar, dunkande det med faten, bultande det med saltkaret, och låtande brödet tungt falla på detsamma.

— Ack, min Gud, min Gud! — upprepade hon. — Det är den väg, hvilken världen går!

— Min docka, — återtog hennes man, seende sig åter rundt omkring. — Ni sade det nyss. Hvad är det för en väg världen går?

— Åh, ingenting! — svarade fru Tetterby.

— Sofia! — föreställde hennes man, — ni sade äfven *det* nyss.

— Nå, jag vill säga det än en gång, om ni så tycker, — återtog fru Tetterby. — Åh, ingenting! Och åter, om ni så tycker, åh, ingenting! Och på nytt igen, om ni så tycker, åh, ingenting... då!

Herr Tetterby såg på sin kära hälft, och sade med mild förvåning:

— Min lilla hustru, hvad har förargat er?

— Säkert vet jag det icke, — genmålde hon. — Fråga mig icke. Hvem har sagt, jag är förargad alls? Aldrig jag.

Herr Tetterby öfvergaf läsningen af tidningen såsom ett fåfångt arbete, och tagande sig en sagta promenad kring rummet, med händerna på ryggen och skuldrorna i vädret och en gång i fullkomlig enlighet med undergifvenheten i hans sätt, vände han sig till sina två äldsta söner.

— Din aftonmåltid skall bli färdig på minuten, Dolphus, — sade han. — Din mor har varit ute i väntan till krogen, att köpa den. Det var mycket snällt af din mor att göra det. *Du* skall äfven snart få någon aftonmåltid, John. Din mor är nöjd med dig,

min Karl, för det du är så uppmärksam på din dyrbara syster.

Fru Tetteby slutade sin dukning, utan någon anmärkning, men med en fortfarande lika afgjord fiendtlighet mot bordet, och framtog ur sin stora korg en duktig skifva varm ärtpudding, svept i papper, och en skål, betäckt med ett thefat, från hvilken, då hon af-täcktes, en så angenäm lukt uppsteg, att de tre paren ögon i de båda sängarna öppnade sig vid och fäste sig på måltiden. Herr Tetterby, utan att gifva akt på detta tysta snuggeri, fortfor att sakta upprepa: Ja, ja, din aftonmåltid skall bli färdig på minuten. Dolphus, din mor har gått ut i vätan till krogen, att köpa den. Det var mycket snällt af din mor att göra det... tills fru Tetterby, som hade visat åtskilliga tecken till ruelse bakom honom, fattade honom om halsen och grät.

— O Dolphus! — sade fru Tetterby, — hur kunde jag så bära mig åt?

Denna försoning rörde den yngre Adolphus och John till den grad, att de båda, liksom på ett gifvet tecken, började tjuta, hvilket hade den verkan, att ögonen i sängarne genast fingo lif, och att det ytterligare jagade upp de två återstående små Tetterbyarna, som just då smögo sig in från det tillstötande kabinettet, för att se hvad som föregick i ätväg.

— Jag försäkrar, Dolphus, — snyftade fru Tetterby, — då jag kom hem, tänkte jag icke mer derpå än ett ofödt barn...

Herr Tetterby syntes ej tycka om denna talfigur, och anmärkte: Säg heldre än barnungen, min skatt.

Tänkte icke mer derpå än barnungen, — sade fru Tetterby... John, se icke på mig, utan se på henne, eller släpper du henne och hon dödas, och då skall du dö i ett förkrossadt hjertas ångest, och det med rätta... Nej, jag tänkte icke mer än denna älsklingen på att bli ett huskors, när jag kom hem; men så det går, Dolphus... Fru Tetterby tystnade, och skruvade åter på sin vigselring.

— Jag ser! — sade herr Tetterby. — Jag förstår! Min lilla gumma var ledsen. Svåra tider; och svårt

väder, och svårt arbete fresta sinne ibland. Jag ser, välsignad din själ! Intet underligt!... Dolf, min Karl, fortsatte han, undersökande skålen med en gaffel, här är det din mor har varit och köpt på krogen, utom ärt-pudingen, en hel knote af det yppersta stekta som lår, med bräckningen till en del ännu kvar på detsamma, och med kryddande sås och den största ymnighet af senap. Handen i skålen, min gosse, och börja, medan det ännu är varmt.

Herr Adolphus, som icke behöfdes för andra gången uppmanas, mottog sin portion, med ögonen fuktade af appetit, och gående bort till sin stol, angrep han den med händer och naglar. John blef icke glömd, men fick sin portion i bröd, på det han icke skulle, af den allt för ymniga såsen, läto något drypa på barnet. Af samma skäl bad man honom gömma sin pudding i fikan, när den icke var i aktiv tjenst.

Det kunde hafva varit mera kött på låret... hvilket lår marketentaren på krogen säkerligen icke hade glömt, när han skar för föregående afnämare... men man hade icke sparat på kryddor: en tillsats, hvarigenom man kunde inbilla sig, att det hade kött, och illusoriskt gäcka smaksinnet. Ärtpuddingen, såsen och senapen hade, i likhet med den österländska rosen med hänsigt till näktergalen, om de ej voro absolut fläsk, dock varit nära detsamma; så att, i det hela, der var en smak af ett medelålders svin. För Tetterbyarna i sängen var detta oemotståndligt, hvilka, ehuru de hade gifvit sig ut för att slumra i ro, krälade upp, om än osedda af sina föräldrar, och i tysthet anropade sina bröder om några gastronomiska bevis på broderlig tillgifvenhet. Dessa, icke hårdhertade, besvarade deras böner med några smulor, hvaraf härrörde, att ett parti lätta skärmytslare i nattdräkten släpade måltiden omkring hela rummet, hvilket öfvermåttan förtörnade herr Tetterby, och två eller tre gånger ålade honom nödvändigheten af ett göra, för hvilket guerillatruppen i stor vrede drog tillbaka i alla riktningar.

Fru Tetterby njöt icke sin aftonmåltid. Något tycktes ligga henne på sinnet. Den ena gången skrat-

tade hon utan skäl, och den andra gången grät hon utan skäl, och till slut både skrattade och grät hon på ett så oskäligt sätt, att hennes man blef orolig.

— Min lilla hustru, — sade herr Tetterby, — om världen går den vägen, så synes han gå den orätta vägen och förtreta er.

— Gif mig en droppa vatten, — sade fru Tetterby, kämpande med sig sjelf, — och tala icke till mig nu, och bry er icke om mig. Gör icke det!

Sedan herr Tetterby förskaffat henne vatten, vände han sig i hast till den olycklige John, som var full af medlidande, och frågade, hvarföre han vältrade sig der, i frosseri och lättja, i stället för att komma fram med barnungen, att åsynen af henne måtte vederqvicka han mor. John närmade sig genast, nedtryckt af barnets tyngd; men fru Tetterby räckte ut sin hand, för att tillkännagifva, att hon icke var i ett tillstånd att fördraga detta pröfvade vad till hennes känslor, och förbjöd gossen att nalkas henne en tum, vid straff af beständigt hat af hans dyraste anförvandter; hvarföre han och drog sig tillbaka till sin stol igen, i sin förra ställning.

Efter en stund sade Fru Tetterby, att hon var bättre, och begynte skratta.

— Min lilla hustru! — sade hennes man tvifvelsamt, — är ni fullkomligt säker ni är bättre, så att ni icke får en ny attack?

— Nej, Dolphus, nej! — svarade hon. — Jag är nu alldeles som förr; hvarpå hon, slitande sitt hår och tryckande händerna mot sina ögon, begynte skratta igen.

— Hvilken elak toka jag var, att tänka så för ett ögonblick, — sade fru Tetterby. — Kom närmare, 'Dolphus, och låt mig lätta mitt sinne, och säga er hvad jag menar. Låt mig säga er allt i den saken.

— Sedan herr Tetterby dragit sin stol närmare, skrattade fru Tetterby på nytt, omfamnade honom och torkande sina ögon.

— Ni vet, 'Dolphus, min skatt! — sade hon, — att när jag var ogift, jag kunde hafva bortgifvit mig på åtskilliga håll. Jag hade en tid icke mindre än fyra

friare på en gång; bland hvilka två voro Mars' söner.

— Vi voro alla söner af Ma's och Pa's, min skatt, — sade hr Tetterby.

— Jag menar icke det, — svarade hans hustru.

— Jag menar soldater... sergeanter.

— Ah! — sade herr Tetterby.

— Nå, 'Dolphus, Gud skall veta, jag aldrig tänker på sådana saker nu, för att jag saknar dem; Gud skall veta; att jag fått en så god man, och skulle vilja göra så mycket för att visa, att jag älskar honom, som...

— Som någon liten hustru i världen, — sade hr Tetterby. — Godt! mycket godt!

Om Hr Tetterby hade varit tio fot lång, kunde han icke hafva uttryckt någon finare komplimang för fru Tetterbys figur; och om fru Tetterby hade varit två fot hög, kunde hon icke hafva känt densamma lämpligare för henne.

— Men ni ser, Dolphus, — sade fru Tetterby, — detta är Jultiden, när alla, som kunna, hålla högtid, och alla som ha några penningar, önska använda några. Då rann mig just in, under det jag var ute. Der voro så många saker till salu... så välsmakliga till att äta, så fina att se på, så lockande till att hafva... och jag behöfde så noga räkna, innan jag vågade lägga ut sex pens för de vanligaste saker; och korgen var så stor, och så mycklt tomt rum i honom; och penningeförrådet så litet, och jag nödgades återvända med så litet. Ni hatar mig, gör ni icke det, Dolphus?

— Nej, icke det ringaste, — sade herr Tetterby.

— Nå, jag skall säga er hela sanningen, — fortsatte hans maka ångerfullt, — och då skall ni det kanhända. Jag kände allt detta till den grad, när jag var ute i kölden, och såg andras lyckligare lott och andras stora fyllda korgar, att jag begynte tänka, huruvida jag icke gjort bättre och varit lyckligare, om... jag... icke hade... Fru Tetterby lutade sitt hufvud och skruvade åter på sin vigseling.

— Jag ser, — sade hennes man lugnt; — om

ni icke hade gift er alls, eller om ni hade gift er med en annan?

— Ja, — snyftade Fru Tetterby. — Det är verkligen hvad jag tänkte. Hatar ni mig nu, 'Dolphus?

— Nej, det finner jag icke att jag gör, — svarade herr Tetterby.

Fru Tetterby gaf honom en tacksam kyss och fortfor:

— Jag börjar hoppas, ni icke gör det, 'Dolphus, ehuru jag är rädd, att jag ännu icke sagt er det värsta. Jag kan icke begripa, hvad som kom öfver mig. Jag vet icke, antingen jag var sjuk, eller tokig, eller hvad jag var, men jag kunde icke framkalla något, som tycktes binda oss vid hvarandra eller försona mig med mitt öde. Alla de nöjen och njutningar vi hade haft . . . de syntes så torftiga och obetydliga. Jag hatade dem. Jag kunde hafva trampat på dem. Och jag kunde icke tänka på något annat än på vår fattigdom och munnarnas antal här hemma.

— Ja, ja, min skatt! — sade herr Tetterby, skakande hennes hand, för att intala henne mod, — det är sannt. Vi äro fattiga och många munnar äro här.

— Ack men, Dolf, Dolf! — utropade hans hustru, läggande sina händer kring hans hals, — min gode, ömme, tällge man, när jag hade varit hemma en liten stund . . . huru olika! O, älskade Dolf, huru olika var det! Det var som hade en ström af minnen på en gång kommit öfver mig, som uppmjukade mitt hårda hjerta, och fyllde det, tills det höll på att brista. Alla våra strider för vårt lifsuppehälle, alla våra bekymmer och behof, sedan vi blifvit gifta, alla de tider af sjukdom, alla de timmar af vakande vi hafva haft öfver hvarandra, eller öfver våra barn, tycktes tala till mig och säga, att de hade gjort oss till ett, och att jag aldrig borde hafva varit, eller kunde hafva varit, eller ville hafva varit någon annan, än den maka och mor jag är. Då blefvo de ringa njutningar, som jag så grymt kunde hafva trampat på, så dyrbara för mig. . . O så dyrbara och så kära, att jag icke kunde undgå att tänka på, hur mycket jag gjort dem orätt! Och jag sade,

och säger igen ett hundra gånger, hur kunde jag uppföra mig så! Hur kunde jag hafva hjerta att göra det, 'Dolphus!

Den goda qvinnan, alldeles utom sig af rättsinnig ömhet och sin ånger, grät af full själ, när hon rusade upp med ett gällt skrik och sprang bakom sin man. Hennes skrik väckte en sådan häpnad, att barnen rusade upp från sina sängar ur sin sömn, och hängde sig omkring henne. Och hennes blick svarade mot hennes röst, i det hon pekade på en blek man i en svart rock, som hade kommit in i rummet.

— Se på den der mannen! Se der! Hvad vill han?

— Min engel, — återtog hennes man, — Jag skall fråga honom, om ni vill låta mig gå. Hur är det fatt? Så ni skälfrer!

— Jag såg honom på gatan, just nu när jag var ute. Han såg på mig, och stod tätt bredvid mig. Jag är rädd för honom.

— Rädd för honom! Hvarföre?

— Jag vet icke hvarföre... jag... Gå icke! min man! — ty han gick mot främlingen.

Hon höll den ena handen tryckt mot sin granne och den andra mot sitt bröst; och det rådde en viss förvirring i hela hennes väsende, och hennes ögon rörde sig fort och ostadigt, som om hon hade förlorat något.

— Mår ni illa, min skatt?

— Hvad är det som jag förlorar igen? — mumlade hon lågt. — Hvad är det som jag förlorar?

Derpå svarade hon kort: — Illa? Nej, jag mår fullkomligt väl, — och stod och såg förvirrad mot golvet.

Hennes man, som i början icke hade varit alldeles fri från att vara smittad af hennes rädsla, och hvilken hennes närvarande besynnerliga sätt icke bidrog att lugna, vände sig emot den bleka gästen i svarta rocken, som stod stilla och hvars ögon voro vända mot marken.

— Hvad behagar ni, min herre? — frågade han.

— Jag fruktar min oförmärkta ankomst har oroat

er; men ni talade och hörde mig icke, — återtog denne.

— Min lilla gumma säger... kånhända hörde ni henne säga det... att det icke är första gången ni har oroat henne i natt, — svarade herr Tetterby.

— Jag beklagar det. Jag påminner mig hafva observerat henne på gatan. Jag hade icke för afsigt att skrämma henne.

Då han upplyfte sina ögon, under det han talade, upplyfte hon sina. Det var förunderligt att se, hur rädd hon var för honom, och med hvilken förskräckelse han observerade det... Och det så nära intill henne.

— Mitt namn är Redlaw, — sade han. — Jag kommer från den gamla läroanstalten här bredvid. En ung herre, som studerar der, bor i ert hus. Gör han icke det?

— Herr Denham? — sade Tetterby.

— Ja.

Det var en naturlig handling, och så obehaglig att den knappt kunde märkas; men innan han åter begynte tala, lade den lille mannen sin hand tvärs öfver sin panna, och såg sig snabbt omkring rummet, liksom han hade märkt någon förändring i atmosfären. I ögonblicket öfverflyttande på honom den blick af fruktan han hade rigtat på hans hustru, tog Chemisten ett steg tillbaka, och hans ansigte bleknade ännu mer.

— Herrns rum, — sade Tetterby, — är en trappa upp, sir. Det har en bekvämare särskild ingång; men alldenstund ni kommit in hit, vill jag förskona er från att gå ut i kölden, om ni vill taga denna lilla trappgång, — visande en, som stod i direkt förbindelse med det lilla förmaket, — och gå upp till honom denna vägen, om ni önskar besöka honom.

— Ja, jag önskar besöka honom, — sade Chemisten. — Kan ni förse mig med ett ljus?

— Hans spejande, fulla blick, och den oförklarliga ångest, som förmörkade den, tycktes oroa herr Tetterby. Han stannade, och fixerande honom, stod han en liten stund liksom förstened eller förtrollad.

Omsider sade han: — Jag vill lysa er, Sir, om ni vill följa mig.

— Nej, — svarade Chemisten; — jag önskar icke bli följd eller anmäld för honom. Han väntar mig icke. Jag skulle heldre vilja gå ensam. Behagar ni gifva mig ljuset, om ni kan vara det förutan, och jag skall hitta vägen.

Under hastigheten af hans uttryck af denna önskan och i det han tog ljuset ifrån honom, snuddade han honom på bröstet. Dragande hastigt bort sin hand, nästan som hade han sårat honom af en händelse (ty han visste icke, i hvilken del af honom hans nya makt hade sitt säte, eller huru den meddelades, eller huru mångfaldigt sättet för dess meddelning var), vände han sig om och steg uppför trappan.

Men när han hunnit uppför henne, stavnade han och såg ned. Hustrun stod på samma ställe, vridande sin ring på sitt finger. Mannen, med hufvudet lutande framåt, stod försänkt i djupa funderingar. Barnen, ännu hängande kring modren, sågo med rädsla efter honom, och drogo sig intill hvarandra, när de sågo honom se ned.

— Gån! — sade fadren hårdt. — Det är nog af detta. Gån till sängs der!

— Rummet är trångt och litet nog utan er, — tillade modren. — Gån till sängs!

Nedstämda och ledsna, kröpo samtliga barnen bort; lilla John och flick-ungen dröjde längst. Modren, kastande föraktliga blickar kring det smutsiga rummet och slängande från sig kvarlevorna af deras måltid, stavnade på tröskeln, under det hon var sysselsatt med bordets afdukning, och satte sig ned i tomma, nedslående funderingar. Fadren begaf sig till spiselvrån, och makade otåligt tillsammans den lilla elden, lutande sig öfver densamma, som ville han göra honom till ett monopolium för sig. De vexlade icke ett ord.

Blekare än förut, smög sig Chemisten uppåt, lik en tjuf; och då han såg tillbaka på förändringen der nere, fruktade han lika mycket att gå vidare, som att vända tillbaka.

— Hvad har jag gjort! — sade han, förvirrad. —
Hvad är jag på väg att göra!

— Att vara mensklighetens välgörare, — tyckte han sig höra en röst svara.

Han såg sig omkring, men ingen var der; och då en passage nu dolde det lilla förmaket för hans åsyn, gick han vidare, rigtande sina ögon framför sig på den väg han gick.

— Det är endast sedan förliden natt min själ varit tillsluten för minnets qual, — mumlade han dystert, — och alltjng är nu främmande för mig. Jag är främmande för mig sjelf. Jag är här som i en dröm. Hvitket intresse har jag för detta ställe, eller för något ställe som jag kan påminna mig? Min själ har blifvit förblindad!

En dörr var framför honom, och han knackade på. Anmanad att stiga in, af en röst derinom, gjorde han det.

— Är det min goda sköterska? — sade rösten. — Men jag behöfver icke fråga. Det är ingen annan som kommer hit.

Rösten var glädtig, ehuru matt, och drog hans uppmärksamhet till en ung man, som låg i en säng, framflyttad för spiseln, med ryggen mot dörren. En liten smal kakelugn, hopklämd och tunn som en sjuks kinder, och med en eldstad på midten, som han knappt kunde värma, innehöll den eld, mot hvilken hans ansigte var vändt. Till följe af grannskapet med den luftiga takåsen, brann den alltför hastigt ut, med en glupsk, hvinande låga, och förvandlade sig nästan ögonblickligt till aska.

— Då penningeklangen låter höra sig här, — sade studenten, smäleende, — så är det, enligt evangelium, icke kistor, utan pungar. Jag skall få helsan och blifva rik en dag, om Gud vill, och skall kanhända lefva för att älska Milly, i hägkomsten, af den mildaste natur och det ömmaste hjerta i verden.!

Han stack upp sin hand, som om han väntade hon skulle taga henne, men, emedan han var matt, låg han stilla, med ansigtet hvilande på sin andra hand, och vände sig icke om.

Chemisten kastade sina ögon omkring rummet; . . . på studentens böcker, uppstaplade på ett bord i en vrå, hvarest de och hans släckta läslampa, hvilken nu var förbjuden och bortsatt, talade om de uppmärksamma stunder, som hade föregått denna sjukdom, och kanhända förorsakat den; . . . på sådana bevis på hans fordnas helsa och frihet, som ytterplaggen, hvilka hängde obegagnade på väggen; . . . på dessa minnen af andra och mindre ensamma scener: de små miniatyrporträtterna på kakelugnen och en teckning af hemmet; . . . på detta vittnesbörd om hans sinnes låg, kanhända äfven på sitt sätt om hans personliga tillgifvenhet: ett porträtt af honom sjelf, hvilken nu åskådade allt detta. En tid hade varit, och icke längre än sedan gårdagen, då icke ett enda af dessa föremål, uti dess aflägsnaste association med den lefvande figuren framför honom, skulle hafva varit utan verkan på Redlaw. Nu voro de endast likgiltiga föremål; eller, om någon stråle af en sådan förbindelse trängde sig på honom, förvirrade, men upplyste den honom icke, under det han stod seende sig omkring med en slö förundran.

Studenten, dragande tillbaka den magra handen, som så länge förblifvit orörd, reste sig upp i sin säng och vände på hufvudet.

— Hr Redlaw! — utropade han, och spratt till. Redlaw utsträckte sin arm.

— Kom mig icke närmare. Jag vill sätta mig här. Blif der ni är.

Han satte sig på en stol nära dörren, och sedan han kastat en blick på den unge mannen, som satt stödjande sig med sin hand mot sängen, talade han med ögonen vända mot marken:

— Af en händelse har jag hört, af hvilken händelse hör icke hit, att en af min klass var sjuk och öfvergifven. Jag fick ej någon annan beskrifning på honom, än att han bodde på den här gatan. Begynnande mina efterfrågningar i första huset på densamma, har jag funnit honom.

— Jag har varit sjuk, sir, — svarade studenten, icke rentaf med en modest förlägenhet, utan med ett

slags fruktan för honom, — men är nu mycket bättre. En feberattack... på hjernan, tror jag... har försvagat mig, men jag är mycket bättre. Jag kan icke säga, att jag varit öfvergifven under min sjukdom, jag skulle annars glömma den hjälpande hand, som varit mig nära.

— Ni menar vaktmästarens hustru, — sade Redlaw.

— Ja. — Studenten böjde sitt hufvud, som gjorde han henne någon tyst vördnadsbetygelse.

Chemisten, hos hvilken var en kall, entonig apathi, som gjorde honom mer lik en marmorbild på den mannens graf, som dagen förut hade sprungit upp från sin middag, vid första ordet om studentens omständigheter. än mannen sjelf lifslevande, såg åter på studenten, hvilken stödde sig med sin hand mot sängen, samt blickade derpå på golvet och i vädret, som sökte han ljus för sin förblindade själ.

— Jag kom ihåg ert namn, — sade han, — när det just nyss nämndes för mig dernere, och jag påminner mig ert ansigte. Vi hafva haft blott mycket liten personlig beröring med hvarandra.

— Mycket liten.

— Ni har dragit er från mig, mer än någon af de andra, tror jag?

— Studenten bejakade det med ett tecken.

— Och hvarföre? — sade chemisten, icke med det minsta uttryck af deltagande, utan med ett slags besynnerlig, nyckfull nyfikenhet. — Hvarföre? Hur kommer det sig, att ni på detta sätt just sökt undanhålla mig kännedomen om er quarvaro här vid den här tiden, när alla de andra äro borta, och om er sjukdom? Jag önskar veta, hvaraf detta kommer sig?

Den unge mannen, som hade hört honom med tilltagande oro, upplyfte sina mot marken vända ögon mot hans ansigte, och, sammansläende sina händer, ropade han med plötsligt allvar och skälfvande läppar:

— Herr Redlaw! Ni har upptäckt mig. Ni känner min hemlighet.

— Hemlighet? — sade chemisten sträft. — Jag känna?

— Ja! Ert sätt, så olika det intresse och den sympathi, som göra er kär för så många hjertan, er förändrade röst, det tvång som ligger i allt hvad ni säger och i edra blickar, — svarade studenten, — intyga, att ni känner mig. Att ni skulle vilja dölja det till och med nu, är blott ett ytterligare bevis på er naturliga godhet och på det främmande förhållandet oss emellan.

Ett ihåligt och hänligt skratt var hela hans svar.

— Men, herr Redlaw, — sade studenten, — såsom en rättvis och god man, besinna huru oskyldig jag är, med undantag af mitt namn och min härkomst, till all oförrätt ni lidit och till all sorg ni haft.

— Sorg! Oförrätt! — sade Redlaw, skrattande. — Hvad hafva de för mig att betyda?

— För himlens skull! — bad studenten med ökad oro, — låt icke blotta vexlingen af några få ord med mig förändra er så, sir. Glöm mig igen. Låt mig intaga min gamla obemärkta och aflägsna plats bland dem som ni undervisar. Känn mig endast under det namn, som jag antagit, och icke under det af Langford...

— Langford! — utropade den andre.

Han fattade om sitt hufvud med båda händerna, och vände för ett ögonblick mot den unge mannen sitt eget intelligenta och själfalla ansigte. Men detta ljus, som utgick ifrån honom, var blott en ögonblicklig solstråle, och ett moln drog sig åter öfver detsamma.

— Det namn min moder bär, sir, — stammade den unge mannen, — det namn hon tog, när hon kanhända bort taga ett mer hedradt. Herr Redlaw, — fortsatte han förläget, — jag tror jag känner den der historien. Der mina underrättelser brista, torde mina gissningar kunna fylla med något, som icke aflägsnar sig från sanningen. Jag är en son af ett äktenskap, som icke bevisat sig som väl valdt eller lyckligt. Från min barndom har jag hört er omtalas med aktning och heder... med något som gränsar till vördnad. Jag har hört omtalas er utomordentliga hängifvenhet, er tapperhet och ömhet, er kamp mot de hinder, som nedtrycka

menniskor, så att min fantasi, ifrån min mors första undervisning, har gjutit en gloria kring ert namn. Åtminstone, sjelf en fattig studerande, från hvem skulle jag hemta lärdom, om icke från er?

Orörlig, oförändrad, och seende på honom med en stirrande rynkning på pannan, svarade honom Redlaw icke med ett ord eller tecken.

— Jag kan icke säga, — fortsatte den andre, — jag skulle förgäfvets försöka säga, hur mycket det har gjort intryck på mig och rört mig, att bland er sällsynta förmåga att tillvinna er den tacksamhet och det förtroende, som är förknippadt med herr Redlaws ädla namn ibland oss studerande (och bland de ödmjukaste aldramest), finna dessa intagande spår af det förlutna. Vår ålder och vår ställning är så olika, sir, och jag är så van att se er på afstånd, att jag undrar på min förmåtenhet, när jag, ehuru lätt, vidrörer detta thema. Men för en som . . . jag må säga, en gång hyste ett icke vanligt interesse för min moder . . . må det vara något att höra, att nu allt är förbi; förbi med den obeskrifliga känsla af tillgifvenhet, hvarmed jag, i min ringhet, har betraktat honom; förbi med den möda och strid, hvartill hans uppmuntran ingifvit mig mod, när ett dylikt ord skulle hafva gjort mig rik: se der, hvarföre jag känt det vara i sin ordning att hålla min kurs, åtnöjande mig med att känna honom, och vara sjelf okänd. Herr Redlaw! — tillade han med svag röst, — hvad jag ville hafva sagt, har jag sagt illa, emedan jag ännu är för svag; men om jag härutinnan gjort mig skyldig till något ovärdigt, så förlåt mig, och för allt annat förlåt mig.

Redlaws panna fortfor att vara rynkad, och hans ansigte förändrade icke sitt uttryck, förrän studenten med dessa ord gick emot honom, likasom för att fatta hans hand, då han drog henne tillbaka och ropade till honom:

— Kom mig icke närmare!

Den unge mannen stannade, häpen öfver den ifver och den stränghet, hvarmed han stötte honom ifrån sig, och for med sin hand tankfullt öfver pannan.

— Det förflutna är förflutet, — sade chemisten. — Det dör likt djuren. Hvem talar till mig om dess spår i mitt lif? Han kollrar eller ljuger! Hvad har jag att göra med edra sjukliga drömmar? Behöfver ni penningar; här äro de. Jag kom för att erbjuda er dem; och det är allt hvad jag kom för. Det kan ej vara något annat, som bringar mig hit, — mumlade han, omfattande på nytt sitt hufvud med båda händerna. — Det kan ej vara något annat, och nu . . .

Han hade kastat sin börs på bordet. Under det han föll i dessa orediga funderingar, tog studenten upp honom och höll honom mot honom.

— Tag honom tillbaka, sir, — sade han stolt, ehuru icke bittert. — Jag önskar jag med den kunde blifva qvitt minnet af edra ord och ert anbud.

— Gör ni det? — återtog han med en vild glans i sina ögon.

— Det gör jag.

Chemisten gick honom för första gången nära, tog börsen, fattade honom i armen och såg honom i ansigtet.

— Att vara sjuk är förenadt med sorg och oro, är det icke så . . . — frågade han med ett skratt.

— Jo, — svarade den undrande studenten.

— I den brist på hvila, i de bekymmer, i den osäkerhet, i de lidanden till kropp och själ en sjukdom har med sig? — sade chemisten med en vild omenskelig glädje. — Bäst att allting är glömdt, är det icke så?

Studenten svarade icke, utan for åter med sin hand oredigt öfver pannan. Redlaw höll honom ännu i armen, när Millys röst lät höra sig utanföre.

— Nu kan jag ganska väl se; tack, Dolf, — sade hon. — Far och mor skola vara bra i morgon igen, och hemma skall det äfven vara bra. En herre hos honom!

Redlaw släppte hans ärm, medan han lyssnade.

— Jag har från första ögonblicket fruktat att möta henne, — mumlade han för sig sjelf. — Det är en fond af godhet hos henne, hvarpå jag fruktar att inverka. Jag skulle mörda det ömmaste och bästa i hennes bröst.

Hon knackade på dörren.

— Skall jag anse det för en tom aning, eller ännu undvika henne? — mumlade han, seende sig oroligt omkring.

Hon knackade åter på dörren.

— Bland alla besökande, som kunde komma hit, — sade han med en hes, orolig röst, vändande sig till sin kamrat, — är detta den jag mest skulle önska undvika. Göm mig!

Studenten öppnade en liten dörr på väggen, som, der vindstaket begynte slutta mot golvet, stod i förbindelse med ett litet inre rum. Redlaw gick hastigt in, och drog igen dörren efter sig.

Studenten återtog derpå sin plats på sängen och bad henne stiga in.

— Bäste herr Edmund, — sade Milly, seende sig omkring, — man sade mig en herre var här.

— Här är ej någon mer än jag.

— Här har varit någon?

— Ja, ja, här har varit en.

Hon satte sin lilla korg på bordet och gick till baksidan af sängen, likasom för att fatta den utsträckta handen, — men ingen hand räcktes emot henne. Litet öfverraskad, lutade hon sig på sitt stilla sätt öfver honom, för att se honom i ansigtet, och vidrörde lätt hans panna.

— Mår ni lika väl i natt? Ert hufvud är icke så svalt som på eftermiddagen.

— Bort! — sade studenten oblygt, — ganska litet fattas mig!

Litet mer förvåning, men ingen förebråelse uttryckte sig i hennes ansigte, under det hon gick till andra sidan af bordet, och tog ett litet paket med syarbete ur sin korg. Men vid närmare besinning nedlade hon paketet igen, och, gående tyst omkring rummet, satte hon allting noga på sitt ställe, och i den rättaste ordning; till och med kuddarne på sängen, dem hon vidrörde med så lätt hand, att han knappt syntes känna det, medan han låg mot elden. När allt detta var gjordt, och hon lagat om elden, satte hon sig ned, i sin modesta

lilla mössa, till sitt arbete, och var direkt lugnt syssel-satt med detta.

— Det är den nya muslingsgardinen för fönstret, herr Edmund, — sade Milly, syende, under det hon talade. — Den skall se ganska snygg och nätt ut, ehuru han kostar mycket litet, och skall äfven bevara edra ögon för dagern. Min William säger, rummet borde icke vara för ljusst just nu, när ni är på bättringsvägen. Sol-skenet kunde förorsaka er svindel.

Han sade ingenting; men det var något så plågsamt och oroande i hans förändrade väsende, att hennes snabba fingrar stadnade, och hon med ängslan såg på honom.

— Kuddarna äro icke bekväma, — sade hon, i det hon lade ifrån sitt arbete och steg upp, — jag vill lägga dem tillräta.

— De äro ganska bra, — svarade han. — Låt dem vara, jag ber. Ni gör så mycket af allting.

Han upplyfte sitt hufvud för att säga detta och såg på henne så otacksamt, att hon blef stående med rädsla en liten stund, sedan han kastat sig ned igen. Emedlertid återtog hon sin stol och sin nål, utan att hafva rigtat ens en anklagande blick på honom, och var snart lika flitig som förut.

— Jag har tänkt, herr Edmund, att ni ofta betänkt, när jag suttit hos er, huru sann den satsen är, att motgången är en god läromästare. Helsan skall blifva er dyrbarare efter denna sjukdom, än den någonsin varit. Och åratals härefter, när ni vid denna tid på året påminner er de dagar, ni låg här ensam sjuk, på det att kännedomen om er sjukdom icke måtte bedröfva dem, som äro er kärast, skall ert hem blifva er dubbelt kärt och välsignadt. Nå, är icke detta en god, sann sak?

Hon var för uppmärksam på sitt arbete och för fördjupad i det hon sade, och derjemte för lugn att gifva akt på den blick, han sände henne till svar, så att hans otacksamma ögonkast icke sårade henne.

— Ack! — sade Milly, böjande tankfull åt ena sidan sitt vackra hufvud, under det hon såg ned, följande sina flitiga fingrar med sina ögon. — Äfven på mig...

och det är stor skilnad mellan mig och er, herr Edmund, ty jag är icke lärd och kan icke tänka, som sig bör... har denna åsyn af sådana saker gjort ett stort intryck, under det ni legat sjuk. När jag har sett er så rörd af det fattiga folkets dernere uppmärksamhet och ömhet, har jag känt, att ni ansåg den erfarenheten för ett slags ersättning för förlusten af helsa, och jag har läst i ert ansigte, så tydligt som i en bok, att utan någon vedervärdighet och sorg vi aldrig skulle känna hälften af det goda, som är omkring oss.

Han steg upp ur sin säng, och afbröt henne dermed, under det hon var på väg att säga något mer.

— Den tjensten behöfva vi icke göra någon affär af, fru William, — svarade han föraktligt. — Folket dernere skall blifva i god tid betaldt för någon liten extra tjenst, de gjort mig; och tilläfventyrs anticipera de intet mindre. Äfven er är jag mycket förbunden.

Hennes fingrar stadnade, och hon såg på honom.

— Jag kan ej känna min förbindelse större, derföre att ni gör för mycket af saken, — fortfor han. — Jag tackar er, att ni har intresserat er för mig, och jag säger, jag är er mycket förbunden. Hvad skulle ni vilja mer?

Hennes arbete föll henne ur händerna, under det hon ännu såg på honom, der han gick fram och tillbaka med en otålig uppsyn och stadnade då och då.

— Jag säger ännu en gång, jag är er mycket förbunden. Hvarföre försvaga min känsla af min förbindelse mot er genom framläggandet af edra enorma anspråk på mig? Sorg, oro, bedröfvelse, motgång! Man kunde tro, jag hade hållit på att dö ett helt tjug dödard!

— Tror ni, herr Edmund, — frågade hon, stigande upp och gående honom närmare, — att jag talade om det fattiga folket i huset med någon hänsyftning på mig sjelf? — under det hon lade sin hand mot sitt bröst med ett okonstladt och oskuldsfullt småleende af förundran.

— Ah! jag tänker ingenting om den saken, min vän, — svarade han. — Jag har haft en opasslighet, som ert bekymmer... märk, jag säger bekymmer... gör

en dryg del värre än det förtjenar. Det är nu förbi, och vi kunna icke föreviga det.

Han tog kallt en bok och satte sig ned vid bordet.

Hon såg ännu på honom en liten stund, tills hennes småleende var alldeles borta, och derpå, återvändande till sin korg, sade hon mildt:

— Herr Edmund, skulle ni heldre vilja vara allena?

— Jag har intet skäl, hvarföre jag skulle vilja qvarhålla er här, — svarade han.

— Utom, — sade Milly förläget, och pekade på sitt arbete.

— Åh! gardinen, — svarade han med ett föraktligt löje. — Det är ej värdt att stadna för.

Hon lade ihop sitt lilla paket igen, och lade det i sin korg. Ställande sig derpå framför honom med en sådan mine af tålig bön, att han icke kunde annat än se på henne, sade hon:

— Om ni skulle behöfva mig, vill jag gerna komma tillbaka. När ni behöfde mig, kände jag mig sjelf lycklig uti att komma. Det var ingen förtjenst deri. Jag tror ni är rädd, att jag skulle besvara er, nu då ni är bra; men det skulle jag i sanning icke hafva gjort. Jag skulle icke hafva kommit längre, än er svaghet varade. Ni är mig ingenting skyldig; men ni borde vara mot mig lika rättvis, som vore jag ett fruntimmer... till och med det fruntimmer, som ni älskar; och om ni misstänker mig för att lågsinnadt göra mycket af det lilla jag har försökt göra, för att göra ert sjukrum trefligt, gör ni er sjelf mer orätt, än ni någonsin kan göra mig. Det är hvaröfver jag är ledsen. Det är hvaröfver jag är ganska ledsen.

Hade hon varit lika passionerad, som hon var stilla, lika harmsen, som hon var lugn, lika vred i sin blick, som hon var mild, lika högljudd i sin ton, som den var jemn och ren, skulle hon icke hafva lemnat någon känsla af sin bortgång i rummet, jemförd med den som öfverföll den ensamme studenten, när hon hade gått bort.

Han blickade hemskt på det ställe, der hon hade

varit, då Redlaw kom ut ur sitt gömställe och gick mot dörren.

— Om sjukdom åter lägger sin hand på er, — sade han, seende vildt tillbaka på honom, — må det ske snart!... Dö här! Ruttna här!

— Hvad har ni gjort? — svarade den andre, fatande honom i rocken. — Hvilken förbannelse har ni bragt öfver mig? Gif mig tillbaka mig sjelf.

— Gif mig tillbaka *mig* sjelf! — utropade Redlaw lik en ursinnig. — Jag är smittad! Jag är smittsam! Jag är betungad med gift för min egen själ, och för alla människors själar. Dem, för hvilka jag känner interesse, deltagande och sympathy, förvandlar jag i sten. Sjelfviskhet och otacksamhet springa upp i mina förbrännande fotspår. Jag är endast så mycket lägre än de olyckliga, jag gör sådana, att jag i ögonblicket af deras förvandling kan hata dem.

Sedan han sagt detta... medan den unge mannen ännu höll honom i rocken... stötte han honom ifrån sig och slog till honom. Derpå hastade han vildt ut i nattluften, der vinden blåste, snön föll, molnen drefvo, och månen lyste matt; och i vindens blåst, i snöns fall, i molnens gång och i det matta mänskenet, ljudade för hans öron spökets ord: "Den gifva jag har gifvit, skall ni gifva igen, gå hvart ni vill!"

Hvart han gick, hvarken kände eller bekymrade han sig om, blott han undvek sällskap. Den förändring, han kände inom sig, gjorde gatornas trängsel till en öken, och honom sjelf till en öken, och mängden omkring honom, i dess mångfaldiga slags lidanden och omständigheter, till ett haf af sand, som vindarna föste ihop till obegripliga hopar, i en allt omstörtande oreda. Dessa spår i hans bröst, som synbilden hade sagt honom snart skulle dö ut, hade ännu icke hunnit så långt på sin väg att dö, att han icke tillräckligt förstod, hvad han var, och hvartill han gjorde andra, för att åstunda att vara allena.

Medan hans själ härmed var sysselsatt, föllo hans tankar, under det han gick, på gossen, som hade rusat in i hans rum. Och i detsamma påminte han sig, att

bland dem, med hvilka han hade haft gemenskap efter synbildens försvinnande, gossen ensam icke hade visat något tecken till förändring.

Vidunderlig och förhatlig som den vilda besten var för honom, beslöt han söka upp honom och undersöka, om det verkligen så var; och äfven söka honom i en annan afsigt, hvilken på samma gång föll honom i tankarne.

Sälunda, sedan han med någon svårighet erinrat sig hvar han var, ställde han sina steg tillbaka till den gamla läro-anstalten, och till den del af densamma, der den allmänna ingången var, och hvilket var det enda ställe, der stengläggningen var nött af studentens fötter.

Vaktmästarens hus var beläget tätt bredvid jernportarna, och utgjorde en del af hufvudfyrcanten. Der var en liten fyrkantig gård derutanföre, och från denna skyddade plats visste han, han kunde se in i fönstret till deras vanliga rum, och se hvem som var derinne. Jernportarna voro stängda, men hans hand var förtrogen med låset, och sedan han öppnat honom genom instickandet af sin hand mellan riglarna, gick han sakta igenom, stängde honom på nytt, och smög sig fram till fönstret, krossande den tunna snöskorpan med sina fötter.

Elden, till hvilken han föregående natten hade fört gossen, och hvilken äfven nu lyste klart genom fönstret, spridde sitt sken öfver en fläck på marken. Instinktligt undvikande denna och gående omkring densamma, såg han in genom fönstret. I början trodde han, att ingen var der, och att lågan endast upplyste de gamla hjelkarne i taklisten och de mörka väggarne; men då han kom närmare, såg han det föremål, han sökte, i en snarkande sömn framför elden på golfvet. Skyndsamt gick han till dörren, öppnade henne och gick in.

Varelsen låg i en sådan glödande hetta, att, då chemisten steg fram att väcka honom, den brände hans hufvud. Gossen, icke halfvaken, hopradsade under flyendets instinkt sina trasor, och halfs hjulade, halfs sprang till ett aflägsset hörn af rummet, hvarest han, läggande

sig på golfvet, framstack sin fot till sjelfförsvär, så fort han rörde vid honom.

— Stig upp! — sade chemisten. — Ni har ju icke glömt mig?

— Ni låter mig vara! — svarade gossen. — Detta är kvinnans hus . . . icke ert.

Chemistens stadiga ögon beherrskade honom på visst sätt, eller ingaf honom nog undergifvenhet att resa sig upp på sina fötter, så att han kunde betrakta honom.

— Hvem har tvättat dem, och ombundit dessa bandager, der de voro sönderslagna och spruckna? — frågade chemisten, pekande på deras förändrade tillstånd.

— Det har kvinnan gjort.

— Och det är hon, som äfven gjort er renare i ansigtet?

— Ja. Kvinnan.

Redlaw gjorde dessa frågor för att draga hans ögon mot sig, och i samma uppsåt fattade han honom nu vid hakan och slängde hans vilda hår tillbaka, ehuru han vämjdes att vidröra honom. Gossen bevarade sina ögon sorgfälligt, som om han ansåg det nödigt för sitt sjelfförsvär, icke vetande hvad han härnäst borde göra; och Redlaw kunde tydligt se, att ingen förändring kom öfver honom.

— Hvar äro de? — frågade han.

— Kvinnan är ute.

— Jag vet hon är det. Hvar är den gamle mannen med det hvita håret, och hans son?

— Kvinnans man, menar ni? — frågade gossen.

— Ja. Hvar äro dessa två?

— Ute. Något är på färde, någonstädes. De blefvo utkallade i en hast, och bådo mig stadna här.

— Kom med mig, — sade chemisten, och jag skall ge er penningar.

— Komma? — hvart? och hur' mycket vill ni ge?

— Jag skall ge er flera skillingar än ni någonsin sett, och föra er snart tillbaka. Ni vet hvarifrån ni kom?

— Ni låter mig gå, — svarade gossen, i hast slitande sig ifrån honom. — Jag går icke med er dit. Låt mig vara, eller kastar jag eld på er!

Han hade hukat sig ned framför elden, och var beredd att med sin lilla vilda hand plocka brinnande kol.

Det chemisten hade känt, då han observerade verkan af sin förtrollande inflytelse på dem, med hvilka han kom i beröring, gick nästan icke upp emot den kalla obestämda fruktan, hvarmed han såg detta vidunder till barn sätta sig till motvärn. Det isade hans blod att se denna oåtkomliga, ogenomträngliga tingst, i skepnad af ett barn, med sitt skarpa illfundiga ansigte vändt emot honom, och sin hand, som var nästan som ett dibarns, färdig till motstånd.

— Hör, gosse, — sade han. — Ni kan föra mig, hvar ni behagar. Dit, der folket är mycket olyckligt, eller mycket elakt, kan ni föra mig. Jag önskar göra dem godt, och icke att skada dem. Ni skall få penningar, såsom jag sagt er, och jag skall föra er tillbaka. Stig upp! Kom fort! — Han gjorde ett skyndsamt steg mot dörren, rädd att vända tillbaka.

— Vill ni låta mig gå för mig sjelf och aldrig hålla mig, eller röra vid mig? — sade gossen, långsamt borttagande den hand, hvarmed han hotade, och begynnande stiga upp.

— Jag vill!

— Och låta mig förut, efter, eller hur jag tycker?

— Jag vill!

— Gif mig först något penningar då, och jag skall gå.

Chemisten lade några få skillingar, den ena bredvid den andra, i hans uträckta hand. Att räkna dem öfversteg gossens kunskap, men han sade "en" hvar gång, och såg, då han blef gifven, med giriga blickar på hvar och en, och på gifvaren. Han hade intet att lägga dem i ur sin hand, utom i sin mun; och han lade dem der.

Redlaw skref derpå med sin blyertspenna på ett blad ur sin plånbok, att gossen var med honom; och

sedan han lagt det på bordet, gaf han honom tecken att följa sig. Hållande sina trasor tillhopa, såsom vanligt, efterkom gossen det, och gick ut med sitt bara hufvud och sina nakna fötter i vinternatten.

Föredragande att icke gå genom jernporten, genom hvilken han hade gått in, hvarest de voro i fara att möta henne, som han så ängsligt undvek, tog chemisten vägen genom några af dessa passager, i hvilka gossen hade gått vilse, och genom den del af byggnaden, der han sjelf bodde, till en liten dörr, till hvilken han hade nyckeln. När de kommit ut på gatan, stannade han att fråga sin ledsagare... hvilken i ögonblicket drog sig på afstånd från honom... om han visste hvar de voro.

Den vilda tingsten såg hit och dit, och omsider, nickande med hufvudet, utpekade han den kosa, han borde taga. Han följde med. Redlaw gick före, gossen följde honom, något mindre misstänksamt; flyttande sina penningar från sin mun i handen, och tillbaka igen i munnen, och gnidande dem i hemlighet blanka mot sina klädtrasor, under det han gick.

Tre gånger under sin vandring voro de vid hvarandras sida. Tre gånger stannade de, då de så voro vid hvarandras sida. Tre gånger blickade chemisten ned på hans ansigte, och ryste, under det en betraktelse trängde sig på honom.

Det första tillfället var det, då de gingo öfver en gammal kyrkogård, och Redlaw stannade bland grafvarne, ytterligt fördjupande sig deri, huru han måtte förbinda dem med någon öm, mildrande, eller tröstande tanke.

Det andra var, när månens frambrutande föränledde honom att se upp mot himmelen, der han såg honom i hans glans, omgifven af en här af stjernor, dem han väl kände till de namn och historier, som vetenskapen med dem förbundit; men hvarest han icke såg något annat, han hade varit van att se, icke kände något, han plägat känna, när han såg upp emot honom en stjernklar natt.

Det tredje var, när han stannade att lyssna på en sorgmusik, men icke kunde höra något annat än en torr instrumentalisk mechanism, som icke anslog något hemligt inom honom, som icke hviskade om det förflutna eller tillkommande, som lika litet talade till honom, som ljudet af det förflutna årets brusande vatten eller suset af det förflutna årets vind.

Hvardera af dessa tre gånger såg han med förfäran, att, trots det stora intellektuella afståndet mellan dem och deras olikhet i alla fysiska hänseenden, uttrycket i gossens ansigte var detsamma som uttrycket i hans eget.

De fortsatte sin vandring en stund... än genom en sådan folkträngsel, att han ofta såg sig omkring efter sin ledsagare, menande sig hafva förlorat honom, men alltid fann honom i sin närhet bakom sig, än genom så ödsliga gränder, att hon kunde hafva hört hans korta, snabba, nakna steg bakom sig, ... tills de ankommo till en förfallen samling af hus, då gossen vidrörde honom och kom honom att stadna.

— In der! — sade han, pekande på ett hus, i hvilket ett och annat ljus lyste i fönstren och en matt lykta vid ingången, på hvilken stod måladt: "*Logi för Resande.*"

Redlaw lät sin blick fara omkring; från husen till den ödsliga grund, hvarpå de stodo, eller snarare icke ramlade ner, svarta och med affallen rapping, utan rännor och omgifna af en tjock gyttja som de voro; från dessa till den sluttande linien af hvalfbågar, hvilka utgjorde en del af en angränsande viadukt eller bro, i deras närhet, och hvilka sänkte sig mer och mer emot husen, så att den sista förfallna hvalfbågen knappt lemnade större passage än för en hund; från dessa till barnet tätt bredvid honom, som kröp ihop och darrade af köld, och hoppade på sin ena fot, medan han slog sig med den andra rundt omkring benet för att värma honom, men emellertid betraktade allt detta med en så förskräcklig likhet i ansigtsuttryck, att Redlaw förfärades.

— In der! — sade gossen, pekande ännu en gång på huset. — Jag skall vänta.

— Skola de släppa mig in? — frågade Redlaw.

— Säg, ni är en doktor, — svarade han med en nickning. — Här är mycket sjukt.

Blickande tillbaka på sin väg till husets dörr, såg Redlaw honom släpa sig öfver gyttjan och krypa in under den minsta hvalfbågen, som vore han en råtta. Han hade ingen medömkan med tingsten, utan var rädd för honom, och när han blickade fram ur sin håla, hastade han till huset som en tillflyktsort.

— Sorg, oförrätt och oro hafva åtminstone här ett svårt tillhåll, — sade chemisten, med en stark ansträngning att minnas något tydligare. — Den som hit bringar glömskan af sådant, kan icke göra någon skada.

Med dessa ord stötte han upp dörren och gick in.

En qvinna satt vid trappan, antingen i sömn eller i ett öfvergifvet tillstånd, med hufvudet lutadt mot hennes händer och knän. Som det icke var lätt att passera utan att trampa på henne, och som hon alls icke märkte hans annalkande, stavnade han och stötte henne på axeln. Då hon såg upp, varseblef han hos henne ett ganska ungt ansigte, men ett, hvars blomstring var förvissnad, likasom skulle den fula vintern på ett onaturligt sätt hafva dödat våren.

Med föga eller intet tecken dertill, att hon bekymrade sig om hans närvaro, drog hon sig närmare vägen, för att lemna honom en mer öppen passage.

— Hvem är ni? — sade Redlaw efter en paus, med sin hand på den sönderfallna trappledstången.

— Hvem menar ni jag är? — svarade hon, visande honom åter sitt ansigte.

Han såg på detta förderfvade Guds tempel, som var så ungt och, aek så snart! blifvit vanstält; och något, som icke var medlidande... ty de källor, från hvilka ett saant medlidande för sådana eländen uppriinner, voro förtorkade i hans bröst... men som, för ett ögonblick, mer närmade sig detsamma än någon känsla, som nyligen hade kämpat i hans själs mörknande, men ännu icke fullkomligt mörka natt, gaf en anstrykning af mildhet åt hans derpå följande ord.

— Jag kommer hit, för att hjälpa er, om jag kan, — sade han. — Tänker ni på någon oförrätt?

Hon gaf honom en föraktlig blick och uppgaf der-på ett skratt, hvilket sedan öfvergick i en suck och rysning, under det hon åter sänkte hufvudet och gömde sina fingrar i håret.

— Tänker ni på någon oförrätt? — frågade han ännu en gång.

— Jag tänker på mitt lefverne, — svarade hon, med en ögonblicklig blick på honom.

Han märkte, att hon var en bland många, och att i henne, hvilken han såg för sina fötter, han såg en bild af tusende.

— Hvad äro edra föräldrar? — frågade han.

— Jag hade en gång ett godt hem. Min fader var en trädgårdsmästare, långt bort på landet.

— Är han död?

— För mig är han död. Allting är dödt för mig. Ni är en herre, och vet icke det! Hon lyfte åter upp sina ögon och gaf till ett skratt.

— Flicka! — sade Redlaw allvarsamt, — före denna död och allt, som dermed står i gemenskap, skedde er ingen oförrätt? Vidlåder er icke minnet af någon oförrätt, trots allt hvad ni kan göra? Plågar er icke detta gång efter annan?

Så litet qvinnligt var kvar i hennes utseende, att nu, när hon brast i tårar, han stod förfärad. Men han blef ännu mer förfärad och orolig, när han märkte, att i hennes vaknade minne af denna oförrätt det första spåret af hennes fordna mensklighet och stelnade ömhet tycktes visa sig.

Han öppnade något hennes klädnad, och då han det gjorde, märkte han, att hennes armar voro svartblå, hennes ansigte sönderslaget och hennes bröst krossadt.

— Hvilken grof hand har skadat er så? — frågade han.

— Min egen. Jag har gjort det sjelf! — svarade hon genast.

— Det är omöjligt.

— Jag vill svärja på att jag gjort det. Han rör-

de mig icke. Jag gjorde mig det sjelf i desperation, och störtade mig ned här. Han var ej när mig. Han har aldrig lagt sin hand på mig.

I hennes rena ansigtsuttryck, då han jemförde det med denna osanning, såg han nog af det goda, som, trots dess förvändning och vanställning, kvarlefde uti detta olyckliga bröst, för att träffas af samvetsqual, att han någonsin hade närmat sig henne.

— Sorg, oförrätt och oro! — mumlade han, bortvändande sin fruktansvärda blick. — Allt detta förbinder sig här med den ställning, från hvilken hon fallit, och har häruti sin rot. I Guds namn, låt mig gå vidare.

Rädd att än en gång se på henne, rädd att vidröra henne, rädd att tänka sig hafva afsltit den sista tråd, som förband henne med himmelen, svepte han sin rock omkring sig och sprang fort uppför trapporna.

Midt emot honom, när han kom uppför trappan, var en dörr, hvilken till någon del stod öppen, och hvilken, under det han steg upp, en man med ett ljus i hand kom föratt inifrån stänga. Men denne man drog sig tillbaka med mycken rörelse i sitt sätt, när han såg honom, och nämnde hans namn högt, likasom af en plötslig impuls.

Öfverraskad af ett sådant igenkännande derstädes, stadnade han, försökande att igenkänna det förfallna och öfverraskade ansigtet. Han hade ingen tid att betrakta det, ty, till hans ännu större förskräckelse, kom gamle Philip ut ur rummet och fattade hans hand.

— Herr Redlaw, — sade den gamle mannen, — detta är er likt, sir! Detta är er likt. Ni har hört talas om det, och kommit efter hit, för att göra oss den hjälp ni kan. Ack, för sent, för sent!

Med en vild blick underkastade sig Redlaw att blifva införd i rummet. En man låg der på en säng med trissor, och William Swidger stod vid dess sida:

— För sent! — mumlade den gamle mannen, seende chemisten tankfullt i ansigtet; och tårarne smögo sig utför hans kinder.

— Det är hvad jag säger, far, — inföll hans son lågt. — Det är just på sitt ställe. Att hålla oss så

stilla vi någonsin kunna, medan han slumrar, är det enda som är att göra. Ni har rätt, far!

Redlaw stod tyst vid sängens sida en stund, och såg ned på figuren, som låg på madrassen. Det var figuren af en man, som borde hafva varit i sitt lifs fulla kraft, men på hvilken det icke såg ut att solen skulle någonsin mer skina. Hans fyratio- eller femtioåriga barnas laster hade så brännmakt honom, att, i jmförelse med dess verkningar på hans ansigte, tidens tunga hand på den gamle mannens ansigte, som vakade öfver honom, varit blid och skonsam.

— Hvem är det? — frågade chemisten, seende sig omkring.

— Min son Georg, herr Redlaw, — sade den gamle mannen, vridande sina händer. — Min äldste son, Georg, som mer än de andra var sin mors stolthet.

Redlaws ögon vandrade från den gamle mannens gråa hufvud, under det han lade det ned på sängen, till den person, som hade igenkänt honom, och hvilken hade hållit sig långt ifrån dem, i den aflägsnaste vrå af rummet. Han tycktes vara vid hans egen ålder; och ehuru han icke kände någon sådan hopplöst öfvergifven och förkrossad man, som han tycktes vara, var det något i hans person och gestalt, medan han stod med ryggen vändt emot honom och nu gick mot dörren, som kom honom att föra sin hand öfver pannan.

— William, — sade han, hviskande dystert, — hvem är den der mannen?

— Som ni ser, sir, det är hvad jag sjelf säger, — genmälde herr William. — Hvarföre skulle en karl slå sig på spel och dylikt, och sänka sig tum efter tum, tills han icke kan sänka sig lägre.

— Har *han* gjort det? — frågade Redllaw, seende efter honom, med samma oroliga arbete som förut.

— Just det, sir, — återtog William Swidger, — såsom man sagt mig. Han känner litet till läkekonsten, som han vill låta påskina, och under en resa till London med min olycklige bror, som ni ser här, (herr William for med rockärmen öfver sina ögon), har han tagit sitt kvarter för natten här uppe . . . hvad jag säger

är, att, som ni ser, besynnerliga kamrater stöta tillsammans här . . . och tittat in, för att se hur det stod till med honom, och kommit till oss på hans begäran. Hvilken sorglig syn, sir! Men det är som det är. Det är nog att lägga min far i grafven!

Vid dessa ord såg Redlaw upp, och påminnande sig hvar han var och med hvilka, samt den förtrollande gåfva han förde med sig, det han uti sin öfverraskning hade glömt, drog han sig hastigt litet undan, öfverläggande med sig sjelf, om han skulle undvika huset eller qvarstadna.

Eftergifvande för en viss hastigt påkommen förbittring, som äfven tycktes höra till det, hvarmed han i detta sitt tillstånd hade att kämpa, beslöt han sig att qvarstadna.

— Det är ej längre än sedan i går, — sade han, — då jag märkte, att denne gamle mans minne är en väfnad af sorg och oro, och bör jag vara rädd för att i natt rubba det? Äro sådana minnen, som jag kan drifva bort, så dyrbara för denne man, att jag behöfver frukta för *honom*? Nej, jag vill stadna här.

Han stadnade alltså; men i en fruktan och bäfvan, som icke var den minsta, för dessa ord. Och insvept i sin svarta rock, med ansigtet vänt ifrån dem, ställde han sig på afstånd från sängen, lyssnande till hvad de sade, som kände han sig sjelf vara en ond ande.

— Far! — mumlade den sjuke, vaknande något litet ur sin dvala.

— Min gosse! min son Georg! — sade gamle Philip.

— Ni nämnde just nu, att jag för länge sedan var min mors älskling. Det är förskräckligt att tänka sig nu, för länge sedan!

— Nej, nej, nej! — återtog den gamle mannen. — Betänk dig. Säg icke det är förskräckligt. Det är icke förskräckligt för mig, min son.

— Det skär er i hjertat, far. Ty den gamle mannens tårar föllo på honom.

— Ja, ja, — sade Philip, — så gör det; men det gör mig godt. Det är en tung sorg att tänka på den

tiden, men det gör mig godt, Georg. O, tänk på den äfven, tänk på den äfven, och ditt hjerta skall mildras. Hvar är min son William? William, min gosse, din mor älskade honom högt intill sitt yttersta, och i sitt sista andedrag sade hon: Säg honom, jag förlåter honom; välsigna honom och bed för honom. Dessa voro hennes ord till mig. Jag har aldrig glömt dem, och jag är nu åttatiosju!

— Far! — sade mannen på sängen: — jag dör, det känner jag. Det har kommit så långt, att jag knappt kan tala, ens om det som ligger mig mest på hjertat. Är det något hopp för mig på andra sidan om detta lifvets gräns?

— Det är det för alla ångerfulla, — återtog den gamle mannen. — För alla sådana är det hopp. O! — utropade han, fattande hans händer och lyftande sina ögon mot höjden, — ej längre än sedan i går tackade jag Gud, att jag kunde minnas denne olycklige son, när han var ett oskyldigt barn. Men, hvilken tröst är det nu att tänka, att äfven Gud kan minnas honom sådan!

Redlaw höll sina händer för ansigtet, och var betagen af ångest, som en mördare.

— Ack! — jemrade sig med matt röst den sjuke i sin säng. — Den långa tiden sedan! det långa förödda lifvet sedan!

— Men han var en gång ett barn, — sade den gamle mannen. — Han lekte med barn. Innan han om aftnarne gick till sängs och föll i sin oskuldsfulla sömn, läste han sina böner vid sin moders knän. Jag har många gånger sett honom göra det, och sett henne lägga hans hufvud mot sin barm och kyssa honom. Så sorgligt som det var för henne och mig att tänka härpå, när han gick så orätta vägar och alla våra planer och förhoppningar om honom tillintetgjordes, gaf detta oss ännu en makt öfver honom, som ingenting annars kunde hafva gifvit oss. O Fader, så mycket bättre än alla fäder på jorden! O Fader, som har så mycket mer medlidande med dina barns förvillelse! tag denne vilsefarande son tillbaka! Icke sådan han är, men så-

dan han då var, låt honom ropa till dig, såsom han så ofta synes hafva ropat till oss!

Under det den gamle mannen upplyfte sina dar-
rande händer, lade sonen, för hvilken han uppsände sin
bön, sitt sjunkande hufvud mot honom till stöd och
tröst, som om han verkligen vore det barn, om hvilket
han talade.

Hvem darrade någonsin, såsom Redlaw darrade, i
den tystnad som härpå följde! Han kände det måste
komma öfver dem, kände, att det skulle komma snart.

— Min tid är mycket kort, min andedrägt ännu
kortare, — sade den sjuke, stödjande sig på ena armen
och famlande med den andra i luften. — Jag påmin-
ner mig, det ligger något på mitt hjerta rörande den
man, som var här just nu. Far och William ... vän-
ta! ... Är här verkligen någon svartklädd här?

— Ja, ja, det är det, — sade hans gamle fader.

— Är det en man?

— Hvad jag sjelf säger, Georg, — inföll hans
broder, lutande sig ömt öfver honom. — Det är herr
Redlaw.

— Jag tänkte jag drömde om honom. Bed honom
komma hit.

Blekare än den döende, framträdde chemisten. Ly-
dig rörelsen af hans hand, satte han sig vid sängen.

Det har blifvit så upprördt i natt, sir, — sade den
sjuke, läggande sin hand på sitt hjerta, med en blick,
i hvilken stum, bönfallande sorg öfver hans belägenhet
uttalade sig, genom åsynen af min stackars gamle far,
och vid tanken på alla de bekymmer jag förorsakat,
och på all den orätt och sorg, som belastar mig, att...

Var det den extremitet, hvartill han kommit, eller
var det början till en annan förändring, som kom ho-
nom att stadna?

— att hvad jag *kan* göra rätt, emedan mitt sam-
vete dertill drifver mig, det vill jag försöka göra. Här
var en annan man. Sen J honom?

Redlaw kunde icke svara ett ord. Ty när han såg
det fatala tecken, som han nu kände så väl, i det den

döendes hand för öfver hans panna, dog rösten på hans läppar. Men han gjorde ett bifallstecken.

— Han är hungrig och öfvergifven, och utan penningar. Han är fullkomligt slagen, och har ingen resurs alls. Se efter honom! Förlora ingen tid! Jag vet han har i sinnet att döda sig.

Trolleriet höll på att verka. Det visade sig på hans ansigte. Hans ansigte var på väg att förändra sig, hårdna och förlora all sin sorg.

— Kommer ni icke ihåg? känner ni honom icke? — fortsatte han.

Han upplyfte sina ögon för ett ögonblick, under det han åter för öfver sin panna med sin hand, och sänkte dem sedan förakligt, genomborrande och hårdt på Redlaw.

— Hvad gör ni! — sade han, med en vredgad uppsyn, — hvad har ni gjort med mig? Jag har lefvat käckt, och käckt vill jag äfven dö. At helvete med er!

Och så lade han sig ned på sin säng, och sträckte sina armar upp öfver sitt hufvud, likasom hade han ifrån denna stund beslutit, att hindra hvar och en från att nalkas honom och dö i sin sorglöshet.

Om Redlaw hade blifvit träffad af åskan, kunde han icke fortare hafva lemnat sängen. Men gubben, som hade lemnat sängen, medan hans son talade med honom, återvände nu, men vände äfven skyndsamt och med rysning tillbaka.

— Hvar är min gosse William? — sade gubben i detsamma. — William, låt oss gå härifrån. Vi vilja gå hem.

— Hem, far! — svarade William. — Vill ni lemnas er egen son?

— Hvar är min egen son? — återtog gubben.

— Hvar? hvar, om icke der!

— Det är icke min son, — sade Philip, skälvvande af vrede. Icke en sådan usling som den der har någon rättighet till mig. Mina barn äro intagande att påse, och passa mig upp, och hålla min mat och dryck färdiga och göra mig gagn. Jag är dertill berättigad! Jag är åttatiosju!

— Ni är gammal nog att icke vara äldre, — mumlade William, seende med ovilja på honom, med händerna i sina fickor. — Jag vet icke hvad godt ni är till. Vi kunde hafva mycket roligare er förutan.

— *Min* son, herr Redlaw! — sade den gamle mannen. — *Min* son! Gossen talar till mig om *min* son! Hvad har han någonsin gjort, för att göra mig något nöje, det skulle jag vilja veta.

— Jag vet icke, att ni någonsin gjort något, för att göra *mig* något nöje, — sade William vresigt.

— Låt mig tänka efter, — fortsatte gubben. — Huru många jular har jag icke sutit i mitt varma rum, och aldrig gått ut i den kalla nattluften; och gjort min goda måltid, utan att besväras af någon sådan ledsam och vederstyggelig syn som honom der? Är det tjugo, William?

— Närmare fyratio, som det ser ut, — mumlade denne. — När jag ser på min far, sir, och kommer att tänka derpå, — sade han, vändande sig till Redlaw med en otålighet och retlighet, som var något alldeles nytt hos honom, — så skulle jag vilja låta slå ihjel mig, om jag kan se något annat hos honom än en kalender på så många års åtande och drickande, och ett beständigt godtande af sig sjelf.

— Jag... jag är åttatiosju, — sade gubben, fortsättande sitt barnsliga och pjollriga prat, — och jag vet icke, om jag någonsin mycket lagt mig ombord med någonting. Och jag skulle börja göra det nu, för det han kallar min son! Han är icke min son. Jag har haft bättre tider. Jag påminner mig en gång... nej, jag gör det icke... nej, det är förbi. Jag tänkte något rörande ett bollspel och en vän till mig; men det är förbi. Jag undrar, hvem han var... jag tror, jag höll af honom? Och jag undrar hvad som blef af honom... jag tror han dog? Men jag vet icke. Och jag bekymrar mig heller icke derom; nej, icke det minsta bekymrar jag mig derom.

Under hans slöa prat och skakningar på hufvudet, stack han sina händer i sina rockfickor. I en af dem fann han en bit jernek, som han sannolikt den

föregående natten hade lemnat der, hvilken han nu framtog och såg på.

— Bär, eh? — sade han. — Ack! det är att beklaga, att de ej duga till att äta. Jag kommer ihåg, när jag var en liten parvel, ungefär så här hög, och var ute och gick med... låt mig se... hvem var det jag var ute och gick med?... Nej jag påminner mig icke hur det var. Jag påminner mig icke, att jag någonsin gått med någon, eller bekymrat mig om någon, eller någon annan om mig. Bär, eh? Der är god traktering, när man har bär. Godt; jag bör hafva min del af trakteringen, och passas upp, och hafva allt varmt och bekvämt. Ty jag är åttatiosju och en stackars gubbe. Jag är åttatiosju, åttatiosju!

Det dreglande, ömkansvärda sätt, hvarpå, medan han upprepade detta, han gnagade på löfven och spottade ut bitarna; den kalla, likgiltiga blick, hvarmed hans yngste son (så förändrad!) betraktade honom; den afgjorda apathi, hvarmed hans äldsta son låg förhärdad i sina synder, gjorde icke mer något intryck på Redlaw; ty från den fläck, på hvilken hans fötter tycktes hafva varit fastnaglade, rusade han fram och sprang ut.

Hans ledsagare kröp fram ur sitt gömställe, och var färdig, innan han hann till hvalfbågarna.

— Tillbaka till kvinnans? — frågade han.

— Tillbaka, fort! — svarade Redlaw. — Stadna ingenstädes på vägen.

Gossen gick på kort afstånd före, men deras återvändande liknade mer en flykt än en vandring, och gossen måste gå, så fort hans bara fötter förnådde, för att hinna undan Chemistens brådska steg. Undvikande alla, som de mötte, insvept i sin kappa, och hållande henne uppdragen tätt omkring sig, likasom skulle en dödlig smitta ligga i sjelfva vidröringen af hans kläder, stavnade han icke, förrän de uppnådde den dörr, genom hvilken de hade gått ut. Han läste upp henne med sin nyckel, gick in, åtföljd af gossen, och hastade genom de mörka gångarna till sitt eget rum.

Gossen gjorde stora ögon mot honom, när han

stängde dörren, och kröp bakom bordet, när han såg sig omkring.

— Rör mig icke! — sade han. — Ni har väl icke fört mig hit, för att taga ifrån mig mina penningar!

Redlaw kastade några flera på golvet. Han kastade sin kropp genast öfver dem, likasom för att dölja dem för honom, att icke åsynen af dem skulle fresta honom att återtaga dem; och icke förrän han såg honom sittande vid sin lampa, med ansigtet doldt i sina händer, begynte han förstulet plocka upp dem. När han det gjort, närmade han sig elden, och, sättande sig ned i en stol framför densamma, framtog han ur sin barm några smulor mat, och började mumsa och stirra på elden, samt då och då se på sina skillingar, dem han höll hopknutna i ena handen.

— Och detta, — sade Redlaw, seende på honom med stigande vedervilja och fruktan, — är det enda sällskap jag har kvar på jorden!

Hur länge det var, innan han väcktes ur sin betraktelse af denna varelse, som han så mycket fruktade ... om det var en half timme eller halfva natten ... visste han icke. Men rummets tystnad afbröts, derigenom att gossen, hvilken han hade sett lyssna, rusade upp och sprang mot dörren.

— Här kommer qvinnan! — utropade han.

Chemisten hejdade honom, i det ögonblick hon knackade.

— Låt mig gå till henne, vill ni? — sade gossen.

— Icke nu, — svarade Chemisten. — Stadna här. Ingen får nu gå in eller ut ur rummet. Hvem är det?

— Det är jag, sir, — ropade Milly. Släpp mig in, sir, jag ber!

— Nej! icke för verlden! — sade han.

— Herr Redlaw, herr Redlaw, jag ber, släpp mig in, sir!

— Hvad är å färde? — sade han, hållande gossen.

— Den olycklige mannen ni såg är värre, och intet, som jag kan säga honom, kan väcka honom ur

hans förfärliga förblindelse. Williams far har i ett ögonblick blifvit barn på nytt. William sjelf är förändrad. Slaget har varit för öfverraskande för honom, jag kan icke förstå honom; han är sig icke lik. O, herr Redlaw! råd mig, hjälp mig, jag ber!

— Nej! Nej! Nej! — svarade han.

— Herr Redlaw! Bäste herre! Georg har mumlat i sin slummer om den man ni såg der, som han fruktar skall döda sig.

— Bättre han det gör, än kommer nära mig.

— Han säger under sin yrsel, att ni känner honom; att han en gång, för längesedan, var er vän; att han är den ruinerade fadren till en student här... jag fruktar, till den unge herrn, som varit sjuk. Hvad är att göra? Hur skall han räddas? Herr Redlaw, jag ber, o jag ber, råd mig! hjälp mig!

Under hela tiden höll han gossen, som var halfs ursinnig att springa om honom och släppa henne in.

— Fantomer! Bestraffare af gudlösa tankar! — ropade Redlaw, blickande omkring sig med ångest, — sen till mig! I stället för detta mörker i min själ, låten den förkrosselses stråle, som jag der kände, lysa fram och visa mig mitt elände! I den materiella verlden kan, såsom jag länge vetat, ingenting undvaras; intet atom i dess underbara byggnad skulle kunna vara borta, utan att ett tomrum i hela universum skulle uppkomma. Jag vet nu, att det är detsamma med godt och ondt, med glädje och sorg, i människors hågkomster. Hafven medlidande med mig! Förlossen mig!

Intet annat svar lät sig förnimmas, än hennes: — Hjälp mig, hjälp mig, släpp mig in! — och gossens fäktande att komma till henne.

— Du skugga af mig sjelf! Du mina mörka stunders ånde! — ropade Redlaw förvirrad, — kom tillbaka och jaga mig dag och natt, men tag denna gåfva från mig! Eller, om den ännu måste hvila öfver mig, beröfva mig den förfärliga makten att meddela den åt andra. Gör allt hvad jag gjort ogjort. Lemna mig i min natt, men återgif dem dagern, som jag har bragt uti samma fördömelse. Jag har från början undvikit

denna qvinna och vill aldrig gå ut igen, utan dö här, utan att någon hand räckes mig, utom denna varelses, hvilken vittnar emot mig. . . Hör mig!

Det enda svaret var ännu gossens fäktande att komma till henne, medan han höll honom tillbaka, och ropet, som höjde sig med förökad styrka: — Hjelp! släpp mig in! Han var en gång er vän, hur skall han frälsas? De äro alla förändrade, ingen annan är som kan hjälpa mig, jag ber, jag ber, släpp mig in!

Tredje Kapitlet.

Gåfvan förintad.

Natten hvilade ännu tungt öfver firmamentet. På öppna ställen, från kullarnas spetsar och från däckan på ensamma skepp på hafvet var på den molnomhöljda horisonten en aflägsen låg rand synlig, som lofvade att efterhand förvandla sig till ljus; men detta löfte var aflägsset och osäkert, och månen fortfor att kämpa med nattens moln.

Skuggorna på Redlaws själ följde täta och tjocka på hvarandra och förmörkade dess ljus, liksom de nattens moln, som hopade sig mellan månen och jorden, höllo den sednare insvept i mörker. Sväfvande och ostadigt, likt de skuggor dem de nattliga molnen kastade, var allt hvad de dolde och allt hvad de läto honom förnimma; och hade deruti en ytterligare likhet med nattens möln, att, om det klara ljuset bröt fram för ett ögonblick, det endast var på det de måtte omhölja det och göra mörkret djupare än förut.

Utanför rädde en djup och högtidlig tystnad öfver den gamla byggnadens resning, och dess pelare och hörn bildade mörka, hemlighetsfulla skepnader på marken, hvilka än tycktes huka sig ned i den mjuka, hvita snön, än åter resa sig upp ur densamma, allt efter som månens gång var mer eller mindre molnomhöljd.

Innanför var Chemistens rum mörkt och otydligt, vid skenet af den slocknande lampan; en graflik tystnad hade följt på knackandet och rösten utanföre, ingenting lät sig höras, utom då och då ett lågt ljud från den hvitnande askan öfver elden, som hölle han på att uppgifva sin sista suck. Framför densamma låg gossen, nästan insomnad. Chemisten satt i sin stol, såsom han der hade suttit, sedan ropandet vid dörren hade upphört... liksom förvandlad till sten.

Härunder begynte julmusiken, han förut hade hört, att spela. Han lyssnade i början till densamma, liksom han hade lyssnat på kyrkogården; men nu... medan den ännu fortfor och i en låg, angenäm, melancholisk ton bars till honom af den nattliga luften... steg han upp och stod utsträckande sina händer, som nalkades honom någon vän, på hvilken hans förhärjande vidröring kunde hvila, utan att skada honom. Under det han gjorde detta, blef hans ansigte mindre stirrande; en sakta darrning kom öfver honom, och till slut fylldes hans ögon med tårar. Han satte sina händer framför dem, och böjde ned sitt hufvud.

Hans minne af sorg, oförrätt och oro hade icke vändt tillbaka till honom. Han kände, att det icke var återställdt; han hade intet ögonblicks tro eller hopp, att det var det. Men en föga märkbar inre förändring satte honom åter i stånd att röras af det hemlighetsfulla i den anlägsna musiken. Om det också endast var derföre, att det sorgligt påminde honom om värdet af det han hade förlorat, tackade han himlen derför med brinnande tacksamhet.

Då den sista strängen dog för hans öron, upplyfte han sitt hufvud för att lyssna till dess upphörande vibrering. Bredvid gossen, så att hans sofvande figur låg vid dess fötter, stod Spöket, orörligt och tyst, med ögonen på honom.

Det var förfärande, såsom det alltid hade varit, men icke så hårdt och grymt att påse... eller tänkte eller hoppades han endast så, när han med bafvan såg på detsamma. Det var icke ensamt, utan i sin skugglika hand höll det en annan hand.

Och hvars var detta? Var den skepnad, som stod vid sidan af det, verkligen Millys, eller blott hennes skugga och afbild? Det stilla hufvudet var litet böjdt, såsom hennes ställning var, och hennes ögon voro sänkta, liksom i deltagande, ned på det sofvande barnet. Ett strålände ljus öfvergjöt hennes ansigte, men nådde icke spöket, hvilket, ehuru tätt bredvid henne, var mörkt och färglöst som alltid.

— Spöke! — sade Chemisten, ånyo oroad af denna syn, — Jag har ej varit egensinnig eller förmäten mot *henne*. O, för henne icke hit. Förskona mig derifrån.

— Detta är blott en skugga, — sade Spöket; — när morgonsolen lyser, sök upp den verklighet, hvars bild jag här presenterar er.

— Är det min oafvändbara dom att göra det? — ropade Chemisten.

— Det är det, — svarade Spöket.

— För att förstöra hennes frid, hennes godhet; för att göra henne till det som jag sjelf är, och det som jag gjort andra till?

— Jag har sagt: — Sök upp henne, — återtog Spöket. — Jag har ej sagt något mer.

— O, säg mig, — utropade Redlaw, omfattande det hopp, hvilket han föreställde sig kunde ligga i dessa ord; — kan jag göra ogjordt det jag har gjort?

— Nej! — svarade Spöket.

— Jag ber icke om återställelse för mig sjelf, — sade Redlaw. — Det jag har öfvergifvit, har jag af egen vilja öfvergifvit, och har förlorat det med rätta. Men kan jag icke göra någonting för dem, på hvilka jag har öfverflyttat den olycksbringande gåfvan; som aldrig sökt den; som utan sin egen vetskap undfingo en förbannelse, för hvilken de icke blifvit varnade, och den det icke stod i deras makt att undvika?

— Ingenting, — sade Spöket.

— Om jag icke kan det, kan någon annan det?

Stående lik en staty, såg Spöket på honom en stund; derpå vände det i hast sitt hufvud och såg på skuggan vid dess sida.

— Ah! kan hon det? — ropade Redlaw, ännu seende på skuggan.

Spöket släppte den hand, det hitintills hade hållit, och upplyfte sakta sin egen med ett afskedstecken. Hvarpå hennes skugga, under det hon ännu bibehöll samma ställning, begynte smälta bort.

— Stadna! — ropade Redlaw med en ifver, åt hvilken han icke kunde gifva nog uttryck. — Ett ögonblick! Jag begär det som en nåd! Jag känner, att någon förändring föregick med mig, när dessa ljud just nyss läto höra sig i luften. Säg mig, har jag förlorat makten att skada henne? Kan jag nalkas henne utan fruktan? O! låt henne gifva mig något tecken till hopp!

Spöket såg på skuggan, liksom han själf gjorde... icke på honom... och gaf intet svar.

— Säg detta åtminstone... har hon hädanefter medvetande af någon makt att bringa till rätta det jag har gjort?

— Det har hon icke, — svarade Spöket.

— Har hon en sådan makt, utan att vara medvetande af densamma?

Spöket svarade: — Sök upp henne! — Och hennes skugga försvann sakta.

De voro åter ansigte mot ansigte, och sågo på hvarandra med lika spänning och fruktan, som då gåfvan förärades, på ömse sidor om gossen, som ännu låg på marken mellan dem, vid fantomets fötter.

— Förfärlige lärare, — sade Chemisten, sjunkande på sina knän framför det i en bönfällande ställning, — af hvilken jag var öfvergifven, men af hvilken jag nu åter besökes, i hvars besök och i hvars mildare anblick jag gerna skulle vilja tro mig hafva en skymt af hopp, jag skall lyda utan alla frågor, bedjande, att det rop, som jag har uppsändt i min själs ångest, må blifva hördt med hänsigt till dem, som jag har skadat på ett sätt, att de af mensklig makt ej kunna hjelpas. Men hör ännu en sak.

— Ni talar om det som ligger här, — inföll fantomet och pekade med sin finger på gossen.

— Ja, — svarade Chemisten, — ni vet hvad jag

ville fråga. Hvarföre har detta barn ensamt motstått mitt inflytande, och hvarföre har jag upptäckt i dess tankar en förfärlig frändskap med mina?

— Denne, — sade fantomet, pekande på gossen, — är det fullkomligaste prof på en människovarelse, som varit i möjligaste grad beröfvad sådana minnen, som ni har uppgifvit. Intet uppmjukande minne af sorg, oförrätt eller oro har här fått insteg, emedan denna stackars varelse från sin födslostund varit öfvergifven till ett värre tillstånd än djurens, och icke känner någon motsats, icke vet af någon menskelig beröring, hvarigenom en skynt af ett sådant minne uti hans hårda bröst kunnat få insteg. Allt inom denna öfvergifna varelse är idel vildhet. Allt inom den människas bröst, som blifvit beröfvad det ni har afsagt er, är äfvenledes idel vildhet. Ve en sådan människa! Och tusendigt ve öfver det folk, som räknar hundra . . . och tiusentals sådana vidunder som det som ligger der!

Redlaw ryste och bleknade för det han hade hört.

— Det finnes icke ett bland dessa missfoster . . . icke ett enda . . . sade fantomet, — som icke sår en skörd, den människoslägtet *måste* skörda. Från hvarje ondt frö hos denne gosse uppväxer ett fält af förderfligt ogräs, som inhöstas och säs igen på många ställen i världen, tildess hela länder äro öfverväxta med nog ondska, att det kan föranleda en annan syndafloods vatten. Det vore långt mindre brottsligt att dagligen tåla se en öppen och ostraffad mördare på en stads gator än en sådan syn som denna.

Det tycktes se ned på gossen, der han sof. Redlaw såg äfven ned på honom med en ny rörelse.

— Det finnes ingen fader, — sade fantomet, — vid hvars sida, under hans vandring natt eller dag, dessa varelser passera; det finnes ingen moder bland alla klasser af älskande mödrar i detta land; det finnes ingen som växt ur barnskorna, som icke är ansvarig i sin mån för denna enormitet. Det finnes intet land på jorden, öfver hvilket det ej skulle bringa en förbannelselse. Det finnes ingen religion på jorden, mot hvil-

ken det ej skulle strida; det finnes intet folk på jorden, som icke därför borde blygas.

Chemisten slog sina händer tillsammans och vände sina ögon med häfvande fruktan och medömkan från den sovande gossen på fantomet, hvilket stod öfver honom, pekande nedåt med sin finger.

— Se, säger jag, — fortsatte spöket, — den fullkomliga typen af det ni valde att bli. Ert inflytande är här vanmäktigt, emedan ni ifrån detta barns bröst icke kan förjaga någonting. Hans tankar hafva varit i förfärlig frändskap med edra, emedan ni har sänkt er till denna onaturliga jemlikhet. Han är ett foster af människors sorglöshet; ni är ett foster af en människas inbilskhet. Himmels goda råd är i båda fallen tillintetgjordt, och J mötens från den immateriella verldens båda poler.

Chemisten lutade sig ned på marken vid sidan om gossen, och, med samma ömma medömkan för honom som han nu kände för sig sjelf, höljde han på honom, medan han sof, och drog sig icke längre med vedervilja och likgiltighet ifrån honom.

Snart ljusnade nu den aflägsna randen vid horisonten, mörkret försvann, solen gick upp klar och strålande, och skorstenarna och gaffarna glimmade i den klara luften, hvilken förvandlade röken och ångan i staden i guldmoln. Sjelfva solvisaren i sitt skuggiga hörn, dit vinden knappt trängde, skakade af de fina snöpartiklar, som under natten hade hopat sig på hans gamla döda anlete, och såg ut på de små hvita kran-sar, som hvirflade omkring honom. Utan tvifvel trefvade sig någon matt stråle af morgonsolen ned i den kalla glömda krypta, der de Norrmanska hvalfbågarna voro halfs begrafna i marken, och upplifvade den tröga saften i den lata vegetation, som stödde sig mot murarna, och upplifvade den matta lifskraften inom den lilla verld af undransvärd finhet, som existerade der, med någon svag förnimmelse, att solen var uppe.

Tetterbyarne voro uppe och i verksamhet. Herr Tetterby öppnade luckorna till boden, och utbredde fönstret skatter för folkets ögon i Jerusalems-byggnaden,

de der dock voro så slutna mot deras förledelser. Adolphus hade redan varit ute så länge, att han var på halfva vägen till Morning-Pepper. Fem små Tetterbyar, hvilkas tio trinda ögon voro mycket inflammerade af såpa och gnidning, torterades med en tvättning i kallt vatten i det svarta köket under Fru Tetterbys presidium. John, hvars toilett mycket påskyndades, när Moloch råkade vara i en pockande sinnesstämning, hvilket just var händelsen, vaggade fram och tillbaka med sin börda framför boddörren, under större svårigheter än vanligt; enär medelst en sammansättning af försvarsmedel mot kölden, som utgjordes af stickadt ylletyg och bildade ett fullkomligt harnesk, med hufvudbonad och sockor, Molochs tyngd hade mycket ökat sig.

Det var en egenhet hos denna barnunge, att alltid vilja bruka tänderna på något. Antingen de aldrig kommo, eller antingen de kommo och åter gingo bort, känner man ej; men säkert hade ungen icke brukat dem nog, då Fru Tetterby visade sig med ett vackert dentalförråd, tänkande på Skriftens ord om Mannen och Oxen. Allehanda föremål grepos till, på det att barnet måtte gnida sina käkar, oaktadt det alltid bar en ring af ben, så stor att den kunde hafva föreställt en ung nunnas rosenkrans, dinglande på sin bröstlapp, hvilken satt tätt under hakan. Knifskäft, parasollkryckor, filtstickor, familjens fingrar i allmänhet, men i synnerhet Johns, muskotsjern, skorpor, handtagen på dörrar och de kalla knapparna på eldgafflarna voro ibland de vanligaste instrumenter, som utan åtskilnad användes för barnets räkning. Den mängd elektricitet, som häraf måste hafva framgnidits på en vecka, låter sig icke beräknas. Härunder sade alltid Fru Tetterby: — De kommo fram, och då skulle barnet bli som hon sjelf; — emellertid kommo de icke fram, och barnet fortfor att vara anorlunda.

De små Tetterbyarnas temperamenter hade på ett ledsamt sätt förändrat sig på några få timmar. Herr och Fru Tetterby sjelfva voro icke mer förändrade än deras afföda. Vanligen voro de ett godartadt och medgörligt litet slägte, som förnöjsamt och till och med

ädelmodigt delade husets brister, när de deraf träffades, hvilket var ganska ofta, och hämtade mycken njutning af ett ganska litet mål. Men de ondgjordes nu, icke allenast för såpa och vatten, utan till och med för frukosten, ehuru han var i perspektiv. Hvarje liten Tetterbys hand var mot de andra små Tetterbyarna; och till och med Johns hand... den tålige, fördragsamme och hängifne Johns... reste sig mot lilla Sara! Ja, då Fru Tetterby af en ren händelse gick mot dörren, såg hon honom på skamligt sätt uppsöka ett svagt ställe på harnesket, der ett slag kunde kännas, och slå det välsignade barnet.

Fru Tetterby fattade honom i detsamma i kragen och drog honom in i förmaket, der hon med renta betalte honom hans våld.

— Du odjur, du mordlystne unge! — sade Fru Tetterby. — Har du hjerta att göra det?

— Hvarföre komma icke hennes tänder fram, då, i stället för att plåga mig? Hvad skulle ni sjelf tycka om det? — invände John, med hög, upprorisk röst.

— Tycka om det, munsjör! — sade Fru Tetterby, hjälpande honom af med hans vanhedrade börda.

— Ja, tycka om det, — sade John. — Hvad skulle ni? Icke alls. Om ni var i mitt ställe, skulle ni heldre ge er till soldat. Det vill jag äfven. Det finns inga barnungar i arméen.

Herr Tetterby, som i detsamma anlände, tog sig tankfullt om hakan, i stället för att tillrättavisa rebel-len, och tycktes snarare förfärad af denna anblick af ett militäriskt lif.

— Jag önskar jag sjelf vore i arméen, — sade Fru Tetterby, seende på sin man, — ty jag har ingen fred för mitt lif här. Jag är en slaf... en Virginia slaf: — någon oklar tanke på den klena utgången af tobakshandeln ingaf kanhända Fru Tetterby detta aggraverade uttryck. — Jag har aldrig en helgdag, eller något nöje alls, från det ena årets ända till det andras! Näh, Gud välsigne och bevare barnet! — fortfor hon, skakande det med en vresighet, som illa förlikade

sig med ett så fromt utrop, — hur är det nu med henne?

Ikke i stånd att göra sig reda därför, eller göra sig det mycket klarare, därför att hon skakade henne, kastade Fru Tetterby barnungen i en vagg, och satt vredgad, med armarna i körs, vaggande det med sin fot.

— Så ni står der, Dolphus, — sade Fru Tetterby till sin man. — Hvarföre gör ni icke något?

— Emedan jag icke bryr mig om att göra någonting, — svarade herr Tetterby.

— Jag bryr mig icke heller derom, — sade Fru Tetterby.

— Jag svär på, jag gör det icke, — sade herr Tetterby.

En diversion uppstod i detsamma mellan John och hans fem yngre bröder, som, medan familjefrukostbordet tillagades, begynt skärmytsla om brödet, och knuffade med största eftertryck hvarandra, under det den minsta gossen af alla, med en allt för tidig varsamhet, lade an på de kämpandes fotknölar och oroade deras ben. Midt uti detta slagsmål störtade sig herr och fru Tetterby, båda på en gång, med största ifver, likasom vore detta den enda mark, hvarpå de kunde mötas; och sedan de, utan några synliga tecken till sin fordna ömhet, utan någon mildhet förskingrat dem, och verkställt en skarp execution, återtogo de sin förra ställning.

— Ni gjorde bättre i att läsa en tidning än göra ingenting alls, — sade Fru Tetterby.

— Hvad är det att läsa i en tidning? — genmålde herr Tetterby med afgjordt missnöje.

— Hvad? — sade Fru Tetterby. — Polisnyheter.

— De röra mig icke, — sade herr Tetterby. — Hvad bryr jag mig om hvad folket gör, eller hur de behandlas?

— Sjelfmord, — inföll Fru Tetterby.

— Angå mig icke, — svarade hennes man.

— Födda, döda och gifta, angå de er icke heller? frågade Fru Tetterby.

— Om alla födelser voro i dag lyckligt försiggångna, och alla dödsfall skulle begynna i morgon; så

ser jag icke, hvarföre det skulle interessera mig, förrän jag menade, att min tur vore kommen, — grymtade Tetterby. — Hvad giftermål vidkommer, så har jag sjelf gjort ett. Jag har om *dem* fått veta alldeles nog.

Att döma om det missnöjda uttrycket i hennes ansigte och sätt, tycktes Fru Tetterby hysa samma tankar som hennes man; men icke destomindre motsatte hon sig honom, för att tillfridsställa sin trätolystnad.

— Äh, ni är en ståndaktig man, är ni icke det? — sade Fru Tetterby. — Ni, med skärmen af er egen tillverkning der, gjord af ingenting annat än af tidningslappar, dem ni sitter och läser för barnen hvar halftimme!

— Säg, *har läst*, om ni behagar, — återtog hennes man. — Ni skall ej finna mig göra så mer. Jag har nu blifvit klokare.

— Bah! verkligen klokare! — sade Fru Tetterby. — Har ni äfven blifvit bättre?

Den frågan anslog någon öm sträng i herr Tetterbys bröst. Han ruminerade nedslaget, och for med handen flera gånger öfver pannan.

— Bättre! — Mumlade herr Tetterby. — Jag vet icke, huruvida någondera af oss har blifvit bättre eller lyckligare. Bättre? Är det så?

Han vände sig mot skärmen och for öfver honom med sin finger, till dess han fann en viss paragraf, som han sökte.

— Detta plägade vara en af familjefavoriterna, kommer jag ihåg, — sade Tetterby på ett tanklöst och fånigt sätt, — och plägade allocka dem tårar och göra dem godt, när det var något gräl eller missnöje å färde mellan dem, näst historien om röststruparna i skogen. Melancholi förorsakar försagdhet. En liten man, med ett spädt barn i sina armar och omgifven af ett halft dussin små trasiga ena af olika åldrar, från tio till två år, som uppenbarligen allesammans voro i en hungrande belägenhet, inställde sig i går inför den värda magistraten, och gjorde följande berättelse: . . . Ha! jag förstår sannerligen icke, — sade Tetterby; — jag ser icke hvad det har att göra med oss.

— Så gammal och sluskig han ser ut! — sade fru Tetterby, — fortfarande att betrakta honom. — Jag har aldrig sett en sådan förändring hos en människa. Ack ve mig, ve mig! det var en uppoffring!

— Hvad är det som var en uppoffring? — frågade hennes man tvärt.

Fru Tetterby skakade sitt hufvud, och utan att svara i ord, uppväckte hon en fullkomlig sjöstorm omkring barnungen genom sin våldsamma skakning af vaggan.

— Menar ni ert giftermål var en uppoffring, min goda hustru? — frågade hennes man.

— Det menar jag, — sade hans hustru.

— Jag menar då, — vidtog herr Tetterby, lika vresigt och tvärt som hon, — att den affären har två sidor; och att jag var ofret; och att jag önskar, ofret icke blifvit mottaget.

— Jag önskar af hela mitt hjerta och min själ, att det det ej blifvit, Tetterby, jag försäkrar er, — sade hans hustru. — Ni kan icke önska det mer än jag gör, Tetterby.

— Jag vet icke hvad jag såg hos henne, — mumlade tidningshandlaren; — sannerligen jag det vet. Säkert, om jag såg något, så är det icke nu hos henne. Jag tänkte så förliden natt, efter aftonmåltiden, vid eldbrasan. Hon är klumpigt groflemmad, hon är gammal, hon uthärdar icke jemförelse med de flesta andra qvinnor.

— Han ser simpel ut, han har ingen air med sig, han är liten, han börjar gå lutande, — mumlade fru Tetterby.

— Jag måste hafva varit halfs ifrån mig, när jag det gjorde, — mumlade herr Tetterby.

— Mina sinnen måste hafva öfvergifvit mig. Det är det enda sätt, hvarpå jag kan förklara mig det, — sade fru Tetterby, med någon ansträngning.

I detta lynne satte de sig ned till frukosten. De små Tetterbyarna voro icke vana att förrätta detta mål sittande, utan på en mindre stadig fot, så att det snarare liknade en vild ceremoni genom de tillfälliga gälla skrik och slängningar af bröd och smör, hvaraf det åtföljdes, såväl som genom ett bullersamt springande ut

på gatan och in igen samt hoppande upp- och utför dörtrappan, som dermed sammantråffade. I närvarande fall företedde tvisterna mellan dessa Tetterbyungar om en kruka med mjölk och vatten, som stod på bordet och var gemensam för alla, ett så sorgligt bevis på vredens lidelser, att de verkligen voro en skymf mot doktor Watts minne. Det var ej förrän herr Tetterby drifvit hela horden ut, ett ögonblicks fred kunde förskaffas; och äfven denna afbröts af den upptäckten, att John lönligen hade smygt sig tillbaka och på ett rofgirigt och oanständigt sätt fallit öfver krukans.

— Dessa barn göra af med mig till slut! — sade fru Tetterby, sedan hon förjagat missdådaren. — Och ju förr, dess bättre, tror jag.

— Fattigt folk bör icke hafva några barn alls, — sade herr Tetterby. — De göra oss intet nöje.

Han var på väg att taga den kopp, som fru Tetterby på ett groft sätt hade slängt till honom, och fru Tetterby lyfte just sin egen kopp mot sina läppar, när de båda stannade, liksom fastnaglade på stället.

— Mor! far! — ropade John, inspringande. — Fru William kommer utför gatan.

Och om någonsin, sedan verlden begyntes, en ung gosse tog ett barn ur vaggan med en gammal barnpigas omsorg och vyssjade och smekte det ömt, och vandrade hort med det gladt, så var det John; och Moloch var det barnet, då de gingo ut tillsammans.

Herr Tetterby satte ifrån sig sin kopp; fru Tetterby satte ifrån sig sin. Herr Tetterby strök sig om pannan; fru Tetterby om sin. Herr Tetterbys ansigte begynte mildras och klarna; Fru Tetterbys äfvenså.

— Herre, förlåt mig, — sade herr Tetterby för sig sjelf. — Hor har jag icke hängifvit mig åt mitt onda lynne! Hvad har icke varit på färde!

— Hur kunde jag någonsin förgå mig mot honom igen, efter allt hvad jag sade och kände förliden natt! — snyftade fru Tetterby, med förklädet för sina ögon.

— Jag är ett odjur, — sade herr Tetterby, — eller är det något godt hos mig alls? Sofi, min lilla gumma!

— Min hjertans Dolphus, — svarade hans hustru.

— Jag... jag har varit i ett lynnes tillstånd, att jag icke kan uthärda att tänka derpå, Sofi, — sade herr Tetterby.

— O, det är ingenting mot hvad jag varit uti, Dolf, — ropade hans hustru, under ett våldsamt utbrott af ånger.

— Tag det icke åt er, min Sofi, — sade herr Tetterby. — Jag skall aldrig förlåta mig det sjelf. Jag måste nära nog hafva krossat ert hjerta.

— Nej, Dolf, nej! Det var jag! jag! — ropade fru Tetterby.

— Säg icke så, min lilla hustru, — sade hennes man. — Ni ökar blott mina sjelfföbrärelser, då ni visar ett sådant ädelt hjerta. Sofi, min skatt, ni vet icke hvad jag tänkte. Jag visade det illa nog, utan tvifvel; men hvad jag tänkte, min lilla gumma!

— O, säg icke så, säg icke så, min bästa Dolf! — ropade hans hustru.

— Sofi, jag måste upptäcka det, — sade herr Tetterby. — Mitt samvete lemnar mig ingen ro, förrän jag nämnt det. Min lilla hustru...

— Fru William är strax här! — skrek John vid dörren.

— Min lilla hustru, jag undrade, hur, — stånkade herr Tetterby, stödjande sig mot sin stol, — jag undrade, hur jag någonsin kunnat fatta tycke för er... Jag glömde de dyrbara barn ni gifvit mig, och tänkte ni såg icke så nått ut, som jag kunde önska. Jag... jag glömde, — fortfor han med sträng sjelfanklagelse, — de bekymmer för mig och mitt, som ni har haft som min hustru, då ni kanhända icke haft några med en annan man, som haft det bättre och varit lyckligare än jag (och en sådan kunde något hvar hafva funnit, derom är jag viss); och jag var förtretad på er, derföre att ni har åldrats litet under de svåra år, som ni har lättat för mig. Kan ni tro det, min lilla hustru? Jag kan det knappt sjelf.

Fru Tetterby höll händerna för ansigtet, ömsom skrattande och gråtande.

— O Dolf! — ropade hon; — jag är så lycklig, att ni tänkte så; jag är så tacksam, att ni tänkte så! Ty jag tänkte, att ni såg mycket simpel ut, Dolf; och sådan ni är, må ni gerna vara den simplaste af alla i mina ögon, tills ni tillsluter dem med edra egna goda händer. Jag tänkte, att ni var liten; och sådan ni är, värderar jag er så högt, emedan ni är, och ännu mer, emedan jag älskar min man. Jag tänkte, att ni begynte gå lutande; och ni må gerna luta er mot mig, och jag skall göra allt hvad jag kan för att hålla er uppe. Jag tänkte, att ni ej hade någon air, men ni har en hemmets air, den renaste och bästa som gifves. Och Gud välsigne hemmet ännu en gång, och allt som dertill hörer, Dolf!

— Hurrah! här är fru William! — ropade John. Så var hon och alla barnen med henne; och då hon kom in, kysste de henne, och hvarandra, och lillan, och sen fader och moder, och sprungo sedan tillbaka och samlade sig i en flock och dansade omkring henne, samt följde henne i triumf.

Herr och fru Tetterby gifvo dem intet efter i den värma, hvarmed de mottogo henne. De kände sig lika mycket dragna till henne som barnen; de lupo emot henne, kysste hennes händer, omfamnade henne idkelligen, och kunde icke emottaga henne nog varmt och entusiastiskt. Lik en all godhets, tillgifvenhets, fin uppmärksamhets, kärleks och huslighets ande kom hon ibland dem.

— Hvad! ären j alla så glada att se mig, denna klara Julmorgon! — sade Milly, klappande händerna i glad förundran. — Hur nöjsamt är icke detta!

Mer jublande af barnen, mer kyssande, mer lycka, kärlek, glädje och heder på alla håll, än hon kunde bära!

— Ack, mina vänner! — sade Milly, — hvilka ljufva tårar kommen j mig icke att utgjuta! Hur kan jag hafva fortjenat det! Hvad har jag gjort att bli så älskad!

— Hvem kan låta bli det! — ropade herr Tetterby.

— Hvem kan låta bli det! — ropade fru Tetterby.

— Hvem kan låta bli det! — upprepade barnen i

glad chorus. Och de dansade och sprungo omkring henne, och hängde sig omkring henne, och lutade sina rödblommiga ansikten mot hennes kläder, och kysste och smekte henne, och kunde icke smeka henne nog.

— Aldrig har jag varit så rörd, som jag varit denna morgon, — sade Milly, torrkande sina ögon. — Jag måste berätta er, så fort jag kan tala. . . . Herr Redlaw kom till mig vid soluppgång; och med en ömhet i sitt sätt, som hade jag varit en älskad dotter, bad han mig gå med sig dit, der Williams broder Georg ligger sjuk. Vi gingo tillsammans, och hela vägen var han så öm, och så blygsam, och syntes sätta så mycket hopp och förtroende till mig, att jag ej kunde afhålla mig från att ropa af glädje. När vi kommo till huset, mötte vi en qvinna vid dörren (någon hade slagit och skadat henne, är jag rädd), som tog mig i hand och välsignade mig, i detsamma jag gick förbi.

— Hon gjorde rätt! — sade herr Tetterby, och häruti förenade sig äfven fru Tetterby och barnen.

— Ack, men det är mer än det! — sade Milly. — När vi kommit uppför trappan, i rummet, upplyfte den sjuke, som fyra timmar hade legat i ett tillstånd, ur hvilket intet kunde väcka honom, sitt hufvud, och, bristande i tårar, utsträckte han sina armar emot mig, och sade, att han hade fört ett illa användt lif, men att han nu verkligen ångrade sig, och i sin sorg öfver det förlutna, hvilket nu låg framför honom såsom en stor tatta, från hvilken den tjocka låta slöjan, som höljde henne, hade fallit, bad han mig bedja hans stackars gamle fader om hans förlåtelse och välsignelse, samt att bedja vid hans säng. Och när jag det gjorde, förenade sig herr Redlaw med mig i sådan brinnande ifver, och tackade mig så, och tackade Gud, att mitt hjerta var alldeles öfverfyldt, och jag ej kunde hafva gjort annat än snyfta och gråta, om icke den sjuke hade bedt mig att sitta ned bredvid sig. . . . hvilket kom mig att åter samla mina sinnen. Då jag der satt, höll jag min hand i hans, tilldess han föll i en slummer; och till och med då, när jag tog bort min hand, för att lemna honom och gå hit (hvilket herr Redlaw ifrigt önskade, jag mät-

te göra), trefvade han med sin hand efter min, så att någon annan måste taga min plats och komma honom att tro, att han fick min hand tillbaka. Ack, ack! — sade Milly, snyftande, — hvilken tacksamhet och glädje bör jag ej känna, och känner jag icke, för allt detta!

Under det hon talade, kom Redlaw in, och sedan han stadnat ett ögonblick att observera den grupp, af hvilken hon var omgifven, gick han tyst uppför trapporna. I dessa trappor infann han sig nu igen, och dröjde der, medan den unge studenten gick förbi honom och kom nedspringande.

— Ömma vårderska, oskattbara varelse! — sade han, knäfallande och fattande hennes händer, — förlåt min grymma otacksamhet!

— Ack bäste herre! — ropade Milly oskuldsfullt, — här är en annan! Här är en annan, som liknar mig! Hvad har väl jag gjort?

Det okonstlade enkla sätt, hvarpå hon sade detta, och hvarpå hon satte sina händer för ögonen och grät af glädje, var lika rörande som intagande.

— Jag var mig icke lik, — sade han. — Jag vet icke hvad det var . . . det var kanhända någon följd af min sjukdom . . . jag var tokig. Men jag är icke längre sådan. Jag har, nästan i detsamma som jag nu talar, blifvit återställd. Jag hörde barnen ropa ert namn, och vid sjelfva ljudet deraf föll skuggan ifrån mig. O, gråt icke! Bästa Milly, om ni kunde läsa i mitt hjerta och känna, af hvilken tillgifvenhet och tacksam vördnad det glöder, skulle ni icke låta mig se er gråta. Det är mig en sådan djup förebråelse.

— Nej, nej! — sade Milly, — det är det icke. Det är det i sanning icke. Det är af glädje. Jag undrar att ni kunde anse det nödigt att bedja mig om förlåtelse för så litet, och likväl glädjer det mig, att ni det gör.

— Och vill ni komma till mig igen, och sluta den lilla gardinen?

— Nej, — sade Milly, torrskande sina ögon och skakande sitt hufvud, — ni behöfver nu icke *mitt* syarbete.

— Är det att förlåta mig, att säga så?

Hon vinkade honom afsides och hviskade till honom:

— Det är tidningar från ert hem, herr Edmund?

— Tidningar från mitt hem? Huru?

— Antingen ni icke skref, när ni var illa sjuk, eller förändringen i er styl, när ni begynte blifva bättre, väckt någon misstanke om rätta förhållandet; hur härmed må vara... så äro tidningarne säkerligen icke mindre välkomna, om de ej äro onda tidningar?

— Säkert.

— Det kommer någon! — sade Milly.

— Min mor? — frågade studenten, mötande, då han såg sig omkring, ovilligt med sina ögon Redlaw, som hade kommit utför trapporna.

— Nej, — sade Milly.

— Det kan icke vara någon annan.

— Är ni säker derpå? — sade Milly.

— Det är väl icke... — Innan han hann säga mer, satte Milly sin hand för hans mun.

— Jo det är det! — sade Milly. — Det unga fruntimret (hon är mycket lik miniatyrporträttet, herr Edmund, men hon är vackrare) var för olycklig att gifva sig någon ro, förrän hon tillfredsställt sina tvifvel, och kom hit förliden natt med en liten tjensteflicka. Såsom ni alltid daterat edra bref från läroanstalten, kom hon dit; och innan jag såg herr Redlaw denna morgon, såg jag henne... Hon liknar mig äfven, — sade Milly. — Det är en annan...

— Denna morgon! Hvar är hon nu?

— Hon är nu, — sade Milly, närmande sina läppar till hans öra, — i mitt lilla rum derstädes, och väntar få se er.

Han tryckte hennes hand och ville hasta bort, men hon qvarhöll honom.

— Herr Redlaw är mycket förändrad och har sagt mig denna morgon, att hans minne är försvagadt. Var mycket uppmärksam mot honom, herr Edmund; han behöfver det af oss alla.

Den unge mannen försäkrade henne genom en blick, att hennes varning skulle iakttagas; och då han gick

förbi chemisten på sin väg ut, bugade han sig vördnadsfullt och med förekommande artighet för honom.

Redlaw besvarade artigt och till och med ödmjukt helsningen, och såg efter honom, när han hade gått honom förbi. Han lutade äfven sitt hufvud mot sin hand, likasom han försökte återväcka något förloradt. Men fåfångt.

Den fortfarande förändring, som hade föregått med honom efter återseendet af fantomet och musikens inflytande, var, att han nu tydligt kände, hur mycket han hade förlorat, och kunde beklaga sitt eget tillstånd, och fatta det i klara motsats mot deras naturliga tillstånd, som omgäfvade honom. Härigenom återlifvades intresset för dem, som voro omkring honom, och alstrades en mild, undergifven känsla af hans olycka, liknande den, som stundom råder hos gamla, när deras själsförmågheter äro försvagade, utan att någon känslolöshet eller tvärhet kommit till deras öfriga svagheter.

Han visste med sig, att såsom han genou Milly blifvit mer och mer förlöst ifrån det onda han hade gjort, denna förändring mognade inom honom, i den mån han var med henne. Af denna orsak, så väl som för den tillgifvenhet hon ingaf honom, utan att han deraf hoppades något mer, kände han sig fullkomligt beroende af henne, och att hon var hans staf i hans bedröfvelse.

Så, när hon frågade honom, om de skulle gå hem dit, hvarest gubben och hennes man voro, och han, ifrig att återvända, genast svarade "ja", fattade han hennes arm och gick vid hennes sida; icke som vore han den vise och lärde mannen, för hvilken naturens under voro en öppen bok, och hon en fåkunnig och olärd, utan som om förhållandet varit tvärtom motsatt, så att han visste intet, men hon allt.

Han såg barnen tränga sig kring henne och smeka henne, när de tillsammans lemnade huset; han hörde deras skratt och munterhet; han såg deras strålande ansigten, under det de som blomster klasade sig omkring honom; han var vittne till deras föräldrars förnyade förnöjsamhet och tillgifvenhet; han inandades den enkla

luften i detta torftiga hem, hvars lugn blifvit återställt; han tänkte på den svåra skada, han hade utgjutit öfver detsamma, och den han kanhända äfven nu hade spridt, om icke hon hade varit: och må man då undra, att han gick undergifvet vid hennes sida, och drog hennes barm närmare intill sin!

När de kommo hem, satt gubben i sin stol i spiselvrån, med sina ögon häftade på marken, och hans son stödde sig mot den motsatta sidan af eldstaden, seende på honom. Då hon kom i dörren, sprungo båda upp emot henne, och en strålande förändring öfvergick deras anleten.

— Nå se! de äro äfven roade att se mig, som de andre, — ropade Milly, klappande händerna af glädje. — Här äro två till!

Roade att se henne! Roade var ej rätta ordet. Hon lopp uti sin mans armar, som voro vidöppna för att emottaga henne; och han skulle gerna hafva haft henne der, med hennes hufvud hvilande mot hans axel, hela den korta vinterdagen. Men gubben kunde icke undvara henne. Han hade äfven armar för henne, och han slöt henne uti dem.

— Hvar har min stilla pulla varit all denna tiden? — sade gubben. — Hon har en lång stund varit borta. Jag finner det är omöjligt för mig att undvara min pulla. Jag... hvar är min son William?... Jag tycker jag har drömt, William.

— Det är hvad jag sjelf säger, far, — svarade sonen. — Jag har varit i ett ohyggligt slags dröm, tror jag.. Hur är det med er, far? Mår ni fullkomligt väl?

— Frisk och stark, min gosse, — svarade gubben. Det var en egen syn att se William skaka händer med sin far, och klappande honom, och förande honom varsamt till hans stol, som kunde han icke göra nog, för att visa sin ömhet för honom.

— Hvilken underbar man ni är, far!... Hur är det med er, far? Är ni då verkligen fullkomligt vid helsan? — sade William, skakande åter händer med honom, samt klappande och smekande honom.

— Jag har i mitt lif aldrig känt mig friskare och starkare, min gosse.

Hvilken underbar man ni är, Far! Men så är det! — sade William med hänförelse. — När jag tänker på allt det min far har genomgått, på alla förändringar, och sorger och bekymmer, som drabbat honom under loppet af hans långa lefnad, och under hvilka hans hufvud grånat och år hafva hopat sig på hvarandra, känner jag, att vi ej kunna göra nog för att hedra den gamle mannen och lätta hans ålderdom. — Hur är det med er, far? Mår ni då verkligen fullkomligt väl?

Herr William måtte aldrig hafva upphört att upprepa denna fråga, och skaka hans hand på nytt, och klappa och smeka honom på nytt, om icke gubben fått ögonen på chemisten, hvilken han förut icke hade varseblifvit.

— Jag ber er om förlåtelse, herr Redlaw, — sade Philip, — men jag märkte icke, att ni var här, sir, skulle annars hafva uppfört mig mindre fritt. Jag kommer ihåg, herr Redlaw, jag såg er här en Julmorgon, på den tiden ni sjelf var student, och arbetade så strängt, att ni for fram och tillbaka i ert bibliotek sjelfva jultiden. Ha! ha! Jag är gammal nog att minnas det; och jag minnes det rätt väl, det gör jag, ehuru jag är åttatiosju. Det var sedan ni lemnat anstalten, min hustru dog. Ni kommer ihåg min stackars hustru, herr Redlaw?

Chemisten bejakade det.

— Ja, — sade den gamle mannen. — Hon var en kär varelse... Jag kommer ihåg ni kom hit en julfmorgon med ett ungt fruntimmer... jag ber om förlåtelse, herr Redlaw, men jag menar det var en syster, ni var mycket tillgifven?

Chemisten såg på honom och skakade sitt hufvud. Jag hade en syster, — sade han slött. — Han visste intet mer.

— En julfmorgon, — fortsatte den gamle mannen, — då ni kom hit med henne... och det begynte snöa, och min hustru bad det unga fruntimret gå in och sitta ned vid eldbrasan, som alltid brann juldagen i det

rum, som brukades till vår stora matsal, innan våra tio stackars herrar förändrade det. Jag var der; och jag minnes, att jag lagade om elden och lade på ved, på det det unga fruntimret måtte få värma sina vackra fötter, och att hon derunder läste högt inskriften under porträttet: "Herre, bevara mitt minne friskt!" Hon och min stackars hustru kommo i tal derom; och det är underbart att tänka på, nu, att de båda sade (under det de båda tycktes så fjerran döden), att det var en god bön, och att det var en, den de båda ganska allvarsamt ville uppsända, om de bortkallades unga, med hänsigt till dem, som voro dem kärast. Min bror, — sade det unga fruntimret. — Min man, — sade min stackars hustru. — "Herre, bevara mitt minne friskt, och låt mig icke bli förgäten!"

Tårar, smärtsammare och bittrare än han någonsin hade utgjutit i hela sitt lif, rullade utför Redlaws kinder. Philip, fullkomligt upptagen med att påminna sig sin historia, hade hitintills icke gifvit akt på honom, ej heller på Millys oro, att han skulle fort fara.

— Philip! — sade Redlaw, läggande sin hand på hans arm. — Jag är en slagen man, på hvilken Försynens hand har fallit tungt, ehuru förtjent. Ni talar till mig om något, som jag icke kan följa med; mitt minne är försvunnet, min vän.

— Barmhertige Gud! — ropade gubben.

— Jag har förlorat mitt minne af sorg, oförrätt och oro, — sade chemisten, — och dermed har jag förlorat allt, som man ville minnas!

Att se gamle Philips deltagande med honom, att se honom rulla fram för honom sin egen stora stol till hvilat uti, samt se ned på honom med en högtidlig känsla af hans förlust, det var att känna i någon mån, huru dyrbara sådana minnen äro för ålderdomen.

Gossen kom inspringande, och lopp till Milly.

— Här är mannen, — sade han, — i andra rummet. Jag vill ej veta af *honom*.

— Hvilken man menar han? — frågade William.

— Tyst! — sade Milly.

Lydiga ett tecken från henne, gingo han och hans

gamle fader sakta bort. Då de oförmärkt hade gått ut, vinkade Redlaw åt gossen att komma till honom.

— Tycker bäst om qvinnan, — svarade han, hållande henne i kjoerlen.

— Ni har rätt, — sade Redlaw med ett svagt småleende. — Men ni behöfver icke vara rädd att komma till mig. Jag är ömmare än jag varit. Framför allt mot er, stackars barn!

Gossen höll sig ännu undan i början; men gifvande småningom efter för hennes uppmaning, samtyckte han att nalkas, och till och med att sitta ned vid hans fötter. Under det Redlaw lade sin hand på barnets axel och såg på honom med medlidande och med en känsla af kamratskap, sträckte han sin andra hand mot Milly. Hon hukade sig ned vid hans sida, så att hon kunde se honom i hans ansigte, och sade, efter en kort tystnad:

— Herr Redlaw, får jag tala till er?

— Ja, — svarade han, fästade sina ögon på henne. — Er röst och musik äro detsamma för mig.

— Får jag fråga er om en sak?

— Hvad vill ni?

— Kommer ni ihåg hvad jag sade, när jag knackade på er dörr i natt? Om en, som en gång var er vän och som stod på förgörelsens brant?

— Ja. Jag kommer ihåg, — sade han med någon tvekan.

— Förstår ni, huru härmed hänger tillhoppa?

Han klappade gossen på hufvudet, såg på henne en stund, och skakade på sitt hufvud.

— Denna person, — sade Milly med sin klara och intagande röst, som hennes milda ögon, under det hon såg på honom, gjorde ännu klarare och mer intagande, fann jag strax derpå. Jag gick tillbaka till huset, och med Guds hjelp fann jag honom. Det var i hög tid. Litet senare, och jag skulle hafva kommit för sent.

Han tog sin hand ifrån gossen och lade den öfver hennes, hvars blygsamma vidröring verkade på honom icke mindre välgörande än hennes röst och ögon, under det han ännu uppmärksammare såg på henne.

— Han är fader till herr Edmund, den unga herrn,

som vi nyss sågo. Hans verkliga namn är Langford. Ni kommer ihåg det namnet?

— Jag kommer ihåg namnet.

— Och mannen?

— Nej, icke mannen. Har han någonsin gjort mig någon oförrätt?

— Ja.

— Ah! Då är det hopplöst — hopplöst.

Han skakade sitt hufvud och klappade sakta på handen han höll, likasom för att stumt begära hennes medömkan.

— Jag gick icke till herr Edmund förliden natt, — sade Milly. — Vill ni lyssna på mig, just som ni mindes allt?

— På hvarje stafvelse ni säger.

Både emedan jag då icke visste, att han verkligen var hans fader, och emedan jag fruktade verkan af en sådan tidning på honom, efter hans sjukdom, i fall han var det. Sedan jag fått veta, hvem denne person är, har jag icke heller gått dit; men det af ett annat skäl. Han har länge varit skild från sin maka och son... har varit en främling i sitt hem, nästan från denne sons barndom, fick jag veta af honom... och öfvergiftvit hvad han bort hålla kärast. Under hela den tiden har han mer och mer fallit från herreståndet, tills... Hon steg hastigt upp, och gående ut ett ögonblick, återvände hon, åtföljd af den uslingen, som Redlaw hade sett den förlidna natten.

— Ni känner mig? — frågade chemisten.

— Jag skulle vara glad, — svarade den andre, — och det är ett ovanligt ord för mig att bruka, om jag kunde svara nej.

Chemisten såg på den man, som stod i sin förnedring framför honom, och ville, fåfångt bemödande sig att vinna upplysning, hafva sett längre, då Milly återtog sin fordna ställning vid hans sida och drog hans uppmärksamma blick på sig.

— Se hur lågt han är sjunken, hur förlorad han är! — hviskade hon, utsträckande sin arm emot honom,

utan att vända sina ögon från chemistens ansigte. — Om ni kunde minnas allt det som med honom står i förbindelse, menar ni icke det skulle väcka ert medlidande, då ni betänkte, att en, som ni en gång älskat (låt oss icke minnas hur länge sedan, eller den tro som han brutit), skulle komma derhän?

— Jag hoppas, att det det skulle; jag tror, att det det skulle, — svarade han.

Hans ögon vandrade till figuren, som stod nära dörren, men kommo genast tillbaka till henne, på hvilken han blickade uppmärksamt, som sökte han från hvarje ton af hennes röst och hvarje stråle från hennes ögon hämta någon undervisning.

— Jag är ej lärd, såsom ni är i hög grad, — sade Milly; — jag är ej van att tänka, och ni har alltid tänkt. Får jag säga er, hvarföre det förekommer mig som en god sak, att minnas de oförrätter, som man gjort oss?

— Ja.

— På det vi må förlåta dem.

— Förlåt mig, store Gud! — sade Redlaw, upplyftande sina ögon, — att jag förkastat ditt eget höga attribut.

— Och om, — sade Milly, — om ert minne en dag skulle återställas, såsom jag hoppas och beder att det skall, skulle det icke vara en välsignelse för er att minnas på en gång både en oförrätt och dess förlåtelse?

Han såg på figuren vid dörren och fästade sina uppmärksamma ögon på henne på nytt; en stråle af klarare ljus tycktes honom lysa in i hans själ från hennes ljusa anlete.

— Han kan ej gå till sitt öfvergifna hem. Han tänker icke att gå dit. Han vet, att han icke kunde bringa den han så grymt försummat annat än skam och oro, och att den bästa upprättelse han nu kan göra dem, är att undvika dem. Med litet penningar, kärleksfullt förärade, kunde han draga sig undan till en aflägsen ort, der han kunde lefva, utan att göra något orätt, och godtgöra på det enda sätt, som står i hans makt, det orätta som han gjort. Mot det olyckliga frun-

timmer, som är hans hustru, och mot hans son skulle detta vara den bästa och ömmaste ynnest, som deras bästa vän kunde bevisa dem . . . och dertill en, som de aldrig behöfde veta af; och för honom, som är förlorad till själ och kropp, och till sitt anseende, skulle det vara en räddning.

Han tog hennes hufvud mellan sina händer, och kysste det och sade: "Det skall jag göra. Jag uppdrager åt er att göra det i mitt ställe, nu och i hemlighet, och att säga honom, att jag skulle förlåta honom, om jag vore så lycklig att veta hvarför."

Då hon steg upp och vände sitt strålande ansigte mot den fallne mannen, tillkännagifvande att hennes förmedling hade lyckats, gick han fram ett steg, och utan att upplyfta sina ögon, vände han sig till Redlaw.

— Ni är så ädel, som ni alltid varit, — sade han, — att ni vill försöka bannlysa hvarje uppstigande känsla af vedergällning, vid den syn ni har framför er. Jag försöker icke bannlysa det från mig. Tro mig, om ni kan, Redlaw.

Chemisten bad Milly genom en åtbörd att komma honom närmare, och såg henne i ansigtet, medan han lyssnade, likasom skulle han hos henne finna tråden till det han hörde.

Jag är en för djupt fallen usling för att göra be-kännelser; jag kommer för väl ihåg min bana, för att hopspinna någon sådan för er. Men från den dagen jag gjorde mitt första steg utföre, i det jag handlade falskt mot er, har jag gått utföre i en viss, jemn progression. Så mycket säger jag.

Redlaw, hållande sig tätt vid hennes sida, vände sitt ansigte mot den talande. Det uttryckte sorg; det uttryckte också något, som liknade en smärtsam erinran.

Jag torde hafva varit en annan man, mitt lif torde hafva varit ett helt annat, om jag undvikit det första olyckliga steget. Jag vet icke, huruvida det varit det; jag åberopar mig endast möjligheten. Er syster har gått till hvila, och är bättre än hon kunde hafva varit med mig, om jag hade fortfarit i det som ni tänk-

te mig vara; ja, som jag till och med sjelf en tid ansåg mig vara.

Redlaw gjorde en hastig rörelse med sin hand, som om han velat undvika det ämnet.

— Jag talar, — fortfor den andre, — såsom en som uppstigit ur grafven. Jag skulle förliden natt hafva öppnat min egen graf, om icke denna välsignade hand hade varit.

— O Gud, han liknar äfven mig! — snyftade Milly, i det hon drog andan. — Det är en annan!

Jag kunde förliden natt icke ens för bröd hafva ställt mig i er väg. Men i dag är mitt minne af det, som varit oss emellan, så starkt upprördt, och framställde sig för mig, jag vet icke hvaraf det kom sig, så lifligt, att jag vågade följa hennes ingifvelse, och mottaga er frikostighet och tacka er därför, och bedja er, Redlaw, i er dödsstund vara lika barmhertig mot mig i edra tankar, som ni är i edra gerningar.

Han vände sig mot dörren och stannade ett ögonblick i bortgåendet.

Jag hoppas min son skall interessera er för hans mors skull. Jag hoppas han förtjenar det. Så framt jag icke får lefva dess längre, och jag får erfara, att jag icke missbrukat er hjälp, skall jag aldrig besöka honom mer.

Då han gick ut, upplyfte han för första gången sina ögon mot Redlaw. Denne, hvars blick var oupphörligt fästad på honom, höll drömmande ut sin hand. Han vände sig om och vidförde henne . . . föga mer . . . med båda sina egna; och, böjande sitt hufvud, gick han sakta ut.

Under de få minuter som förflöto, medan Milly tyst följde honom till porten, sjönk chemisten ned i sin stol och betäckte sitt ansigte med sina händer. Seende honom i denna ställning, när hon kom tillbaka, åtföljd af sin man och hans fader (som båda voro mycket bekymrade för honom), undvek hon att störa honom, eller låta honom störas; och knäföll bredvid stolen, för att sätta varma kläder på gossen.

— Just så är det. Det är hvad jag alltid säger,

Far! — utropade hennes beundrande man. — Det är en moderlig känsla i fru Williams bröst, som måste och vill gifva sig luft.

— Ja, ja, — sade gubben, du har rätt. — Min son William har rätt!

— Jag tviflar ej, bästa Milly, — sade William ömt, — att det ju är en god Guds skickelse, att vi ej hafva några egna barn, och likväl önskar jag understundom, att ni hade något till att älska och smeka. Vårt lilla döda barn, hvarpå ni byggde sådana förhoppningar, och som aldrig andades lifvets anda . . . har gjort ert väsende så stilla, Milly.

— Det är mig en stor sällhet att minnas det, bästa William, — svarade hon. — Jag tänker på det hvar dag.

— Jag fruktar ni tänker på det för mycket.

— Säg icke, fruktar; det är en tröst för mig; det talar till mig på så mångahanda sätt. Den oskyldiga varelsen, som aldrig lefde på jorden, är för mig som en engel, William.

— Ni är för far och mig som en engel, — sade William mildt.

— När jag tänker på alla dessa förhoppningar jag byggde på detsamma, och på de många gånger jag satt och målade för mig det lilla småleende ansigtet vid min barm, som aldrig fick ligga der, och på de täcka ögonen vända mot mig, hvilka aldrig öppnade sig för ljuset, — sade Milly, — kan jag känna ett större deltagande, tror jag, för andras felslagna menlösa förhoppningar. När jag ser ett vackert barn i sin ömma moders armar, älskar jag det desto mer, när jag tänker, att mitt eget barn kunde hafva liknat detta, och kunde hafva gjort mig lika lycklig och stolt.

Redlaw upplyfte sitt hufvud och såg på henne.

— Hela mitt lif igenom tyckes det mig såga mig någonting, — fortsatte hon. — För fattiga försummade barn lägger mitt lilla barn sig ut, som vore det vid lif och hade en röst, hvarmed det kunde tala till mig. När jag hör talas om ynglingar i lidande och blygd, tänker jag, att mitt barn kanhända kunde hafva kommit i sam-

ma belägenhet, och att Gud tog det ifrån mig i sin barmhertighet. Till och med i ålderdomen och de grå håren, såsom fars, är det närvarande, sägande, att äfven det kunde hafva lefvat och blifvit gammalt, länge sedan ni och jag gått hädan, och hafva behöft yngre folks aktning och kärlek.

Mildheten i hennes röst blef större än någonsin, i det hon tog sin mans arm och lutade sitt hufvud mot honom.

— Barn älska mig så, att jag stundom halft inbillar mig... det är en dum inbillning, William... de hafva en, jag vet icke huru beskaffad, känsla för mitt lilla barn och mig, och förstå, hvarföre deras kärlek är så dyrbar för mig. Om jag sedan varit mer stilla, William, så har jag varit hundra gånger lyckligare. Icke minst lycklig häruti, min vän, att till och med endast få dagar efter mitt lilla barns födelse och död, då jag var sjuk och sorgsen, och icke kunde låta bli att sörja det litet, den tanken uppsteg, att om jag försökte föra en god vandel, jag skulle möta i himmelen en ljus varelse, som skulle kalla mig mor.

Redlaw föll på sina knän med ett högt rop:

— O Du, som genom den rena kärlek, som Du lärt mig, har hos mig nådigt återställt minnet af Kristus på hans kors, och af alla de goda, som omkommit för hans sak, mottag min tacksamhet och välsigna henne!

Derpå tryckte han henne till sitt hjerta; och Milly, snyftande högre än någonsin, ropade under leende: "Han har återkommit till sig sjelf! Han liknar mig verkligen äfven mycket! O Gud! här är en annan!

Studenten inträdde i detsamma, ledande vid handen en täck flicka, som var rädd att komma. Och Redlaw, nu så förändrad emot honom, seende i honom och i hans unga trolofvade en intagande bild af ett gäckadt skifte i hans eget lif, till hvilken, såsom till ett skuggigt träd, den så länge fängslade dufvan i hans ensamma ark kunde fly att finna hvila och sällskap, föll honom om halsen och bad dem blifva hans barn.

Derpå, såsom Julen företrädesvis är den tid på året, då minnet af all helbar sorg, oförrätt och oro, icke min-

dre än våra egna erfarenheter, bör vara verksam hos oss för allt godt, lade han sin hand på gossen, och kallande tyst honom till vittne, hvilken fordom lade sin hand på barnen, näpsande, i majestätet af sin profetiska kännedom, dem, som höllo dem från honom, lofvade han att skydda, undervisa och förbättra honom.

Sedan räckte han Philip glädtigt sin hand och sade, att de den dagen ville hålla en julmåltid i det rum, som förr brukades till deras stora matsal, innan de tio stackars herrarne förändrade det; och att de härtill ville bjuda så många af den Swigerska familjen, som inom denna korta tid kunde bringas tillsammans, hvilka, såsom hans son hade sagt honom, voro så talrika, att, då de höllo händerna tillsammans, de kunde bilda en ring omkring England.

Det skedde. Och der voro så många Swigrar, fullväxta och barn, att ett försök att uppgifva dem i rundt tal kunde väcka tvifvel om sannfärdigheten af denna historia. För den skull vilja vi ej heller försöka det. Men dussintals och tjugtals voro de församlade, och möttes med goda tidningar och förhoppningar om Georg, hvilken åter blifvit besökt af hans fader och broder, samt af Milly, samt åter blifvit lemnad i stilla sömn. Närvarande vid middagen voro äfven Tetterbyarna, unge Adolphus deri inbegripen, som ankom med sin prismaformiga konsolatör, tidigt nog för biffen. Sist kommo, såsom vanligt, John och lilla Sara, i sin vanliga lutning mot ena sidan, den ene utmattad, den andra i ett supponerat tillstånd att få dubbeltänder: men detta var något vanligt och väckte ingen oro.

Det var något sorgligt att se barnet, som icke hade något namn eller stamträd, se på de andra barnen, under det de lekte, utan att veta, huru det skulle tala eller skämta med dem, och huru det var mer främmande för deras vanliga seder och upplåg än en vild hund. Det var något sorgligt äfven, ehuru på annat sätt, att se hvilken instinktartad kännedom de yngsta barnen hade om hans olikhet med alla andra, och huru de med milda ord, smekningar och små skänker försökte närma sig honom, på det han icke måtte känna sig olycklig. Men

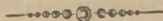
han höll sig till Milly och begynte älska henne... det var en annan, som han sade!... och, såsom de alla mycket höllo af henne, voro de glada deröfver, och när de sågo honom pipa dem bakifrån hennes stol, fröjdade de sig, att han begynte likna dem.

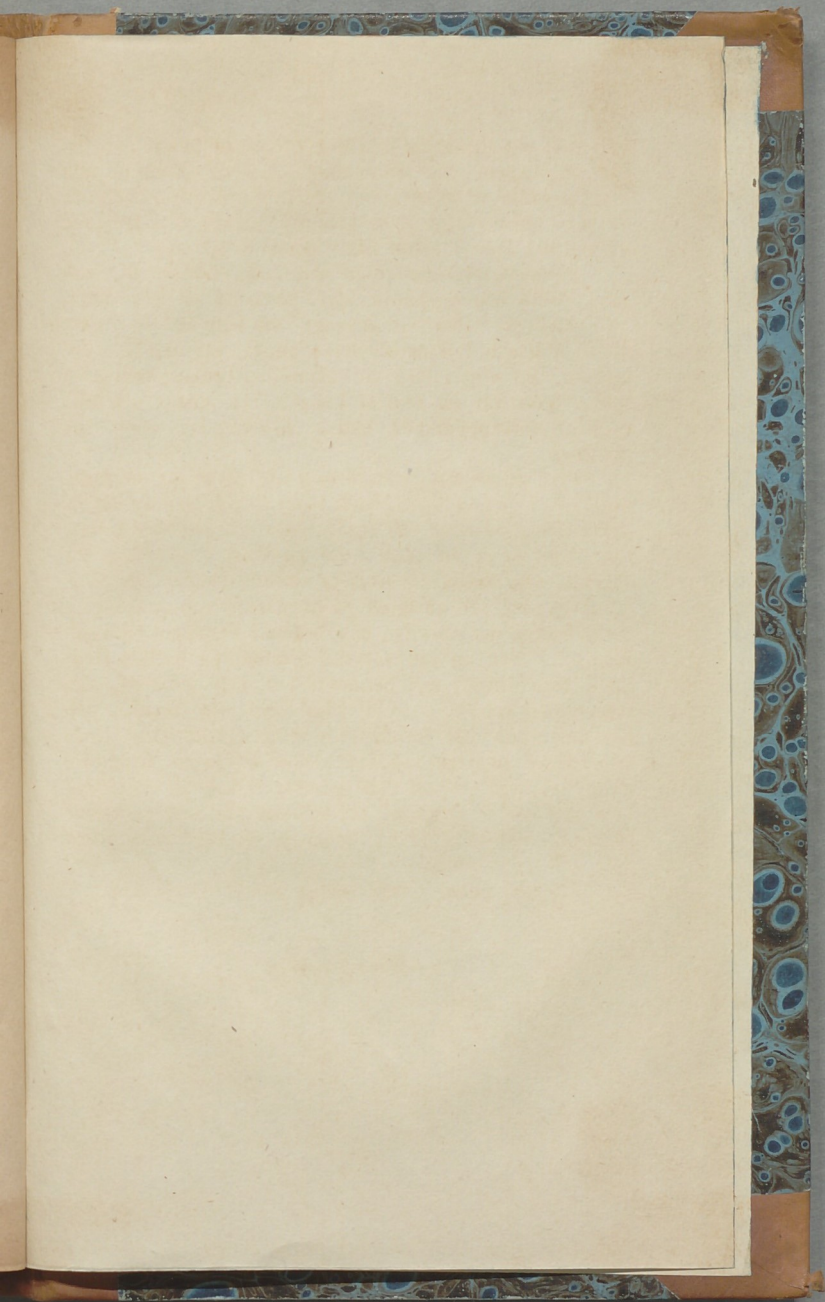
Sittande med studenten och hans trolofvade, och med Philip och de andra, såg chemisten på allt detta.

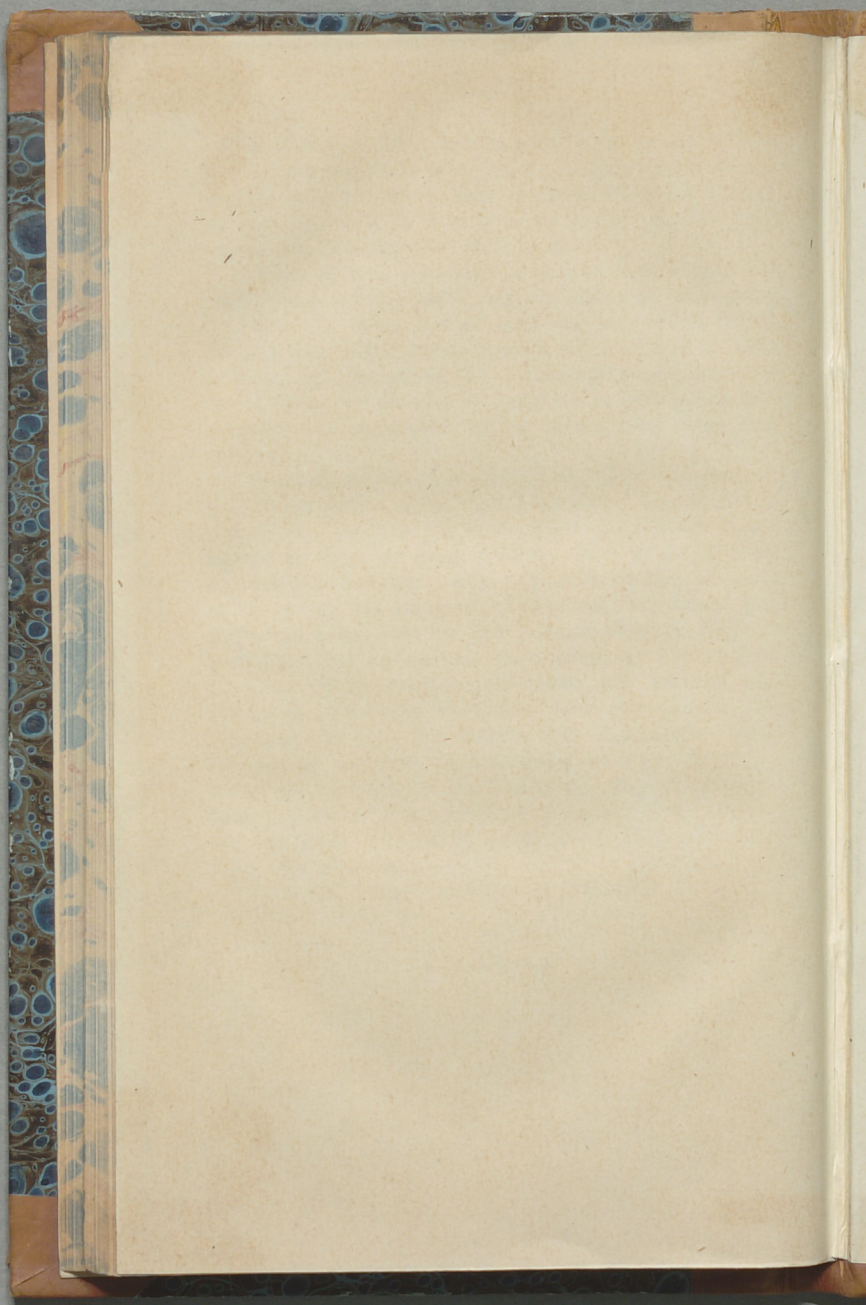
Somliga hafva redan sagt, att han endast tänkte det som här blifvit nedskrifvet; andra, att han läste det i elden, en vinterafton vid skymningsbrasan; andra, att spöket blott var en bild af hans mörka tankar och Milly hans förkroppsligade bättre vishet. Jag säger ingenting.

Undantagandes detta likväl, att, då de voro församlade i den gamla salen, med intet annat ljus än af en stor brasa, emedan de hade gjort sin middag tidigt, skuggorna ännu en gång stulo sig fram ur sina gömslor och dansade omkring rummet, visande barnen underbara skepnader och ansigten på väggarna, och småningom förändrande det verkliga och bekanta till något vildt och magiskt. Men en sak var det i salen, på hvilket Redlaws, och Millys', och hennes mans, och gubbens, och studentens, och hans trolofvades ögon ofta rigtades, och det skuggorna icke fördunklade eller förändrade. Ifrån sin mörka panelade vägg blickade det lugna ansigtet i porträttet med skägget och halskragen ned på dem, som hade det haft lif, mellan sin grönskande krans af jern-ek; och klara och tydliga, som om en röst hade yttrat dem, vöro de orden:

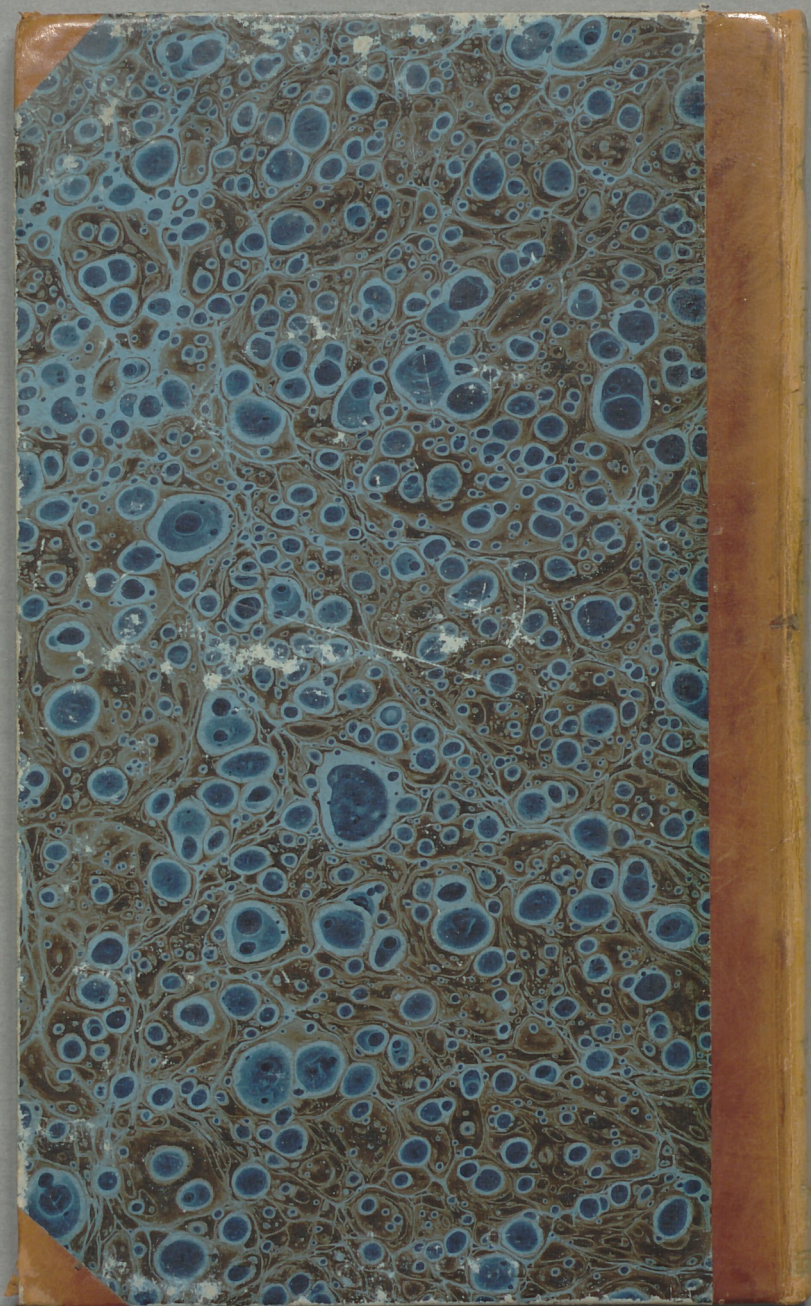
"Herre, bevara mitt minne friskt!"

www.books2ebooks.eu